

A nemek közötti egyenlőségről szóló 2025. évi jelentés az EU-ban

Jogérvényesítés és
fogyasztók

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2025.3.7.
SWD(2025) 67 final

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM

A nemek közötti egyenlőségről szóló 2025. évi uniós jelentés

Pierre Dieumegard dokumentuma az [Európa-Demokracia-Esperanto](#) számára

Ennek az „ideiglenes” dokumentumnak az célja, hogy az Európai Unióban minél több ember ismerhesse meg az Európai Unió által készített (és az adókból finanszírozott) dokumentumokat.

Ha nincs fordítás, a polgárokat kizárják a vitából.

Ez a dokumentum [csak angol nyelven, pdf-fájlban létezett](#). Azeredeti fájlból létrehoztunk egy ODT fájlt, amelyet a Libre Office szoftver készített, [más nyelvekre](#) történő automatikus fordításra. Az eredmények már [valamennyi hivatalos nyelven elérhetők](#).

Kívánatos, hogy az uniós közigazgatás vegye át a fontos dokumentumok fordítását. A "fontos dokumentumok" nemcsak törvények és rendeletek, hanem a tájékozott döntések meghozatalához szükséges fontos információk is.

A közös jövőnk közös megvitatása és a megbízható fordítások lehetővé tétele érdekében a nemzetközi esperantó nyelv nagyon hasznos lenne az egyszerűsége, rendszeressége és pontossága miatt.

Lépjen kapcsolatba velünk:

[Regisztráció \(europokune.eu\)](https://europokune.eu)

<https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS.....	4
AZ ERŐSZAK ÉS A STEREOTYPES SZABADSÁGA.....	6
A nemi alapú erőszak felszámolása.....	6
Nemi alapú online erőszak.....	12
Szexuális zaklatás a munkahelyen.....	15
Emberkereskedelem.....	16
A nemi alapú erőszak áldozatainak támogatása.....	17
A nemi sztereotípiák megkérdőjelezése.....	19
A NEMEK KÖZÖTTI GAZDASÁG LÉTREHOZÁSA.....	21
A nemek közötti szakadék megszüntetése a munkaerőpiacon.....	21
A nemek közötti gondozási szakadék megszüntetése.....	32
A nemek közötti bér- és nyugdíszakadék kezelése.....	39
A gazdaság különböző ágazatai közötti egyenlő részvétel elérése.....	42
A TÁRSASÁG ÜLÉSE.....	47
Nők a politikai döntéshozatalban.....	47
Nők a gazdasági döntéshozatalban.....	53
A SZEK LEGFONTOSABB SZEMÉLYZETE.....	60
Nemek közötti egyenlőség a különböző uniós szakpolitikai területeken.....	60
A nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése az uniós költségvetésben.....	72
Interszekcionalitás a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos politika végrehajtásában.....	77
A NEMEK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉG ÉS A NŐK FOGLALKOZTATÁSÁNAK ELŐMOZDÍTÁSA A VILÁGBAN.....	79
Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja.....	79
A nemi dimenzió általános érvényesítése az EU külső tevékenységében.....	81
Globális partnerségek és a nemek közötti egyenlőségre irányuló többoldalú uniós erőfeszítések	83
A nemi alapú erőszak felszámolása.....	85
Nők, béke és biztonság.....	87
Egyenlő részvétel és gazdasági szerepvállalás.....	90
Következtetés.....	92
Megjegyzések.....	93

BEVEZETÉS

2024 fontos év volt a nemek közötti egyenlőség szempontjából az EU-ban. Májusban elfogadták a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről szóló első irányelvet, valamint az egyenlőséggel foglalkozó szervek szerepének megerősítéséről szóló két irányelvet. Az előbbi többek között számos bűncselekmény uniós szintű fogalom meghatározását vezette be, különös tekintettel az online erőszakra. Az irányelv végrehajtja, megerősíti és kiegészíti az isztambuli egyezmény EU általi 2023-as megerősítését. Ez alapvető fontosságú: Az Eurostat, az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége és a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete által végzett és 2024 novemberében közzétett, a nemi alapú erőszakra szóló uniós szintű felmérés¹ azt mutatja, hogy a nők elleni erőszak továbbra is elterjedt: minden harmadik nő vált felnőttkorban fizikai erőszak (beleértve a fenyegetéseket is) vagy szexuális erőszak áldozatává, minden hatodik nő vált szexuális erőszak, többek között nemi erőszak áldozatává, és minden ötödik nő vált kapcsolati erőszak, különösen partnere, családtagja vagy háztartásának más tagja által elkövetett fizikai vagy szexuális erőszak áldozatává.

A nemi sztereotípiákról szóló Eurobarométer felmérésre egy gyors Eurobarométer felméréssel párhuzamosan² került sor, amely kifejezetten a nők elleni erőszakkal kapcsolatos nemi sztereotípiákra összpontosított.³ Míg egyes területeken (például az anyák teljes munkaidős foglalkoztatásának hatása a családi életre, valamint a nők és a férfiak szerepe) az előző évekhez képest enyhe javulás tapasztalható, ez nem minden területen (pl. a háztartási feladatok ellátására való természetes kompetencia tekintetében) áll fenn. Az eredmények azt is mutatják, hogy a fiatal nők és a fiatal férfiak nézetei egyre inkább polarizálódnak, és a fiatal férfiak hajlamosak jobban egyetérteni a sztereotip nézetekkel.

A nemi sztereotípiákról szóló Eurobarométer felmérés azt mutatja, hogy az uniós polgárok egyetértenek abban, hogy a nemek közötti egyenlőség a társadalom javát szolgálja. A válaszadók háromnegyede egyetért azzal, hogy a férfiak számára is előnyös lenne a nők és férfiak közötti egyenlőség. Még mindig jelentős egyetértés van a sztereotip kijelentésekkel. A válaszadók mintegy negyede úgy gondolja, hogy nem vonzó a nők számára, ha erős véleményüket nyilvánosan fejezik ki.

Vannak más pozitív jelek is. A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete által létrehozott, a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó 2024. évi mutató szerint a nemek közötti egyenlőség⁴ pontszáma az EU-ban 100-ból 71 pont, ami 2010 óta 7,9 pontos javulást jelent, és az elmúlt évben szerény, de pozitív előrelépés történt az „egyenlőségközpontú Unió” megvalósítása

1 <https://ec.europa.eu/eurostat/web/gender-based-violence>

2 A nemi sztereotípiákról szóló 545. sz. Eurobarométertematikus felmérés a nemek közötti egyenlőség megítélésére, valamint a nemi szerepekkel és attribútumokkal, valamint az elfogadható magatartásformákkal kapcsolatos általános sztereotípiákra terjedt ki; A családi és szakmai élettel kapcsolatos nemi sztereotípiák, valamint a nemi sztereotípiák megítélése a politikában és a vezetői pozíciókban. [Online elérhető.](#)
A fordító megjegyzése: A megadott link helytelen. Az eredeti angol nyelvű dokumentum a következő címen érhető el: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2974>; Az Európai Unió valamennyi hivatalos nyelvére készült gépi fordítás a következő címen érhető el: <https://europokune.eu/article35/2024sp545stergen>

3 Az 544. sz. Eurobarométergyorsfelmérés a nők elleni erőszakkal kapcsolatos nemi sztereotípiákkal foglalkozott. [Online elérhető](#)

4 <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2024>

felé. A jelenlegi ütemben tehát körülbelül 60 évre lenne szükség a nők és férfiak közötti egyenlőség eléréséhez.

Ezzel összefüggésben a nemek közötti egyenlőségről szóló 2025. évi uniós jelentés számba veszi a 2024 márciusa és 2025 februárja között a nemek közötti egyenlőségnek a nemi esélyegyenlőségi stratégia kulcsfontosságú területein történő előmozdítása érdekében tett fő kezdeményezéseket,⁵ nevezetesen a következőket:

a nemi alapú erőszak felszámolása és a sztereotípiák megkérdőjelezése;

a nemek közötti egyenlőségen alapuló gazdaságban való boldogulás;

egyenrangú vezető szerep betöltése a társadalom minden területén;

a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése és finanszírozása; és

a nemek közötti egyenlőség és a nők társadalmi szerepvállalásának előmozdítása világszerte.

A jelentés az uniós intézmények és a tagállamok által az elmúlt évben e területen hozott legfontosabb intézkedésekre és elért eredményekre összpontosít. Emellett biztató példákat mutat be a nemek közötti egyenlőségre irányuló nemzeti kezdeményezésekre és a nemek közötti egyenlőségre irányuló, uniós finanszírozású projektekre (dobozokban).

A jelentés e kiadása az ötödik, amely a 2020–2025 közötti időszakra szóló uniós nemi esélyegyenlőségi stratégiával foglalkozik. A jelentés az Ursula von der Leyen elnök által vezetett első Bizottság utolsó évére összpontosít, bár a 2024. december 1-jén kezdődött második ciklusának első hónapjait is lefedi egy új biztosi testülettel, amelynek tagja az egyenlőségért felelős biztos, Lahbib asszony.

A Bizottság 2025. március 5-én ütemterv elfogadását tervezi a nők jogaira vonatkozóan, amely Ursula von der Leyen elnök politikai iránymutatásainak kulcsfontosságú eleme. Az ütemterv meghatározza a nemek közötti egyenlőség alapelveit az elkövetkező évekre. Segít keretbe foglalni a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó új stratégiával kapcsolatos munkát, és iránytűként szolgál a nemek közötti nagyobb egyenlőséghez az EU-ban. Az elért eredményeket a nemek közötti egyenlőségről szóló jelentés jövőbeli kiadásai is tükrözni fogják. A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó, 2025 utáni új stratégia meghatározza azokat a konkrét fellépéseket, intézkedéseket és kezdeményezéseket, amelyeket az EU az elkövetkező években meg kíván tenni. Mind az ütemterv, mind a stratégia lehetőséget kínál arra, hogy fenntartsuk az olyannyira szükséges szakpolitikai változások lendületét, amelyek végül valóra váltják az ütemtervnek a nők és férfiak közötti teljes egyenlőségre vonatkozó hosszú távú jövőképét.

---

5 Lásd még a nemi esélyegyenlőségi stratégia nyomonkövetési portálját, amely könnyen hozzáférhető adatokat nyújt a nemi esélyegyenlőségi stratégia stratégiai célkitűzései megvalósításának állásáról, azonosítja az erősségeket és lehetőségeket, és nyomon követi az időbeli fejleményeket: <https://composite-indicators.jrc.ec.europa.eu/ges-monitor> Emellett a JRC által a Regionális és Várospolitikai Főigazgatósággal együttműködésben kidolgozott, a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó regionális nyomon követés magában foglal egy női sikerindexet (FemAI) és egy női hátrányindexet (FemDI).

AZ ERŐSZAK ÉS A STEREOTYPES SZABADSÁGA

A nemi alapú erőszak továbbra is társadalmunk egyik legnagyobb kihívása. A szörnyű esetek továbbra is címlapokra kerülnek, és mély visszhangot keltenek egész Európában. Ezek határozottan emlékeztetnek arra, hogy a nemi alapú erőszak mélyen gyökerezik a nemek közötti egyenlőtlenségben, és állandósítja azt. Mélységes fizikai, pszichológiai és gazdasági hatást gyakorol az áldozatokra, és akadályozza őket abban, hogy teljes mértékben részt vegyenek a társadalomban. Ezért a nemi alapú erőszak felszámolása a 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia egyik pillére. A Bizottság 2024-ben tovább foglalkozott ezzel a kérdéssel.

A nemi alapú erőszak felszámolása

2024. május 7-én elfogadták a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről szóló irányelvet.⁶ A rendelet 2024. június 14-én lépett hatályba, és a tagállamoknak 2027. június 14-ig kell átültetniük azt nemzeti jogukba és szakpolitikájukba. A Bizottság szorosan együtt fog működni a tagállamokkal a teljes körű és időben történő átültetés biztosítása érdekében. Az irányelv fontos lépés: ez az első olyan átfogó uniós szintű jogi eszköz, amely a nők elleni erőszakkal és a kapcsolati erőszakkal foglalkozik.

Az irányelvnek két célkitűzése van: célja, hogy Unió-szerte jobban védje a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak áldozatainak jogait, és hosszú távon csökkentse az ilyen erőszak előfordulási gyakoriságát. Bűncselekménnyé nyilvánítja a női nemi szervek megcsonkítását, a kényszerházasságot és az online erőszak leggyakoribb formáit (intim vagy manipulált anyagok beleegyezés nélküli megosztása, internetes megfélemlítés, internetes megfélemlítés, valamint nemi alapú gyűlöletbeszédre való internetes uszítás). Célzott intézkedésekről is rendelkezik a nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak bármely formájának áldozatainak védelme, támogatása és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésük biztosítása érdekében, amennyiben azt a nemzeti vagy uniós jog bűncselekménynek minősíti. Végezetül előírja a tagállamok számára, hogy hozzanak megelőző intézkedéseket, beleértve a nemi erőszak megelőzésére és a beleegyezés szexuális kapcsolatokban betöltött központi szerepének előmozdítására irányuló konkrét intézkedéseket is.

Az irányelv az Isztambuli Egyezményen alapul, amelynek rendelkezéseit a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén ülteti át az uniós jogba. Az EU egyezményhez való csatlakozása határozott üzenetet küldött a világnak arról, hogy az EU szilárdan elkötelezett a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak felszámolása mellett. A Bizottságot jelölték ki az egyezmény szerinti uniós koordinációs szervnek, ami azt jelenti, hogy felelős az egyezmény hatálya alá tartozó erőszak valamennyi formájának megelőzésére és leküzdésére irányuló politikák és intézkedések koordinálásáért, végrehajtásáért, nyomon követéséért és értékeléséért.

2024-ben a Bizottság számos fontos lépést tett az egyezményben meghatározott ambiciózus és átfogó normák érvényesítése és végrehajtása érdekében. 2024 májusában és decemberében a Bizottság részt vett az isztambuli egyezmény részes felei bizottságának féléves ülésein. Az ülések során az EU részt vett a GREVIO – az egyezmény részes felek általi végrehajtásának nyomon követéséért felelős független szakértői testület – jelentéseinek alapuló,⁷ a részes államok számára az egyezmény általuk történő végrehajtására vonatkozó ajánlások és következtetések elfogadásában.

6 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1385 irányelve (2024. május 14.) a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről (HL L 2024., 1385., 2024.5.24.).

7 <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/grevio>

2025 januárjában a GREVIO elindította az egyezmény EU általi végrehajtására vonatkozó alapértékelési eljárását. Az EU-nak kérdőív alapján hivatalos jelentést kell benyújtania az egyezmény rendelkezéseinek végrehajtása érdekében hozott jogalkotási és egyéb intézkedésekről.⁸Ezt 2026 májusában/júniusában értékelő látogatás követi, amelyet követően a GREVIO jelentést tesz közzé az EU által az egyezmény végrehajtása érdekében hozott intézkedésekről. A Bizottság – mint az egyezmény nyomonkövetési mechanizmusa szerinti jelentéstételi kötelezettségek teljesítéséért felelős uniós koordinációs szerv – felkérést kapott arra, hogy 2025. november 28-ig juttassa el a kérdőívet az intézményeknek, szervezeteknek és ügynökségeknek, koordinálja válaszaikat, és nyújtsa be az uniós jelentés egységes szerkezetbe foglalt változatát a GREVIO-nak.

Lettország 2024-ben jelentős előrelépést tett a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelem terén azáltal, hogy a Lettország tekintetében 2024. május 1-jén hatályba lépett isztambuli egyezmény 39. részese felévé vált.⁹Emellett Lettország elkészítette a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemre és azok megelőzésére vonatkozó, a 2024–2029-es időszakra szóló első nemzeti tervét. A terv négy cselekvési terület köré szerveződik: 1) a nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak megelőzése; (2) támogatási intézkedések biztosítása és javítása az erőszak áldozatai számára; az elkövetők elszámoltathatóságának megerősítése és rehabilitációs szolgáltatások nyújtása az erőszakos magatartás visszaszorítása érdekében; (4) egységes és összehangolt politika kialakítása a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelem és azok megelőzése érdekében.

2024-ben a Bizottság áprilisban és novemberben két ülést szervezett a nemi alapú erőszak és a kapcsolati erőszak megelőzésével foglalkozó uniós hálózat számára. Az áprilisi ülés középpontjában a következő állt: „A fiatalok, különösen a fiatal férfiak és fiúk bevonása: Az oktatás és a digitális média szerepe”. Az uniós tagállamokból érkező résztvevők szakértelmükkel hozzájárultak a nemi alapú erőszak és a kapcsolati erőszak megelőzésével kapcsolatos kihívások kezeléséhez, és megosztották egymással az oktatás területén bevált nemzeti gyakorlatokat. A megbeszélések középpontjában a formális és informális oktatás, a digitális oktatás és a különböző országokból kiválasztott kommunikációs kampányok álltak. A novemberi ülés középpontjában a következő témák álltak: „Nem beleegyezésen alapuló intim képek (NCII) és nemi alapú gyűlöletbeszéd: megelőzési kérdések a nők elleni erőszakra szóló irányelv hatálybalépését követően”. Az uniós tagállamok megosztották egymással a nemzeti bevált gyakorlatokat a nemi alapú bántalmazásnak az NCII-ben való megelőzése és az internetes gyűlöletbeszéd terén. A megbeszélések középpontjában az NCII-vel való visszaélés és az online gyűlöletbeszéd elleni megelőző intézkedések, az online platformok és a média bevonása, valamint a résztvevők által javasolt kiválasztott kampányok álltak.

2024-ben egy másik kulcsfontosságú eredmény a nemi alapú erőszakra szóló uniós felmérés (EU-GBV) adatainak közzététele volt valamennyi uniós országra¹⁰ vonatkozóan. Az Eurostat 18 uniós országban koordinálta az adatgyűjtést, ahol a felmérést a nemzeti statisztikai hatóságok hajtották végre. Olaszország nemzeti felmérése alapján összehasonlítható adatokat osztott meg a fő mutatókra vonatkozóan. Nyolc uniós ország esetében az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) és a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete (EIGE) koordinálta az adatgyűjtést az EU-VBG felmérés iránymutatásaival összhangban. 2024. november 25-én sor került az Eurostat, az FRA és az EIGE uniós szintű adatközzétételére, beleértve egy közös kiadványt is. A jelentés bemutatja a nemi alapú erőszakra szóló uniós felmérés főbb eredményeit, amelyek mind a 27 tagállam adatain

8 <https://rm.coe.int/questionnaire-on-legislative-and-other-measures-giving-effect-to-the-p/1680b34281> (angol nyelven).

9 Eddig valamennyi uniós tagállam aláírta az isztambuli egyezményt, és öt kivétellel valamennyi ratifikálta azt.

10 <https://ec.europa.eu/eurostat/web/gender-based-violence/database>

alapulnak. ¹¹Unió-szerte 114 023 nőt kérdeztek meg tapasztalataikról. ¹²A jelentés a nők elleni erőszak különböző formáinak előfordulási gyakoriságára összpontosít az EU-ban. A nemi alapú erőszakra szóló uniós felmérés konkrét adatokat is gyűjt a nők erőszakkal kapcsolatos tapasztalatairól, többek között az erőszak következményeiről és az áldozatoknak mint az erőszak túlélőinek segítséget nyújtó különböző szolgálatokkal való kapcsolatokról. A felmérés fő eredményei azt mutatják, hogy az EU-ban minden harmadik nő tapasztalt már felnőttkorában fizikai vagy szexuális erőszakot vagy fenyegetést. Az EU-ban minden hatodik nő tapasztalt már felnőttkorban szexuális erőszakot. Ami a családon belüli erőszakot illeti, az otthon gyakran nem biztonságos hely sok nő számára, mivel minden ötödik nő fizikai vagy szexuális erőszakot tapasztalt egy párkapcsolati partnertől, szülőtől vagy háztartásuk más tagjától. A felmérésben azonosított egyik fő probléma az erőszak bejelentésének elmulasztása: Bár az erőszakot átélt nők többsége elmondta valakinek, aki közel állt hozzájuk, csak minden ötödik nő fordult egészségügyi vagy szociális szolgáltatóhoz, és csak minden nyolcadik nő jelentette az esetet a rendőrségnek. ¹³

2024-ben a Bizottság a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program keretében továbbra is kifejezetten olyan projekteket finanszírozott, amelyek konkrét intézkedéseket – többek között a nemi alapú erőszak megelőzését és leküzdését – végrehajtó civil társadalmi szervezetek és közintézmények javát szolgálják.

A CERV Daphne 2024. évi pályázati felhívása (a nemi alapú erőszak és a gyermekek elleni erőszak megelőzése és leküzdése) keretében ¹⁴ rekordszámú, 498 pályázatot nyújtottak be, amelyek a felhívás négy prioritására vonatkoztak: i. nagyszabású és hosszú távú transznacionális intézkedések a nemi alapú erőszak elleni küzdelem érdekében; a nemi alapú erőszak áldozatainak és túlélőinek védelmére és támogatására irányuló intézkedések; a nemi alapú erőszak megelőzésére irányuló intézkedések a kapcsolati szférában, az intim kapcsolatokban és az interneten, többek között az elkövetőkkel szembeni célzott intézkedések révén; valamint iv. célzott intézkedések az integrált gyermekvédelmi rendszerek gyakorlati működtetése érdekében. A pályázatok értékelését követően 30 pályázatot választottak ki 24,5 millió EUR összköltségvetéssel.

Konkrét kezdeményezések irányulnak a gyermekek szexuális bántalmazására, amely egy olyan gyalázatos bűncselekmény, amely mélyen érinti a gyermekek biztonságát és jóllétét. Mind offline, mind online zajlik, ami fizikai, mentális és érzelmi traumát és gyakran egész életen át tartó következményeket eredményez. Bár a CSA mind a lányokat, mind a fiúkat érinti, egyértelműen rendelkezik nemi dimenzióval. Az UNICEF globális becslései szerint minden ötödik lány és minden hetedik fiú tapasztal valamilyen szexuális erőszakot a 18. születésnapja előtt. Továbbra is a ¹⁵lányok a gyermekek online szexuális bántalmazásának fő áldozatai. 2023-ban az Internet Watch Alapítvány által kezelt, gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló online anyagokról szóló online bejelentések 97%-a csak lányok szexuális bántalmazását mutatta ki. ¹⁶Az elkövetők esetében, bár az előfordulási adatok szűkösek, egyes tanulmányok azt mutatják, hogy a férfi lakosság mintegy 3% -a lehet pedofil rendellenesség. ¹⁷

11 Eurostat, FRA, EIGE (2024), EU gender-based violence survey – Key results (A nemi alapú erőszakra szóló uniós felmérés – Főbb eredmények). Experience of women in the EU-27 (A nők tapasztalatai az EU-27-ben), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg. [Online elérhető.](#)

12 A felmérésben 18–74 éves nők vesznek részt az EU-ban.

13 E mutatók közül néhányat közzétesznek a [nemi esélyegyenlőségi stratégia nyomonkövetési weboldalán](#): <https://composite-indicators.jrc.ec.europa.eu/ges-monitor>.

14 <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/cerv-2024-daphne?keywords=CERV-2024-DAPHNE&programmePart=>

15 <https://data.unicef.org/topic/child-protection/violence/sexual-violence/>

16 <https://www.iwf.org.uk/annual-report-2023/trends-and-data/unique-image-analysis/>

A 2020–2025-ös időszakban a gyermekek szexuális bántalmazása elleni hatékonyabb küzdelmet célzó uniós stratégia¹⁸ jelenti az e területen hozott uniós intézkedések fő referenciakeretét. A stratégia nyolc jogalkotási és nem jogalkotási kezdeményezést tartalmaz, amelyek célja, hogy szilárd jogi keretet hozzanak létre, és elősegítsék a gyermekek védelmében és támogatásában részt vevő számos szereplő közötti összehangolt megközelítést, amely kiterjed a megelőzésre, az áldozatoknak nyújtott segítségre, valamint a nyomozásra és a büntetőeljárásra.

Ezzel összefüggésben 2024-ben folytatódtak a tárgyalások a gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzéséről és az ellene folytatott küzdelemről szóló bizottsági rendeletre irányuló javaslatról. 2024. február 6-án a Bizottság javaslatot tett a 2011/93/EU irányelv átdolgozására is¹⁹ a gyermekek szexuális bántalmazásával és szexuális kizsákmányolásával kapcsolatos büntetőjog megerősítése érdekében. A felülvizsgált szabályok kibővítik a bűncselekmények fogalommeghatározását, szigorúbb szankciókat vezetnek be, és konkrétabb követelményeket írnak elő a megelőzésre és az áldozatoknak nyújtott segítségre vonatkozóan.

Emellett az uniós stratégiával összhangban a 2021. augusztus 2-án hatályba lépett ideiglenes rendelet lehetővé teszi a szolgáltatók számára, hogy folytassák a gyermekek online szexuális bántalmazásának felderítésére és bejelentésére, valamint a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok eltávolítására irányuló önkéntes gyakorlataikat. 2024 februárjában a társjogalkotók megállapodtak az ideiglenes szabályok 2026. április 3-ig történő meghosszabbításáról.²⁰

Folytatódott²¹ a gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzésével foglalkozó hálózat (CSAPN) létrehozására irányuló munka, amely összefogja a kutatókat, a frontvonalbeli szakembereket és az e területen dolgozó egyéb érdekelt feleket. A CSAPN célja, hogy támogassa az uniós tagállamokat abban, hogy használható, szigorúan értékelt és hatékony megelőző intézkedéseket vezessenek be, és megkönnyítse a bevált gyakorlatok cseréjét a gyermekek szexuális bántalmazása előfordulási gyakoriságának csökkentése érdekében az EU-ban.

A Bizottság továbbra is részt vett a gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzését és az ellene folytatott küzdelmet célzó, több érdekelt felet tömörítő együttműködésben, például azáltal, hogy támogatta a gyermekek online szexuális bántalmazása elleni globális szövetséget (WPGA),²² az uniós internetfórumon (EUIF) keresztül előmozdította az online szolgáltatókkal való együttműködést,²³ valamint az Europol Bűnügyi Fenyvegetettség Elleni Európai Multidiszciplináris Platformján (EMPACT) keresztül folytatta a bűnüldözéssel való operatív együttműködést.²⁴

A Belső Biztonsági Alap és a Horizont Európa keretében finanszírozott számos projekt támogatta a gyermekek szexuális bántalmazása elleni hatékonyabb küzdelemre irányuló uniós stratégia végrehajtását. A projektek a tevékenységek széles körére terjedtek ki, a bűnüldözési eszközök fejlesztésétől a gyermekek és fiatalok tudatosságának növeléséig, az áldozatok és túlélők segítségéig és az agresszorok megelőzését célzó programokig.

17 <https://www.msmanuals.com/professional/psychiatric-disorders/paraphilias-and-paraphilic-disorders/pedophilic-disorder> (angol nyelven).

18 https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/internal-security/protecting-children-sexual-abuse/what-eu-doing-protect-children-sexual-abuse_hu

19 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2024%3A60%3AFIN>

20 <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/04/29/the-council-gives-the-final-green-light-to-the-prolongation-of-a-child-sexual-abuse-protection-measure/>

21 https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/child-sexual-abuse-prevention-network-csapn_hu

22 <https://www.weprotect.org/>

23 https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-union-internet-forum_hu

24 <https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-statistics/empact>

2024. június 13–14-én Lettország és Portugália közös szervezésben kölcsönös tanulási szemináriumot tartott Rigában „Challenging for change: Együttműködés a nemi alapú erőszak és a kapcsolati erőszak elkövetőivel”, amelyben 14 másik tagállam, valamint a Bizottság, az EIGE és a kapcsolati erőszak elkövetőivel foglalkozó európai hálózat képviselői vettek részt. Olyan kérdésekkel foglalkozott, mint a nemi alapú erőszak és a kapcsolati erőszak elkövetői számára nyújtott szolgáltatások hozzáférhetősége és kialakítása, valamint a nemi szempontok e szolgáltatásokba való beépítésének és értékelésének módja.²⁵

A DAPHNE keretében 2021-ben finanszírozott sikeres projektek egyike a XAJI: Aktív ifjúsági hálózat az egyenlőségért: a fiatalok szerepének és példaképeinek előmozdítása a nők elleni erőszak és a nemek közötti egyenlőség megelőzésében. A programot 2022. június 1. és 2024. június 30. között hajtották végre, és képzési, kapacitásépítési és figyelemfelkeltő intézkedéseket hajtottak végre a fiatalok, köztük a (12–15 éves) serdülők számára az erőszak megelőzése és a visszaélészerű magatartás felderítésének elősegítése, valamint az egyenlőségen alapuló és nemi alapú attitűdök és kapcsolati modellek előmozdítása érdekében. A projekt keretében Spanyolországban (Katalónia) és Portugáliában 10 iskolában közel 200 serdülőt képeztek ki, akiknek 40%-a fiú volt. A projekt végrehajtását követően az iskolák kötelezettséget vállaltak arra, hogy a képzést a következő tanévig (2024/2025) meghosszabbítják, más iskolák szakemberei pedig kifejezték hajlandóságukat arra, hogy meghívják az XAJI projektcsapatát, hogy vegyen részt képzésen a projekt által lefedett témákban.

Horvátország módosította büntető törvénykönyvét (Hivatalos Közlöny, 36/24. szám),²⁶ hogy a nemi alapú erőszakot a következőképpen határozza meg: „nő ellen azért elkövetett erőszak, mert nő, valamint az erőszak olyan formái, amelyek aránytalanul sújtják a nőket”. A módosítások egy új bűncselekményt is bevezettek: „nőgyilkosság” (nőgyilkosság). Annak megállapítása érdekében, hogy egy ügy a nőgyilkosság bűncselekményének körébe tartozik-e, a horvát hatóságok értékelik, hogy az áldozatot szándékosan sértették-e meg neme miatt. Ezenkívül a „nők súlyos meggyilkolása” felkerült az orvosi rendelvény nélkül elkövetett bűncselekmények jegyzékébe.

25 https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/who-we-work-gender-equality/mutual-learning-programme-gender-equality_hu

26 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2024_03_36_570.html

A befogadás és a sokszínűség európai fővárosai 2024. évi díjátadóján Szlovénia, Spanyolország és Svédország városai külön díjat kaptak azon hatóságok számára, amelyek lehetővé teszik a nők számára, hogy biztonságos városokban és régiókban éljenek a maguk sokféleségében, kezelve a nőkkel szembeni erőszakot. Az Aranydíjat a szlovéniai Ljubljának ítelték oda azért, mert a civil társadalommal együttműködve támogatta a nők elleni erőszak leküzdésére irányuló átfogó támogatási rendszer létrehozására irányuló szolidaritási erőfeszítéseket. Az Ezüst Díjat a spanyolországi Miranda de Ebro városának ítelték oda a politikai döntéshozók, az oktatók, a szociális szolgálatok és a civil társadalom együttműködéséért az érintett nők aktív részvételével, például egy olyan kezdeményezés részeként, amely magában foglalja a bűnüldöző szerveket és a szociális szolgálatokat, hogy biztonságos menedéket és sürgősségi menedéket biztosítsanak az áldozatok számára. A Bronzdíjat a svédországi Växjö település kapta a finanszírozással, támogatással és figyelemfelkeltéssel kapcsolatos stratégiai tervezéséért, valamint a nőkkel szembeni erőszak elleni küzdelemmel foglalkozó osztályáért.²⁷

A Cseh Köztársaságban 2025 januárjában hatályba²⁸ lépett a büntető törvénykönyv módosítása (40/2009. sz. törvény), amely újradefiniálja a nemi erőszak bűncselekményét, és megerősíti a kapcsolati és nemi alapú erőszak áldozatainak jogi védelmét. Az új fogalom meghatározás szerint az áldozat beleegyezése nélküli szexuális kapcsolat nemi erőszakként minősül; A fizikai erő alkalmazása már nem szükséges. Olyan helyzetek, amelyekben az áldozat "befagyasztását" kifejezetten nemi erőszakként ismerik el. A törvényjavaslatot a kormány és az ellenzéki pártok is támogatták.

2023 második felében a bolgár Munkaügyi és Szociálpolitikai Minisztérium a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó körzeti szintű koordinátorok segítségével összeállította az erőszak különböző formáinak megelőzésére és az áldozatok támogatására irányuló helyi gyakorlatok gyűjteményét. A gyűjtemény 21 körzeti közigazgatási szerv helyi szakpolitikáit, valamint végrehajtott intézkedéseit és kezdeményezéseit foglalja össze, kiemelve a bevált gyakorlatokat. A cél a helyi tapasztalatok gazdag tárházának terjesztése, a cserekapcsolatok megerősítése, a meglévő szakpolitikák újragondolásának elősegítése és újak létrehozása.²⁹

Nemi alapú online erőszak

A nemi alapú online erőszak továbbra is túl sok nő és lány életét uralja az EU-ban. A 2020–2025 közötti időszakra szóló uniós nemi esélyegyenlőségi stratégia³⁰ elismeri, hogy a nőket célzó online erőszak elterjedtté vált, és konkrét és káros következményekkel jár a nők mentális és pszichológiai egészségére nézve. Ez a helyzet elfogadhatatlan, és akadályozza a nők közéletben való részvételét, ami a demokráciát is veszélyezteti. A stratégia bemutatása óta a nemi alapú online erőszak kérdése még szélesebb körben elterjedt.

27 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/av/ip_24_2285

28 <https://msp.gov.cz/web/msp/tiskove-zpravy/-/clanek/poslanci-jednomyslnе-schvalili-redefinici-znasilneni-kopirovat->

29 <https://www.mlsp.government.bg/uploads/41/test/2023-sbornik-s-praktiki-nasilie-po-oblasti.pdf>

30 A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának, COM(2020) 152 final.

A ³¹ nőekkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről szóló irányelv elfogadása jelentős lépés volt a nemi alapú online erőszak elleni küzdelemben. Egységes fogalom meghatározásokat tartalmaz a büntetőjogban az online erőszak leggyakoribb formáira vonatkozóan, és előírja a tagállamok számára, hogy biztosítsák az irányelv által bűncselekménnyé nyilvánított egyes online tartalmak eltávolítását, valamint speciális támogatási szolgáltatások nyújtását a kiberbűnözés áldozatai számára. Az irányelv ösztönzi továbbá a platformok közötti önszabályozási együttműködést, többek között magatartási kódexek létrehozása révén.

Emellett a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály ³² kulcsfontosságú uniós rendelet az online platformokról és a kapcsolódó kockázatokról, beleértve a diszkriminatív tartalmak terjesztését, például a nemi alapú erőszakos kibertartalmak online platformokon történő terjesztését.

A nőket, különösen azokat, akik a megkülönböztetés többféle formájával szembesülnek, többek között a közéletben, aránytalanul sújtják a nemi alapú online erőszak különböző típusai, ³³ például az online zaklatás, a zaklatás, a doxing, az intim képek bejegyzés nélküli megosztása, valamint az őket károsító és lejárató mélykamu képek használata. A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály kockázatértékelési kerete értelmében az online óriásplatformoknak és a keresőprogramoknak hatékonyan kell azonosítaniuk, értékelniük és csökkenteniük a szolgáltatásaik kialakításából, működtetéséből vagy használatából, valamint a felhasználók általi esetleges visszaélésekből eredő rendszerszintű kockázatokat, beleértve a nemi alapú erőszakos tartalmak terjesztését is. Az ilyen kockázatcsökkentő intézkedéseknek észszerűnek, arányosnak, hatékonyak és a konkrét rendszerszintű kockázatokhoz igazítottaknak kell lenniük a fizikai, szexuális, pszichológiai, társadalmi, politikai vagy gazdasági károk enyhítése érdekében.

A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály értelmében az online platformoknak átláthatósági jelentéseket kell közzétenniük, amelyek információkat tartalmaznak tartalommoderálási gyakorlatokról. A nőekkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről szóló uniós irányelvre hivatkozva a végrehajtási jogi aktus meghatározza a nőket és lányokat érintő tartalommoderálási döntések bejelentésének kategóriáit. Ezek közé tartozik az internetes zaklatás és megfélemlítés, az internetes zaklatás és az internetes zaklatás, a nemi alapú dezinformáció, az erőszakra és gyűlöletre való jogellenes uszítás, az intim anyagok – többek között a deepfake vagy hasonló technológiák – bejegyzés nélküli megosztása.³⁴ A szállítók várhatóan 2026 elején teszik közzé az első harmonizált jelentéseket. Emellett a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály előírja a szolgáltatók számára, hogy biztosítsanak hozzáférést az adatokhoz az EU-n belüli rendszerszintű kockázatok felderítésével, azonosításával és megértésével, valamint a szolgáltatók által hozott kockázatcsökkentő intézkedések megfelelőségével, hatékonyságával és hatásával kapcsolatos kutatás céljából.

---

31 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1385 irányelve (2024. május 14.) a nőekkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről (HL L 2024., 2024.5.24., 1385. o.).

32 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2065 rendelete (2022. október 19.) a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról (digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály) (EGT-vonatkozású szöveg) (HL L 277., 2022.10.27., 1. o.).

33 Hicks, J. (2021). Global evidence on the prevalence and impact of online gender-based violence (Globális bizonyítékok az online nemi alapú erőszak előfordulásáról és hatásáról). Forrás: K4D Helpdesk. Fejlesztési Tanulmányok Intézete. [DOI:10.19088/K4D.2021.140](https://doi.org/10.19088/K4D.2021.140).

34 A Bizottság (EU) 2024. november 4-i végrehajtási rendelete a közvetítő szolgáltatók és az online platformot üzemeltető szolgáltatók átláthatósági jelentéstételi kötelezettségeire vonatkozó sablonoknak az (EU) 2022/2065 európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti meghatározásáról, C(2024) 7005 final és az (EU) C(2024) 7005 final bizottsági végrehajtási rendelet melléklete.

A nők online biztonságának védelme érdekében a Bizottság elősegíti az internetes platformok közötti együttműködés új keretének kidolgozását, amely a 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégiában bejelentett legújabb eredmények egyike.

A mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály ³⁵ tiltja az olyan rendkívül káros rendszereket, amelyek lehetővé tehetik a nemi alapú erőszakot. Konkrétan tiltja az olyan káros MI-gyakorlatokat, amelyek felhasználhatók a nők és lányok elleni erőszak állandósítására vagy megkönnyítésére, például a manipulatív vagy kizsákmányoló MI-rendszereket, amelyek jelentősen káros módon követik nyomon és manipulálják az embereket, köztük a nőket és a lányokat. Emellett a törvény átláthatósági követelményeket ír elő a szintetikusan előállított tartalmakra vonatkozóan, beleértve a deepfake-eket is.

Végezetül a négy felnőtt tartalomplatform online óriásplatformként való kijelölésével a Bizottság számos, nemi dimenzióval rendelkező jogellenes tartalommal, tevékenységgel és gyakorlattal foglalkozik, például a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló anyagok terjesztésével, az intim vagy manipulált anyagok bejegyzés nélküli megosztásával, az emberkereskedelemmel és a modern rabszolgasággal. 2024-ben a Bizottság a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály alapján információkérést küldött három vállalatnak (Pornhub, Stripchat és XVideos), amelyben arra kérte a vállalatokat, hogy nyújtsanak részletesebb tájékoztatást a kiskorúak online védelmével, a jogellenes tartalmak terjesztésével, valamint a nemi alapú erőszak megelőzésével és kockázataival kapcsolatos kockázatok gondos értékelése és csökkentése érdekében hozott intézkedésekről. A Bizottság felvilágosítást kért az e platformok által elfogadott korgarancia-mechanizmusokról is. Emellett a Bizottság a digitális pornográfiával foglalkozó szakértőkkel együttműködve meghatározza a felnőtteknek szóló online tartalmak uniós és tagállami szintű szabályozásának jogi keretét. Emellett áttekintést nyújtanak a pornográf iparágról, és létrehozzák a rendszerszintű kockázatok azonosítására és elemzésére szolgáló bizonyítékok körét, valamint a kapcsolódó enyhítő intézkedések hatékonyságát.

Februárban az EIGE jelentést tett közzé, amelyben olyan mérési keretet javasolt, amelyet a tagállamok a nők és lányok elleni online erőszak konkrét formái statisztikai előfordulási gyakoriságának, előfordulási gyakoriságának és bejelentett eseteinek mérésére, valamint az összegyűjtött adatok összehasonlítható módon történő bejelentésére használhatnak. ³⁶

2024-ben Észtországban lefordították és közzétették az áldozatokkal foglalkozó szakembereknek szóló, az online erőszakra szóló útmutatót. Értékes támogatást és gyakorlati ajánlásokat nyújt az áldozatok hatékony és érzékeny segítéséhez, a kockázatok kezeléséhez és az áldozatok biztonságérzetének helyreállításához. A szakemberek munkájának megkönnyítésére készült útmutató konkrét utasításokat és bevált gyakorlatokat tartalmaz. Létfonosságú erőforrásként segíti a szakembereket abban, hogy jobban megértsék az online erőszak hatását, és átfogó támogatást nyújt minden érintett személynek.

35 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1689 rendelete (2024. június 13.) a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról, továbbá a 300/2008/EK, a 167/2013/EU, a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1139 és az (EU) 2019/2144 rendelet, valamint a 2014/90/EU, az (EU) 2016/797 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály) (EGT-vonatkozású szöveg).

36 EIGE (2025), Combating cyberviolence against women and girls (A nők és lányok elleni online erőszak elleni küzdelem): Development of an EU measurement framework (Az uniós mérési keret kidolgozása), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg. [Online elérhető](#).

Szexuális zaklatás a munkahelyen

A nőknek joguk van erőszaktól és zaklatástól mentesen élni és dolgozni. Bár ez általánosan elfogadott, az erőszak és a zaklatás továbbra is mindenütt jelen van a munka világában. A nemi alapú erőszakra szóló uniós felmérés legfrissebb adatai szerint a még mindig dolgozó nők 4,3%-a tapasztalt szexuális zaklatást a munkahelyén az elmúlt 12 hónapban, 12,8%-uk az elmúlt öt évben és 30,8%-uk felnőttkorban. Mindössze 37,3% számolt be az esetről a hivatalos támogató szolgálatnak, a rendőrségnek vagy a munkahelyi tisztviselőknek.

A nők elleni munkahelyi erőszak és zaklatás akadályozza szerepvállalásukat, korlátozza a munkaerőpiachoz való hozzáférésüket, és állandósítja a férfiak és nők közötti foglalkozási szegregációt. Gyakran az egyenlőtlen nemi erőviszonyokban, a nemi sztereotípiákban, a patriarchális értékekben, valamint a férfiak és nők közötti történelmi egyenlőtlenségekben gyökerezik.

A Tanács 2024. március 25-én, három és fél évnyi tárgyalást követően megállapodott arról, hogy felkéri a tagállamokat a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Erőszak és Zaklatás Elleni 2019. évi (190. sz.) Egyezményének megerősítésére.³⁷ Az EU és tagállamai aktív szerepet játszottak a 190. egyezménynek a 2019. évi 108. Nemzetközi Munkaügyi Konferencián történő elfogadásában. Eddig 12 uniós tagállam ratifikálta az egyezményt: Ausztria, Belgium, Dánia, Finnország, Franciaország, Görögország, Írország, Németország, Olaszország, Portugália, Románia és Spanyolország.

A nemi alapú munkahelyi zaklatás a kutatás és innováció (R&I) területén is problémát jelent. E jelenség kezelése³⁸ érdekében az Európai Kutatási Térség (EKT) fórumának a nemek közötti inkluzív egyenlőséggel foglalkozó alcsoportja az Európai Bizottsággal szoros együttműködésben 2024-ben kidolgozta a nemi alapú erőszak – többek között a szexuális zaklatás – elleni küzdelemre vonatkozó zéró tolerancia magatartási kódexet az³⁹ uniós kutatási és innovációs rendszerben. Az EKT-fórum alcsoportja által kidolgozott magatartási kódex célja a nemi alapú erőszak eseteinek kezelése a kutatási és felsőoktatási környezetben azáltal, hogy közös megközelítést, fogalommeghatározásokat és elveket határoz meg a tagállamok, valamint más érdekelt felek és egyének számára annak érdekében, hogy a nemek közötti egyenlőség és az inkluzivitás, a tisztelet, a méltóság és a biztonság értékein alapuló, a nemi alapú erőszak minden formájától mentes európai kutatási és innovációs környezetet hozzon létre. A magatartási kódex és elveinek támogatása érdekében a Horizont Európa GenderSAFE projektje kötelezettségvállalást tett közzé,⁴⁰ és felkérte az érdekelt feleket, a gyakorló szakembereket és a diákokat, hogy csatlakozzanak egy erre a célra létrehozott gyakorlati közösséghez.⁴¹

Emellett 2024-ben a kutatási és innovációs napok során a tagállamokkal és a R&I érdekelt feleivel együttműködésben kerekasztal-beszélgetést szerveztek „A tudomány területén tapasztalható nemi alapú erőszaktól mentes EKT felé” címmel.⁴²

37 A Tanács (EU) 2024/2018 határozata (2024. március 25.) a tagállamoknak a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Erőszak és Zaklatás Elleni 2019. évi (190. sz.) Egyezményének megerősítésére való felkéréséről (HL L 2024/1018., 2024.4.2., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/1018/oj>

38 <https://unisafe-gbv.eu/project-news/results-from-the-largest-european-survey-on-gender-based-violence-in-academia/>

39 <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6ce8aef5-70b3-11ef-a8ba-01aa75ed71a1/language-en>

40 <https://gendersafe.eu/the-gendersafe-pledge-for-zero-tolerance-to-gender-based-violence/>

41 <https://gendersafe.eu/community-of-practice/>

42 <https://www.youtube.com/watch?v=9-L-evh48GU>

Emberkereskedelem

Az emberkereskedelem olyan bűncselekmény, amely tönkreteszi az emberek életét azáltal, hogy megfosztja őket méltóságuktól, szabadságuktól és alapvető jogaiktól. Ez gyakran szervezett bűnözői hálózatok által elkövetett erőszakos bűncselekmény.

A 2021–2025-ös időszakra szóló, emberkereskedelem elleni uniós stratégia egyik fő eredménye 2024-ben az emberkereskedelem elleni uniós irányelv értékelése⁴³ és a módosított emberkereskedelem elleni irányelv elfogadása volt. Az emberkereskedelem elleni módosított irányelv tovább erősíti a megelőzést, az áldozatok támogatását és a határokon átnyúló együttműködést. A nemek közötti egyenlőséget figyelembe vevő megközelítésre összpontosít, amely jobb védelmet biztosít a nők, a gyermekek, a fogyatékosokkal élők és más kiszolgáltatott csoportok számára. A módosított irányelv a kizsákmányolás formái közé sorolja a bérnyaság, a kényszerházasság és az illegális örökbefogadás kihasználását. Emellett nagyobb hangsúlyt fektet az online dimenzióra, és súlyosbító körülménynek tekinti az információs és kommunikációs technológiák használata révén történő szexuális kizsákmányolást. Emellett az emberkereskedelem áldozatait által nyújtott szolgáltatások – például a prostitúciós szolgáltatások – tájékozott igénybevétele bűncselekménynek minősül az emberkereskedelmet előmozdító kereslet csökkentése céljából. Kötelezővé válik az emberkereskedelemre vonatkozó, konkrét mutatókon alapuló uniós szintű adatgyűjtés, amely átfogóbb tájékoztatást nyújt és bővíti a jelenséggel kapcsolatos ismereteket.

A migráció területén 2024 májusában⁴⁴ pályázati felhívást tettek közzé a 2021–2027-es Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap (AMIF) keretében 6 millió EUR költségvetéssel.⁴⁵ A felhívás célja, hogy megerősítse az emberkereskedelem harmadik országbeli állampolgárságú áldozatainak nyújtott segítséget, támogatást és integrációt. A felhívás a megelőzésre, az áldozatok azonosítására, az emberkereskedelemmel kapcsolatos tudatosság növelésére, valamint a munkaerő-kizsákmányolás és a szexuális kizsákmányolás áldozatainak, valamint a kényszerbűncselekmények áldozatainak támogatására összpontosít. Ez magában foglalja az emberkereskedelem áldozatává vált harmadik országbeli állampolgároknak nyújtott speciális segítséget és támogatást, figyelembe véve sajátos szükségleteiket, például életkorukat, nemüket, valamint a kizsákmányolás azon formáinak fizikai és pszichológiai következményeit, amelyeknek ki voltak téve.

Emellett 2023 novemberében a hároméves VANGUARD projektet a Horizont Európa 3. klasztere („A társadalmat szolgáló polgári biztonság”) keretében finanszírozták 4,5 millió EUR összegű uniós hozzájárulással. E projekt célja, hogy a fejlett technológiai megoldások, a megértés, a figyelemfelkeltés és a képzés középpontjában megerősítse az emberkereskedelem elleni küzdelmet annak érdekében, hogy korai szakaszban megzavarja az emberkereskedelmi láncot és küzdjön a büntetlenség kultúrája ellen. A VANGUARD különösen az emberkereskedelemről nyújt jobb képet, különös tekintettel a szexuális kizsákmányolás, a munkaerő-kizsákmányolás és a kényszerbűnözés céljából folytatott emberkereskedelemre.

Megerősítették⁴⁶ az EMPACT emberkereskedelemre vonatkozó operatív cselekvési tervét az emberkereskedelem kockázatainak kezelése érdekében, tekintettel arra, hogy Oroszország Ukrajna

43 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1712 irányelve (2024. június 13.) az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről szóló 2011/36/EU irányelv módosításáról (HL L 2024., 2024.6.24., 1712. o.).

44 FAMI-2024-TF2-AG-THB.

45 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1147 rendelete (2021. július 7.) a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap létrehozásáról.

46 https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/law-enforcement-cooperation/empact-fighting-crime-together_hu

elleni agresszív háborúja miatt példátlanul sok kiszolgáltatott személy, főként nő és gyermek keres védelmet az EU-ban. Az operatív intézkedések különös hangsúlyt kaptak a 2024–2025-ös időszakra szóló új operatív cselekvési tervben, és mostanra teljes mértékben beépültek számos intézkedésbe, például a munkaerő-kizsákmányolásra, a gyermekek kereskedelemre vagy az internet nyomon követésére vonatkozó intézkedésekbe.

A nemi alapú erőszak áldozatainak támogatása

A nők elleni erőszakról szóló irányelv 2024. májusi elfogadása mellett, amely testre szabott támogatási intézkedéseket határoz meg a nemi alapú erőszak áldozatai számára (lásd a fenti, „A nemi alapú erőszak megszüntetése” című szakaszt), 2024-ben előrelépés történt az áldozatok jogairól szóló irányelv felülvizsgálata terén: június 14-én a Tanács általános megközelítést fogadott el a szövegről,⁴⁷ áprilisban pedig a Parlament jóváhagyta az intézményközi tárgyalások megkezdésére vonatkozó megbízatását. A háromoldalú egyeztetések 2024 végén kezdődtek.⁴⁸ A Bizottság által 2023. július 12-én elfogadott javaslat célja, hogy tovább erősítse a bűncselekmények áldozatainak jogait az EU-ban, beleértve a legkiszolgáltatottabb áldozatok, például a nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak áldozatainak jogait is.⁴⁹ Ennek során célja az áldozatok jogairól szóló, 2022 júniusában elfogadott irányelv értékelése során azonosított problémák kezelése.⁵⁰

Emellett az áldozatok jogairól szóló uniós stratégia (2020–2025) részeként⁵¹ a Bizottság olyan nem jogalkotási intézkedéseken dolgozik, amelyek célja a nemi alapú erőszak és a kapcsolati erőszak áldozatainak jogainak javítása az EU-ban. Ezek az intézkedések a következőket foglalják magukban: olyan struktúrák előmozdítása, amelyek célzott és integrált támogatást nyújtanak a sajátos szükségletekkel rendelkező áldozatoknak, például a nemi alapú és a kapcsolati erőszak áldozatainak; valamint ii. az áldozatok jogairól szóló uniós kampány végrehajtása, amely a nemi alapú erőszakra vonatkozó elemet is tartalmaz.⁵² A kampány egyik fontos kiegészítője A lány, aki nyitva tartotta a szemét című könyv. Felhívja a figyelmet a háborús bűncselekmények áldozatainak (főként a nőknek és a gyermekeknek) az uniós szabályok szerinti jogaira, és arra ösztönzi az uniós polgárokat, hogy nyitott szemmel lássák helyzetüket. Emellett a Horizont Európa „A társadalmat szolgáló polgári biztonság” elnevezésű 3. klasztere keretében két projekt – az IMPROVE és az ISEDA – részesül finanszírozásban összesen 5,7 millió EUR összegű uniós hozzájárulásból a nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak kezelése érdekében, a megelőzéstől az áldozatok támogatásáig és felderítéséig, technológiai és társadalmi megközelítések kombinációjának alkalmazásával.

47 <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/06/13/victims-rights-council-finalises-position-on-strengthened-eu-law/>

48 [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/en/procedure-file?reference=2023/0250\(COD\)](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/en/procedure-file?reference=2023/0250(COD))

49 Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló 2012/29/EU irányelv módosításáról

50 Bizottsági szolgálati munkadokumentum: A bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2012. október 25-i 2012/29/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv értékelése, SWD/2022/0179 final.

51 A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az áldozatok jogairól szóló uniós stratégia (2020–2025), COM(2020) 258 final.

52 <https://victims-rights.campaign.europa.eu/hu/country/all/crimes>

A német parlament törvényt fogadott el⁵³ annak megakadályozására, hogy az abortuszt ellenzők „járdákat zsaroljanak” a terhes nőknek szóló tanácsadó központok és abortuszklinikák közvetlen közelében. A törvény célja, hogy hatékonyan megvédje a várandós nőket a zaklatás e növekvő típusától, és biztosítsa, hogy szabadon igénybe vehessék a tanácsadási szolgáltatásokat, és hozzáférhessenek az abortuszt végző létesítményekhez. A törvény 2024. november 13-án lépett hatályba.

---

53 <https://dip.bundestag.de/vorgang/zweites-gesetz-zur-%C3%A4nderung-des-schwangerschaftskonfliktgesetzes/308701>

2024 júliusában Ausztria közzétette az erőszakkal szembeni védelemre vonatkozó koordinációs és együttműködési stratégiát, amely az erőszak által érintett nők számára nyújtott tanácsadásra összpontosít, és amelyet a Nőügyi és Esélyegyenlőségi Főigazgatóság vezetésével dolgoztak ki egy több mint 200 érdekelt felet bevonó részvételi folyamat keretében. A stratégia célja, hogy korai szakaszban támogassa az erőszak áldozatává vált valamennyi nőt és lányt. Emellett az isztambuli egyezményrel összhangban stratégiai prioritásokat határoznak meg az erőszak védelmére és megelőzésére szolgáló átfogó intézményi rendszerben, ami hozzá fog járulni a nők és lányok jogainak megerősítéséhez.⁵⁴

A nemi sztereotípiák megkérdőjelezése

2024 elején a Bizottság befejezte a nemi sztereotípiák kezelésére irányuló kampányát. Az #EndGenderStereotypes⁵⁵ kampány elsősorban a közösségi médiában, de véleményvezérek és médiakapcsolatokon keresztül is megcélozta a fiatal felnőtteket. A kampány az élet különböző területein – például a pályaválasztás, a családi kötelezettségek megosztása és a döntéshozatal terén – tapasztalható nemi sztereotípiákkal foglalkozott. A kampányt a 2023. évi Forbes Social Awards díjjal jutalmazták. Az összes uniós nyelven elérhető dokumentumok továbbra is elérhetők a kampány weboldalán, és letölthetők és felhasználhatók az érdekelt felek számára.

2024-ben a Bizottság két Eurobarométer felmérést tett közzé a nemi sztereotípiákról: a nők elleni erőszakkal kapcsolatos nemi sztereotípiákról szóló Eurobarométer gyorsfelmérés (november) és a tágabb értelemben vett nemi sztereotípiákról szóló Eurobarométer gyorsfelmérés (december).

2024. november 25-én a Bizottság közzétette az Eurobarométer gyorsfelmérés eredményeit, hogy jobban megértse az európaiak erőszakkal és az erőszakos vagy megalázó magatartás relativizálódásával kapcsolatos hozzáállását.⁵⁶ Az eredmények azt mutatták, hogy az európaiak többsége nem ért egyet a nők tárgyiasításával és a szexuális erőszakkal kapcsolatos sztereotípiákkal, de néhány sztereotípiát továbbra is fennáll, különösen egyes tagállamokban. Például, míg 10 válaszadóból átlagosan több mint 9 (93%) nem ért egyet azzal az állítással, hogy „egy férj vagy barát a beleegyezése nélkül szexelhet a feleségével vagy barátnőjével”, ez az arány a dániai 85%-tól a luxemburgi és máltai 97%-ig terjed. Hasonlóképpen, míg az EU-ban átlagosan a válaszadók 92%-a elfogadhatatlannak tartja, hogy egy férfi alkalmanként pofon vágja a feleségét/barátnőjét, a nők nagyobb valószínűséggel találják elfogadhatatlannak, mint a férfiak (95% vs. 89%), és az arányok a finnországi 87%-tól a luxemburgi 97%-ig terjednek.⁵⁷

Végezetül, ami a nők elleni erőszak kérdésének tudatosítását és megítélését illeti, 10 válaszadóból átlagosan 7 (71%) ért egyet azzal, hogy a nőkkel szembeni párkapcsolati erőszak „nagyon gyakori” vagy „elég gyakori” az országukban, míg a válaszadóknak csak egyharmada (33%) reagál ugyanígy a férfiakkal szembeni párkapcsolati erőszakra. Ismételten jelentős eltérések mutatkoznak az

54 <https://www.coordination-vaw.gv.at/nachrichten/gewaltschutzstrategie-zur-koordinierung-und-vernetzung-mit-fokus-auf-beratung-gewaltbetroffener-frauen-soll-beratungsnetz-sichtbarer-machen.html> és <https://www.bundeskanzleramt.gv.at/bundeskanzleramt/nachrichten-der-bundesregierung/2024/07/frauenministerin-susanne-raab-praesentiert-oesterreichweite-gewaltschutzstrategiehtml>.

55 https://end-gender-stereotypes.campaign.europa.eu/index_hu

56 <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3252>

57 Litvániaesetében ez az arány 55 %, de kiugró értéként kizárták az átlag kiszámításából. Az eredmény a „slapping” szó fordítási problémájának tudható be, amelynek nincs pontos litván fordítása, és amelyet a fizikai bántalmazás kevésbé súlyos formájaként is lehetett volna értelmezni.

országok között, a romániai 91%-tól a dániai 44%-ig, valamint a nemek szerint: a nők 78%-a véli úgy, hogy a nők elleni családon belüli erőszak gyakori az országában, szemben a férfiak 63%-ával.

Egy másik Eurobarométer tematikus⁵⁸ felmérés a nemi sztereotípiák megítélését és azt vizsgálta, hogy ezek milyen mértékben gyakoriak még mindig az uniós polgárok körében. A kérdések a nemi szerepekre és az elfogadható magatartásformákra összpontosítottak; a családi és szakmai élettel kapcsolatos nemi sztereotípiák; nemi sztereotípiák a politikában és a vezetői pozíciókban. A felmérés részben a nemek közötti egyenlőségről szóló korábbi tematikus Eurobarométer-tanulmányokon alapult,⁵⁹ amelyeket 2009-ben, 2014-ben és 2017-ben készítettek⁶⁰ a nemek közötti egyenlőségről.⁶¹

Az eredmények azt mutatják, hogy egyes nemi sztereotípiák még mindig meglehetősen elterjedtek. Tíz válaszadóból több mint hat egyetért azzal, hogy a nők nagyobb valószínűséggel hoznak döntéseket érzelmeik alapján, és tízből körülbelül négy egyetért azzal, hogy a férfiak legfontosabb szerepe a pénzkeresés (42%, -1 százalékpont 2017 óta), és hogy a nők legfontosabb szerepe az otthonuk és családjuk gondozása (38%, -6 százalékpont). Az uniós tagállamok megítélése közötti különbségek 64 százalékpontot tesznek ki.

A munkával és a magánélettel kapcsolatos döntésekkel kapcsolatos legtöbb sztereotípiát általában elutasítják, de jelentős hányaduknak még mindig sztereotip nézetei vannak a nők társadalmilag kívánatos viselkedésével kapcsolatban. Például valamivel több mint fele (51%, +3 százalékpont 2009 óta) egyetért azzal, hogy ha az apa fizetése alacsonyabb, mint az anyáé, akkor az apának kell elhagynia a munkát, hogy gondoskodjon a gyermekekről, ha a család úgy dönt, hogy a szülőnek ezt kell tennie. Az eredmények a nemi attribútumok otthoni megítélését illetően is vegyesek: Minden ötödik válaszadó egyetért azzal, hogy a fontos családi döntéseknél a férfiaké az utolsó szó, és megoszlanak a vélemények arról, hogy összességében a férfiak természetüknél fogva kevésbé kompetensek-e a háztartási feladatok ellátására, mint a nők (49% „egyetért”, 49% „nem ért egyet”).

---

58 <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2974>

59 <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2048>

60 <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/808>

61 <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2154>

A NEMEKKÖZÖTTI GAZDASÁG LÉTREHOZÁSA

A 2024-es évet a nemek közötti egyenlőséget támogató biztató gazdasági tendenciák jellemezték. A legfrissebb (2023-ra vonatkozó) rendelkezésre álló adatok azt mutatták, hogy a nők foglalkoztatása az EU-ban most először haladta meg a 70%-ot. Ennek háttérében az áll, hogy az EU-ban a foglalkoztatási ráta összességében 75,3%-ra nőtt. Ezenkívül, bár a nők esetében a növekedés alacsonyabb volt, mint az előző két évben, magasabb volt, mint a férfiak esetében. Ennek eredményeként az elmúlt évtizedben a nemek közötti foglalkoztatási különbség 10,2 százalékponttal volt a legalacsonyabb (2023-hoz képest -0,5 százalékpont). Ez összhangban van a 2009 óta tartó hosszú távú tendenciával, de az egyes országok között jelentős különbségek vannak.

Ez a pozitív tendencia a nemek közötti szakadék egyéb mutatóiban is tükröződik. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet nemek közötti szakadékról szóló, 2024. évi globális jelentése szerint ⁶² a munkaerőpiaci részvétel általános növekedése a nők, az idősebb és magasan képzett munkavállalók magasabb arányára való áttérést tükrözi, amelyet a fokozott munkaerő-mobilitás, a támogatott gyermekgondozási és családi szabadságra vonatkozó politikák, a munkahelymegtartási programok és a késedelmes nyugdíjazások tesznek lehetővé. Az ILO azonban arra is rámutat, hogy a gyermekgondozásba és más formális gondozási szolgáltatásokba történő állami és magánberuházások hiánya, valamint általában a gondozási tevékenységekkel kapcsolatos, régóta fennálló egyenlőtlen hozzáállás a gondozási szolgáltatások gazdasági és társadalmi költségeit elsősorban a nőkre hárítja. Ez jelentős kiaknázatlan potenciált jelent gazdaságaink számára, amint azt például a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetének becslései is kiemelik, amelyek 2050-re 80%-os foglalkoztatási rátát irányoznak elő, amennyiben jelentős javulás következik be a nemek közötti egyenlőség terén. ⁶³

A nemek közötti szakadék megszüntetése a munkaerőpiacon

A férfiak foglalkoztatási rátája minden tagállamban magasabb, mint a nőké. Általában minél alacsonyabb a nők foglalkoztatási rátája egy országban, annál nagyobb a nemek közötti foglalkoztatási különbség. 2023-ban a férfiak foglalkoztatási rátája 80,4 % volt az EU-ban, míg a nőké 70,2 %, ami 10,2 százalékpontos foglalkoztatási különbséget eredményezett a nemek között. ⁶⁴

A nők és férfiak foglalkoztatási rátái az elmúlt évtizedben folyamatosan és lassan nőttek, de csak 2020-ban szakította meg őket a világjárvány. 2018 óta azonban a nők esetében a növekedés valamivel magasabb volt, és ennek eredményeként a nemek közötti foglalkoztatási különbség a 2018. évi 11,3 százalékponttól és a 2020. évi 11,0 százalékponttól 2023-ra 10,2 százalékpontra nőtt.

A nemek közötti foglalkoztatási különbségek jelentős eltéréseket mutatnak az uniós országok és régiók között. Az inkluzív foglalkoztatás előmozdítása iránti elkötelezettségének részeként a szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési terv azt a célt ⁶⁵ tűzte ki maga elé, hogy 2030-ra összességében 78%-kal növelje a foglalkoztatást az EU-ban, többek között azért, hogy 2019-hez képest legalább a felére csökkenti a nemek közötti foglalkoztatási különbséget. 2023-ban a 20–64 évesek foglalkoztatási rátája 75,3 % volt az EU-ban, így a 2030-ra kitűzött cél elérhetőnek tűnik.

62 ILO, *Global Report on Gender Equality (Globális jelentés a nemek közötti egyenlőségről)*, 2024. [Online elérhető.](#)

63 EIGE, *Economic Benefits of Gender Equality in the European Union (A nemek közötti egyenlőség gazdasági előnyei az Európai Unióban)*, 2017. [Online elérhető.](#)

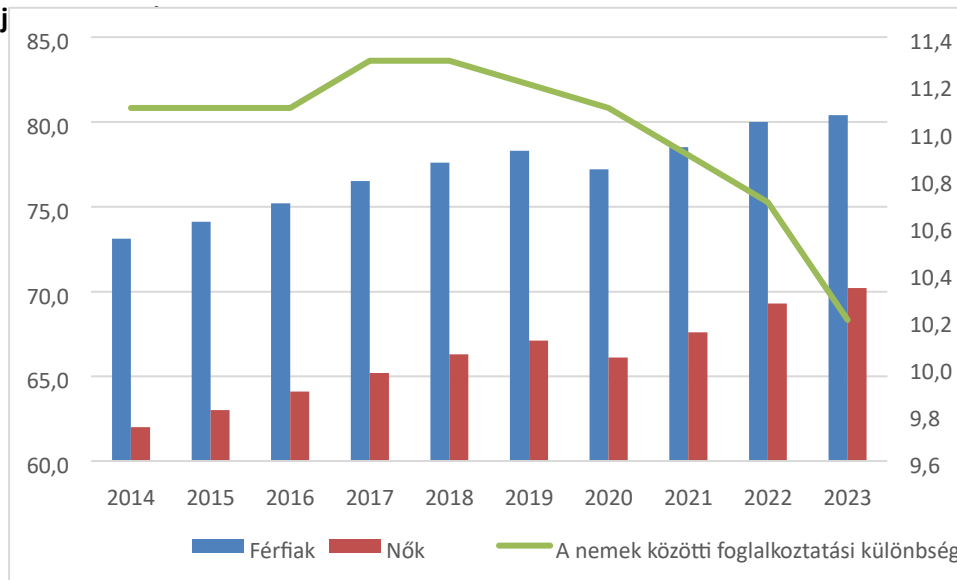
64 Eurostat (lfsa_organ).

65 A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Cselekvési terv a szociális jogok európai pillérének megvalósítására, COM(2021) 102 final.

A nemek közötti egyenlőségről szóló 2025. évi uniós jelentés

2023-ban a nemek közötti foglalkoztatási különbség 0,5 százalékponttal csökkent, nagyobb mértékben, mint az előző évben.

ábra A 20–64 évesek foglalkoztatási rátája nemek és nemek közötti foglalkoztatási különbség szerint (j)

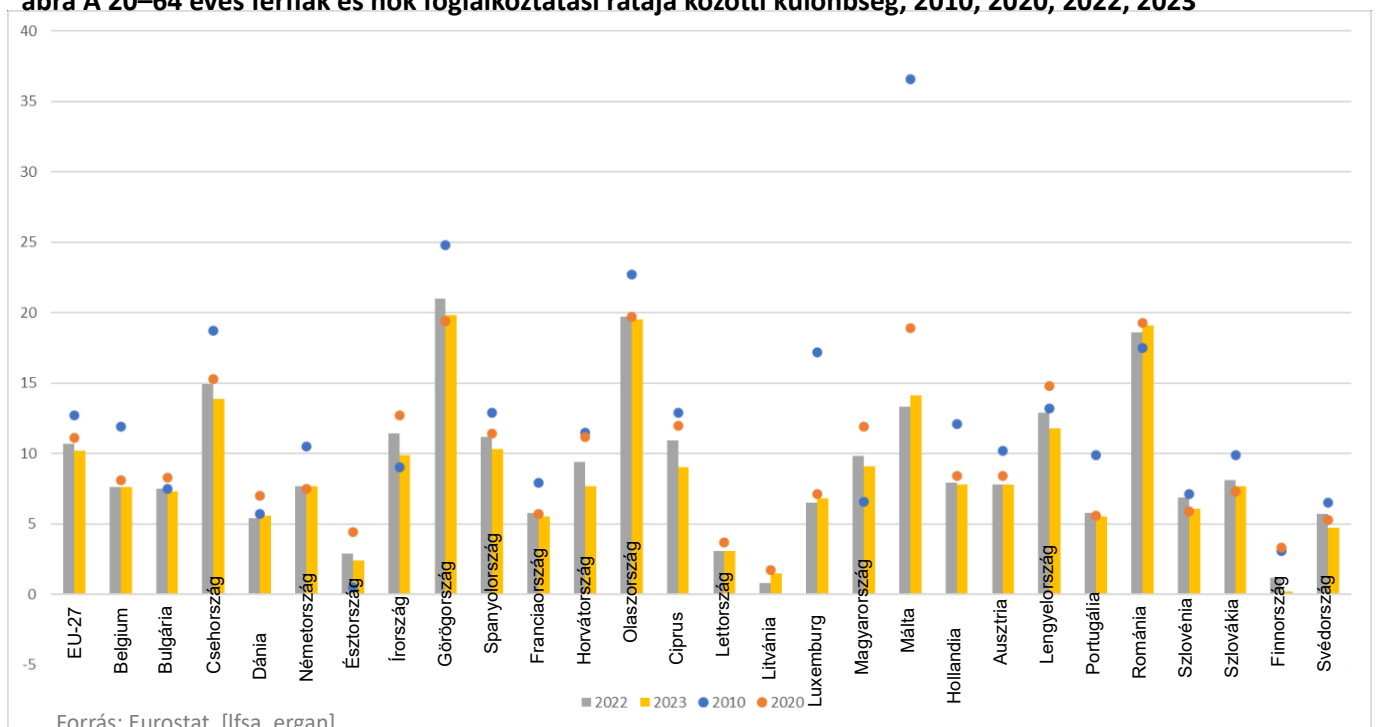

Forrás: Eurostat, [lfsi_emp_a].

Megjegyzés: A nemek közötti különbség a nők és a férfiak foglalkoztatási rátája közötti különbség százalékpontban kifejezve.

2023-ban csak hét uniós tagállamban (Cseh Köztársaság, Lengyelország, Málta, Románia, Olaszország, Görögország és Spanyolország) volt nagyobb a nemek közötti foglalkoztatási különbség, mint az uniós szintű különbség. Olaszországban, Görögországban és Romániában a nők foglalkoztatási rátája különösen alacsony volt, 60% alatt volt (56,5%, 57,6% és 59,1%), szemben a férfiak mintegy háromnegyedével (76,0%, 77,4% és 78,2%).

ábra A 20–64 éves férfiak és nők foglalkoztatási rátája közötti különbség, 2010, 2020, 2022, 2023

Forrás: Eurostat, [lfsa_ergan].

A nemek közötti foglalkoztatási különbség 2010 óta a legtöbb országban bekövetkezett csökkenése az általános foglalkoztatási ráták növekedését tükrözi, mivel a férfiak foglalkoztatása kisebb mértékben növekszik, mint a nőké. Máltán a nők esetében különösen figyelemre méltó a növekedés, 13 év alatt több mint 32 százalékponttal, bár a nemek közötti foglalkoztatási különbség továbbra is magas. Ezt a változást olyan szakpolitikai intézkedések támogatták, amelyek több nőt vonzottak a munkaerőpiacra, mint például az adókedvezmények és a gyermekek gondozása céljából évekig fizetett nemzeti biztosítási díjak, a képzési programok, az ingyenes gyermekgondozás és az ingyenes iskolai közlekedés.

A nemek közötti foglalkoztatási különbség jelentős eltéréseket mutat az egyes uniós régiókban, és idővel továbbra is fennáll. Az EU kevésbé fejlett régióiban a nemek közötti foglalkoztatási különbség 2022-ben (16 százalékpont) körülbelül kétszerese volt a fejlettebb régiókban (8 százalékpont) és az átmeneti régiókban (9 százalékpont) megfigyeltnek. A különbség sokkal nagyobb volt a déli tagállamokban (15 százalékpont), mint az északnyugati (7 százalékpont) és a keleti tagállamokban (12 százalékpont). Görögország, Dél-Olaszország és Kelet-Románia valamennyi régiójában meghaladta a 20 százalékpontot (3. ábra). 2013 és 2022 között a fejlettebb és átmeneti régiókban, valamint az északnyugati tagállamokban nőtt a nők foglalkoztatási rátája a férfiakéhoz képest. Ezzel szemben csökkent a kevésbé fejlett régiókban és a déli országokban, ahol alacsonyabb a foglalkoztatási ráta, és hiányoznak a minőségi és megfizethető gyermekgondozási szolgáltatások.⁶⁶

A nemek közötti foglalkoztatási különbség korcsoportonként jelentősen eltér: a 15–24 éves fiatalok körében a különbség továbbra is a legkisebb, 2023-ban 4,3 százalékpont volt. Egyes országokban még negatív is volt, ami azt jelenti, hogy a foglalkoztatási ráta magasabb volt a fiatal nők körében, mint a fiatal férfiak körében (Írország, Litvánia, Dánia, Finnország és Észtország). Meg kell azonban jegyezni, hogy ebben a korcsoportban jelentős különbségek vannak az országok között a nők foglalkoztatási rátája tekintetében, a hollandiai 76,2% és a romániai 13,7% között. A 20–24 évesek esetében 6,3 százalékponttal emelkedik, az 55–64 évesek esetében pedig 12,1 százalékpontos csúcsértéket ér el, az országok között jelentős különbségekkel. Ezt befolyásolja a férfiak átlagos munkaidejének⁶⁷ növekedése az EU-ban: A férfiak esetében 39,0 év, a nők esetében pedig 34,7 év várható munkával töltött idővel a nemek közötti különbség 2023-ban 4,3 év volt, nagyrészt az informális gondozási feladatok magasabb aránya miatt, amelyek arra kényszerítik a nőket, hogy a férfiaknál korábban elhagyják a munkaerőpiacot. Ugyanakkor a tényleges nyugdíjbavonulási életkor tekintetében a nemek közötti különbség jelentősen csökkent az elmúlt évtizedben, és 2014 és 2023 között a legtöbb országban mindkét nem esetében nőtt a tényleges nyugdíjbavonulási életkor. Összességében a nők tényleges nyugdíjkorhatára 18 országban nőtt nagyobb mértékben, mint a férfiaké.⁶⁸Ezen országok közül kilencben⁶⁹ a nők tényleges nyugdíjkorhatára több mint egy évvel nőtt a férfiakéhoz képest. Hét országban alacsonyabb a nők nyugdíjkorhatára, mint a férfiaké.⁷⁰

66 Lásd: Európai Bizottság: Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság, Durán Laguna, J., D'Apice, P., Grzegorzewska, M., De Franceschi, F. et al., *Kilencedik jelentés a gazdasági, társadalmi és területi kohézióról*, Durán Laguna, J. (szerkesztő), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024. [Online elérhető.](#)

67 A munkával töltött életszakaszra vonatkozó mutató azoknak az éveknak a becsült száma, amelyek során egy jelenleg 15 éves személynek élete során a munkaerőpiacon kell lennie (azaz foglalkoztatottnak vagy munkanélkülinek kell lennie). Célja, hogy más perspektívát nyújtson a munkaerőpiacon, a munkavállalók teljes életciklusát vizsgálva, nem pedig konkrét életciklus-állapotokat, például az ifjúsági munkanélküliséget vagy a munkaerőpiacról való korai kilépést.

68 BE, CY, CZ, DK, EE, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, RO, SE, SI, SK.

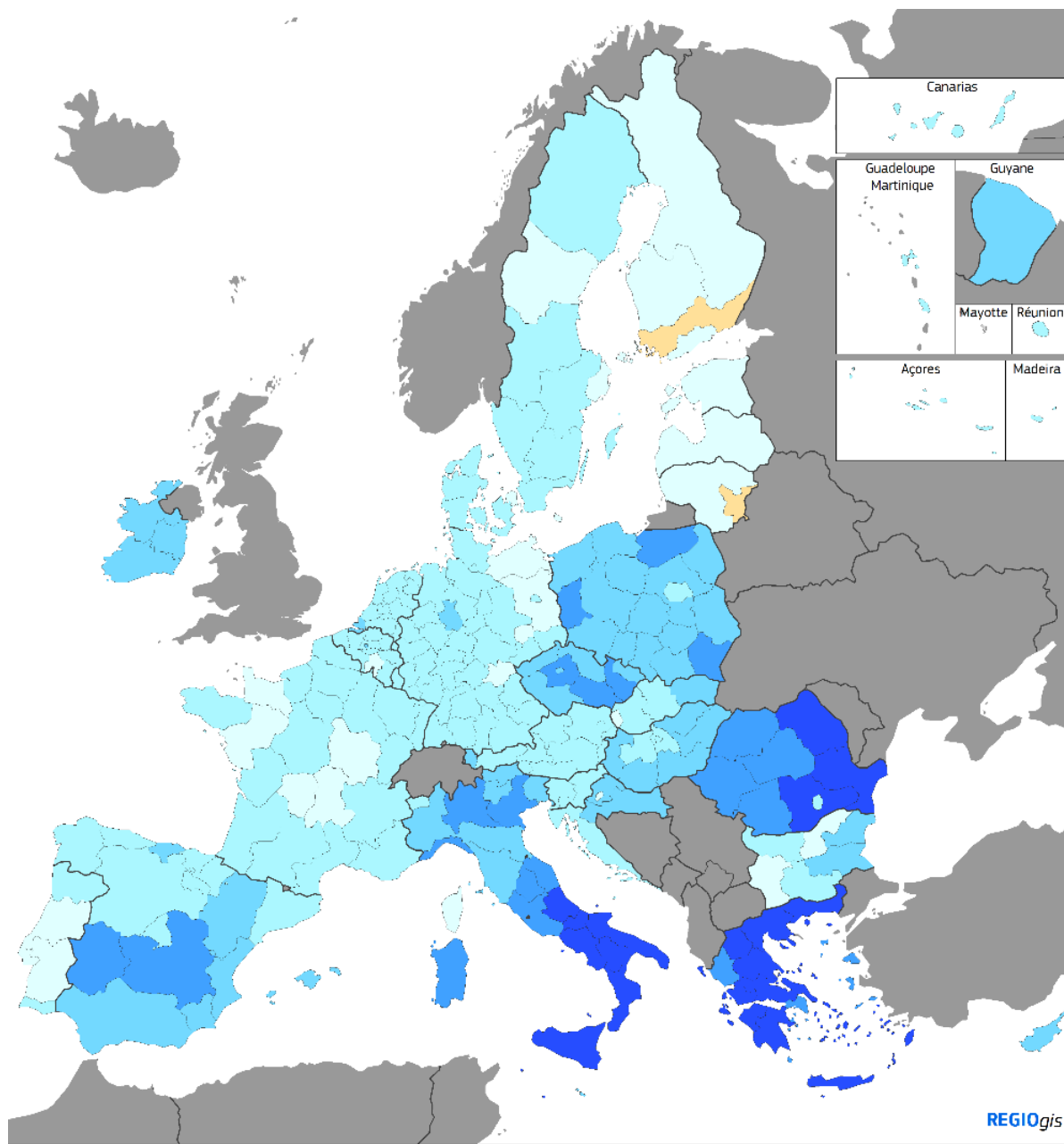
69 CY, CZ, DK, EL, HR, IE, LT, SI és SK.

70 AT, BG, CZ, HR, PL, RO és SK.

Ezek a nemek közötti különbségek még nagyobbak a gyermekes személyek esetében, ami azt tükrözi, hogy a szülői szerep aránytalanul nagy hatást gyakorol a nők karrierjére. 2023-ban uniós szinten a 25–54 év közötti, gyermeket nevelő nők foglalkoztatási rátája 74,9 % volt, szemben a gyermeket nevelő férfiak 91,9 %-ával. A nemek közötti foglalkoztatási különbség tehát 17,0 százalékpont volt a gyermekes személyek esetében, míg 4 százalékpont volt a gyermektelenek esetében.

ábra: A nemek közötti foglalkoztatási különbség regionális eltérései az EU-ban, 2022

A (20–64 év közötti) nők és férfiak foglalkoztatási rátája közötti különbség, 2022

Különbség százalékpontban (nő - férfi)

- < -20
- -20 - -15
- -15 - -10
- -10 - -5
- -5 - 0
- >= 0
- no data

EU-27 = -10,7

Forrás: Eurostat (lfsst_r_lfe2emprt)

0 500 km

Forrás: A Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság fejlesztése az Eurostat (lfsst_r_lfe2emprt) alapján

A nemek közötti foglalkoztatási különbség a teljes munkaidős egyenértékben ⁷¹ kifejezett foglalkoztatást figyelembe véve is nagyobb, mivel a részmunkaidős foglalkoztatás aránya sokkal magasabb a nők esetében, mint a férfiak esetében (27,9 % a 2023. évi 7,7 %-hoz képest). A részmunkaidős foglalkoztatás terén a nemek közötti különbség az elmúlt években stabil maradt (2021-ben 20,6 százalékpont, 2022-ben pedig 20,2 százalékpont). 2023-ban a részmunkaidős foglalkoztatás terén a nemek közötti legnagyobb különbség Hollandiában (42,3 százalékpont), Ausztriában (41,8 százalékpont), Németországban (36,9 százalékpont) és Belgiumban (27,4 százalékpont) volt tapasztalható.

A nemek közötti foglalkoztatási különbség továbbra is magas a migráns nők esetében. A nem uniós polgárok foglalkoztatási rátája 2023-ban 20 százalékponttal alacsonyabb volt, mint a nőké. Ez a különbség a harmadik országbeli állampolgárságú férfiak esetében mért 5,7 százalékpontos különbséghez hasonlítható. A migráns nők túlképzettségi aránya továbbra is magas: 2023-ban a felsőfokú végzettséggel rendelkező harmadik országbeli nők 42,9 %-a volt alacsony és közepes képzettséget igénylő foglalkozású, szemben a harmadik országbeli férfiak 36,2 %-ával és a női állampolgárok 21,3 %-ával.

Ami a részmunkaidős foglalkoztatás hatását illeti, 2023-ban ⁷² az EU-ban foglalkoztatott személyek 17,1 %-a volt részmunkaidős munkavállaló. 2023-ban a részmunkaidős foglalkoztatás növekedési rátája (+2,0 %) tíz év óta először meghaladta a teljes munkaidős foglalkoztatás növekedési rátáját (+0,8 %). A részmunkaidős foglalkoztatás aránya azonban fokozatosan csökken.

A 25 és 64 év közötti részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalók által a munkaidő-beosztásuk igazolására felhozott indokok azt mutatják, hogy milyen tényezők befolyásolták ezt a választást: a nők esetében a fogyatékkal élő felnőttek vagy gyermekek gondozása a legrelevánsabb (a részmunkaidőben foglalkoztatott nők 29,5%-a, szemben a részmunkaidőben foglalkoztatott férfiak 8,2%-ával); a férfiak esetében nem talál teljes munkaidős állást (18,1% a nők esetében, szemben a férfiak 27,5%-ával).

A gyermekvállalás relevanciája a részmunkaidős foglalkoztatásra való hajlandóság tényezőjeként a 25–54 évesek gyermekeinek számában mutatkozik meg: 2023-ban az EU-ban a gyermeket nevelő dolgozó nők közel egyharmada (31,8 %) dolgozott részmunkaidőben, szemben a férfiak 5,0 %-ával; a legmagasabb arányt Ausztriában (69,2 %), Hollandiában (67,9 %) és Németországban (65,4 %) mérték. Ez az arány magasabb, mint a gyermektelen nők körében az oktatás minden szintjén. A teljes munkaidős foglalkoztatáshoz hasonlóan (lásd a 2023. évi éves jelentést) a férfiak esetében is ennek ellenkezője a helyzet: a részmunkaidőben foglalkoztatott, gyermekes férfiak aránya az oktatás minden szintjén alacsonyabb volt, mint a gyermektelen férfiaké (lásd: 4. ábra). A legtöbb országban ezért a szülői szerep hatása tükröződik mind a nők foglalkoztatási rátájában, mind a részmunkaidős foglalkoztatás nők közötti arányában, Németország, Ausztria és Olaszország pedig együttesen nagy hatást gyakorol a foglalkoztatási rátára és a munkaidőre.

Ezek a statisztikák azt mutatják, hogy a legtöbb országban a gyermekvállalás befolyásolja a nők foglalkoztatási rátáját és a részmunkaidős foglalkoztatásra való hajlandóságát a férfiakhoz képest.

Emellett a nemzeti adórendszerek visszatartják a második keresőket, akik főként nők, a munkaerőpiacon való részvételtől. A közös adózás például csökkenti a második keresők munkavállalásra vagy a munkaidő meghosszabbítására való ösztönzését (pl. a részmunkaidős foglalkoztatásról a teljes munkaidős foglalkoztatásra való áttérés révén). 2023-ban Litvániában, Szlovéniában, Dániában, Luxemburgban, Belgiumban és Németországban volt a legmagasabb az

71 2025. évi együttes foglalkoztatási jelentés.

72 <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?oldid=612325#Kiemelések>

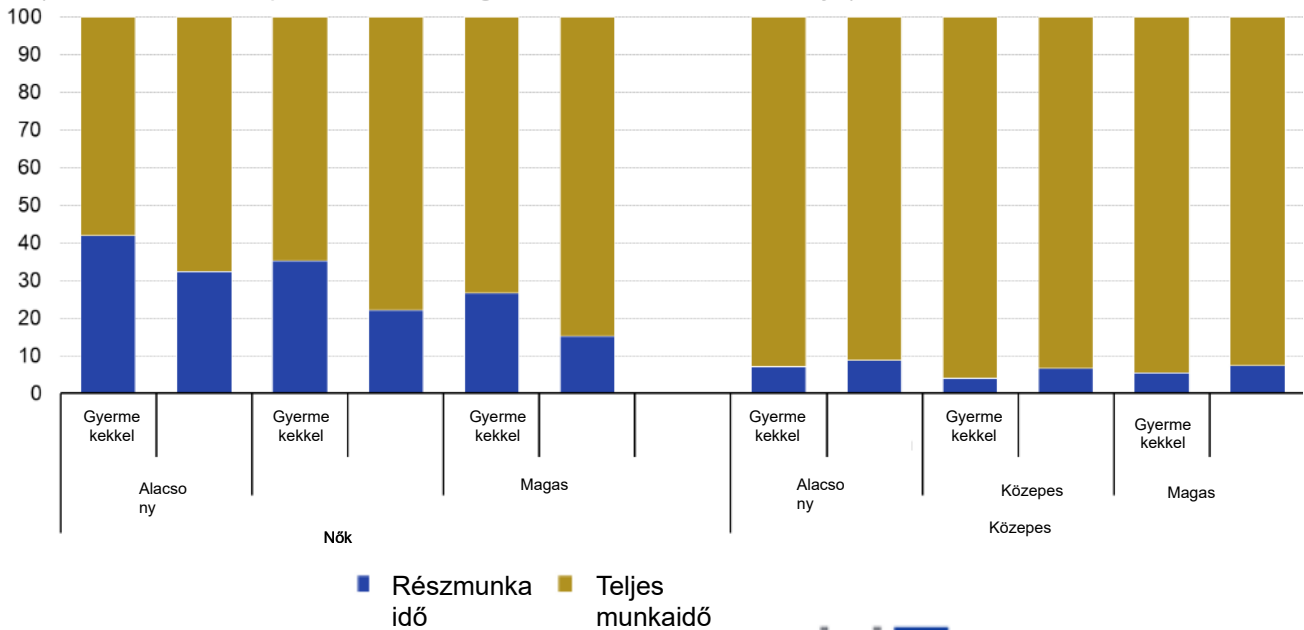
„inaktivitási csapda” (ahol az adók és juttatások visszavonása jelentősen visszatartja a második keresőket a munkaerőpiacra való belépéstől).⁷³

---

⁷³ Európai Bizottság: A Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatósága, 2025. évi együttes foglalkoztatási jelentés – A Bizottság javaslata, az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025. [Online elérhető.](#)

Részmunkaidős foglalkoztatás nemek, iskolai végzettség és a gyermekek jelenléte szerint az EU-ban, 2023

(25–54 éves korcsoport, az összes foglalkoztatott százalékos aránya)

Forrás: Eseti kivonat az Eurostat munkaerő-felméréséből

A legtöbb uniós ország egyedi stratégiákat vagy projekteket dolgozott ki a családi feladatok férfiak és nők közötti egyenlő megosztásának ösztönzésére, lehetővé téve a nők számára, hogy a férfiakkal azonos feltételek mellett vegyenek részt a foglalkoztatásban, akár alkalmazottként, akár vállalkozóként. A megkülönböztetés elleni küzdelem, valamint a nemek közötti egyenlőség és az esélyegyenlőség előmozdítása a készségfejlesztési paktum egyik fő célkitűzése. Számos paktumpartnerség dolgozik a nemek közötti egyenlőség elleni küzdelemben és a nők munkaerőpiaci részvételének növelésén, valamint továbbképzési és átképzési intézkedéseken az ipar kulcsfontosságú ágazataiban. Példaként említhető a nők és a fiatalok fokozott részvétele a világúrral kapcsolatos pályákon (térinformatikai partnerségek) ⁷⁴ vagy a nők hiányának kezelése az IKT- és a TTMM-ágazatban (digitális és mikroelektronikai partnerségek), ⁷⁵ biztosítva, hogy a nők, a fiatalok, a bevándorlók és a hátrányos helyzetű csoportok továbbképzési és átképzési programjai 20 %-kal meghaladják e csoportok munkaerő-állományának arányát (turizmus) ⁷⁶ vagy a női vezetői pozíciók évi 5 %-os növekedését (textilek). ⁷⁷

A rugalmas munkafeltételek rendelkezésre állása ösztönözheti a gondozási feladatokat ellátó nők fokozott részvételét, mivel lehetővé teszi számukra a magán- és a szakmai élet jobb összeegyeztetését. A világjárvány idején a tömeges munkanélküliség megelőzése érdekében a munkaerő-piaci rugalmassági intézkedések széles körét hajtották végre. Számos munkáltató – legalábbis bizonyos mértékig – fenntartotta ezeket a gyakorlatokat. A közelmúltban végzett kutatások azonban ⁷⁸ rávilágítottak arra, hogy a távmunka, a rugalmas munkaidő, a szabadság és a

74 <https://www.space4geo.eu/>

75 https://pact-for-skills.ec.europa.eu/about/industrial-ecosystems-and-partnerships/microelectronics_hu

76 https://pact-for-skills.ec.europa.eu/about/industrial-ecosystems-and-partnerships/tourism_hu

77 https://pact-for-skills.ec.europa.eu/about/industrial-ecosystems-and-partnerships/textiles_hu

78 Európai Bizottság: Directorate-General for Justice and Consumers and Chung, H., Flexible working arrangements and gender equality in Europe (Rugalmas munkafeltételek és a nemek közötti egyenlőség Európában), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024. [Online elérhető.](#)

karrier megszakítására vonatkozó politikák ellentétesek lehetnek a nemek közötti egyenlőséggel a fizetés és a karrierfejlesztés terén, mivel a nők gyakrabban használják ezeket. Ha nem megfelelően tervezik meg és építik be a munkahelyi kultúrába, e munkafeltételek alkalmazása negatív következményekkel járhat a szakmai előmenetelre nézve. A nemi alapú részmunkaidős foglalkoztatás egyik oka a háztartási feladatok férfiak és nők közötti egyenlőtlen eloszlása. Ezenkívül, ha a részmunkaidős foglalkoztatást széles körben az anyákra vonatkozó megállapodásnak tekintik, az az ellenkező bizonyítékok ellenére növelheti a részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalókkal szembeni elfogultságot is, nevezetesen azt, hogy állítólag nem olyan elkötelezettek, motiváltak és termelékenyek, mint más munkavállalók. Ezt a helyzetet tovább súlyosbítja az a tény, hogy az apák általában hosszabb ideig dolgoznak, és így jobban megfelelnek az ideális munkaszabványnak.⁷⁹ Ezért fontos előmozdítani a családi szabadság és a rugalmas munkafeltételek férfiak általi jobb kihasználását, valamint az otthoni családi feladatok mindkét nem közötti méltányosabb megosztását.

Annak érdekében, hogy a szülők és a családi kötelezettségekkel rendelkező személyek jobban össze tudják egyeztetni a munkát és a családi életet, valamint hogy ösztönözzék a családi kötelezettségek jobb megosztását, a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló irányelv bevezette a fizetett apasági szabadságot, megerősítette a szülői szabadságot, bevezette a gondozói szabadságot, és kiterjesztette a gondozókra a rugalmas munkafeltételek kérelmezésének jogát. A családi szabadságot és az FWA-t kérelmező vagy igénybe vevő munkavállalók több intézkedés révén jogi védelemben részesülnek a megkülönböztetéssel szemben. Az irányelv legtöbb rendelkezésének a nemzeti jogba való átültetésének határideje 2022. augusztus 2. volt, de a tagállamok további két évet kaptak (2024. augusztus 2-ig) a szülői szabadság utolsó két hetére járó juttatás kifizetésének átültetésére. 2024 januárjában a Bizottság három tagállamot az Európai Unió Bírósága elé idézett a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló irányelv teljes körű átültetésének elmulasztása miatt.

2024-ben a Szlovák Nemzeti Emberi Jogi Központ és a Možnosť voľby nem kormányzati szervezet online figyelemfelkeltő kampányt indított a nemek közötti egyenlőségért. A kampány a közös értékek előmozdítására és a nemi sztereotípiák elleni küzdelemre összpontosított. A kampány során a jól ismert influencerek rövid videókat tettek közzé az Instagramon a #spolunamtoide hashtaggel. Ez a kampány "A nemek közötti egyenlőség, valamint a munka és a magánélet közötti egyensúly előmozdítása Szlovákiában" című projekt része.

A Bizottság jelenleg vizsgálja felül az átültetett jogszabályokat annak biztosítása érdekében, hogy a szabályokat helyesen ültessék át. 2024. március 7-én az egyenlőség európai hálózatáról szóló törvény közzétette a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló irányelv uniós tagállamokban történő átültetéséről szóló második jelentését. A jelentés szerint „a WLB-irányelv átültetése általában véve kielégítő egyetlen tagállamban, így 26 országban jelentős végrehajtási hiányosságok mutatkoznak. A kutatások azt mutatják, hogy a fő kérdések a szülői szabadsággal és/vagy a kompenzációval, az FWA-val és a megkülönböztetéssel szembeni jogi védelemmel kapcsolatban merülnek fel. A különbségek kisebbek az apasági szabadság és a kompenzáció, a vis maior szabadság és az irányelv személyi hatálya tekintetében. A gondozói szabadsággal kapcsolatos helyzet valahol a⁸⁰két időpont között van.

79 Williams, J., *Unbending gender (Impulzus nélküli nem): Miért a család és a munka konfliktusa, és mit kell tenni vele?* Oxford University Press (Oxfordi Egyetemi Kiadó), 1999.

80 Európai Bizottság: *Jogérvényesülési és Fogyasztópolitikai Főigazgatóság*, Burri, S., De la Corte-Rodríguez, M., Böök, B. és van Hoof, F., *The transposition of the Work-Life Balance Directive in EU Member States (II) – Considerable work still to done*, Burri, S. (szerkesztő), Böök, B. (szerkesztő) és van Hoof, F. (szerkesztő), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024. [Online elérhető.](#)

A nemek közötti gondozási szakadék megszüntetése

A nők és férfiak foglalkoztatási mintái közötti különbségek egyik fő oka a nem fizetett gondozási feladatok nemek szerinti megoszlása, különös tekintettel a nem fizetett gondozási feladatokra, például a gyermekek esetében.

Az EIGE által gyűjtött új adatok ⁸¹ megerősítik, hogy a gyermekgondozási feladatok többségét nők látják el. A 12 év alatti gyermeket nevelő nők több mint fele naponta legalább 5 órát tölt gyermekei gondozásával, szemben a férfiak kevesebb mint egyharmadával (56% vs. 26%). Ez azt jelenti, hogy a nők mintegy 50%-a és a férfiaknak csupán 6%-a felelős elsődlegesen gyermekei személyes és fizikai gondozásáért. Valójában látható különbségek vannak a férfiak által a gyermekeknek nyújtott tevékenységek típusában is: A férfiak 38%-a napi 1–3 órát tölt szabadidős tevékenységekkel, szemben a nők 29%-ával.

Ezért nem meglepő, hogy – amint arra az előző szakaszban rámutattunk – a gyermekgondozási feladatokat ellátó nők kevesebb fizetett állást töltenek be, mint a férfiak, gyakrabban dolgoznak részmunkaidőben, és hosszú távú következményekkel szembesülnek a karrierfejlesztési lehetőségek, a bérek és a nyugdíjak csökkenése tekintetében. Az otthon maradó szülők túlnyomó többsége nő (a nők 11%-a, szemben a férfiak mindössze 1%-ával).

A „barcelonai célok” mutatói, azaz az Európai Tanács által eredetileg 2002-ben meghatározott és 2022-ben felülvizsgált, a tanköteles kor alatti gyermekek koragyermekkori nevelésben és gondozásban való részvételére vonatkozó célok szerint a gyermekek koragyermekkori nevelésben és gondozásban való részvétele 2023-ban 37,5 % volt a 3 év alatti gyermekek esetében (a szlovákiai 2,3 %-tól a dániai 74,7 %-ig), 2022-ben ⁸² pedig 93,1 % a kötelező általános iskolás korú gyermekek esetében. ⁸³

A háztartások jövedelmének szintje fontos szerepet játszik a részvételi mintákban. A legalacsonyabb társadalmi-gazdasági háttérrel (legalacsonyabb kvintilis) rendelkező gyermekek általában kevésbé vesznek részt a koragyermekkori nevelésben és gondozásban, mint a legmagasabb kvintilisből származó gazdagabb társaik. Ez több okkal is összefügghet, többek között azzal, hogy a szülők jobban engedhetik meg maguknak a hosszabb gyermekgondozási órákat, vagy hogy a szülők ezeket a hosszabb órákat teljes foglalkoztatásuk megkezdésére fordítják (ami viszont elősegíti a magasabb jövedelmet). ⁸⁴

A minőségi és inkluzív kisgyermekkori neveléshez és gondozáshoz való hozzáférés terén továbbra is fennállnak regionális és területi egyenlőtlenségek. A 9. kohéziós jelentés szerint 2021-ben a kisgyermekkori nevelésben és gondozásban való részvétel a kevésbé fejlett régiókban (87,0%) is átlagosan sokkal alacsonyabb, mint az átmeneti régiókban (94,9%) vagy a fejlettebb régiókban (93,2%). Míg Franciaország, Belgium, Dánia, Írország, Svédország és Spanyolország legtöbb

81 Lásd: <https://eige.europa.eu/about/projects/survey-gender-gaps-unpaid-care-individual-and-social-activities-care-1st-wave>.

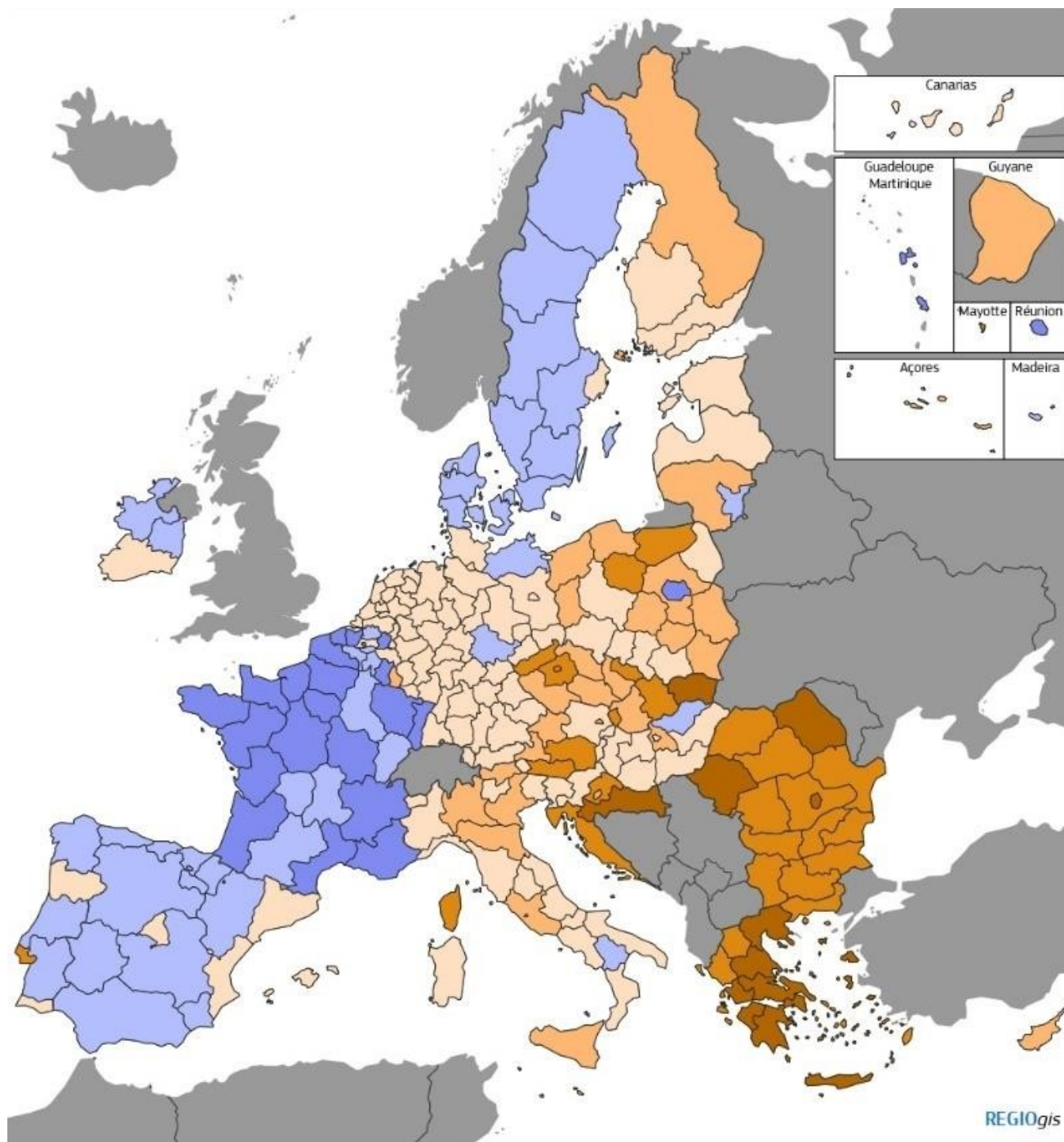
82 Lásd: [ilc_caindform25](#).

83 A 3 év alatti gyermekek részvételére vonatkozó alapmutató megegyezik a 2002-es barcelonai célkitűzésekkel. A kötelező alapfokú oktatásban részt vevő 3 éves gyermekekre vonatkozó alapmutató jelenleg megegyezik az európai oktatási térség célkitűzéséhez használtal. Az OECD és az UNESCO közös Eurostat (UOE) adatgyűjtéséből származó adminisztratív adatokon alapul, és figyelembe veszi a szolgálatok azon követelményeit, hogy az ISCED 02. kategóriájába tartozzanak. Ezért közvetlenül nem hasonlítható össze az EU-SILC adataiból számított hasonló mutatóval. Emellett az UOE-adatok az EU-SILC-adatoknál hosszabb késéssel állnak rendelkezésre.

84 Lásd: [ilc_caindform25](#).

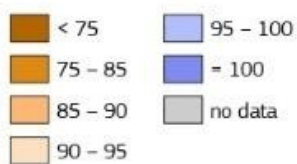

régiója elérte a 95%-os célt, Görögország, Horvátország, Románia és Bulgária valamennyi régiójában a részvétel továbbra is 80% alatt van. Románia és Bulgária régióiban a részvételi arányok még csökkentek is.

Térkép 2.9 Részvételi arány a kisgyermekkorú nevelésben, 2021

A tanköteles korú, 3 éves gyermekek %-os aránya az alapfokú oktatásban

EU-27 = 92,5

A koragyermekkorú nevelés és gondozás arányára vonatkozó célkitűzésben való részvétel: 2030-ban 96%.

EL 2019, DE NUTS 1, NL NUTS 0.

Forrás: Az Eurostat [educ_uae_enra22] és a DG REGIO becslései

0 500 km

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

A Tanácsajánlása (2022. december 8.) a kisgyermekkori nevelésről és gondozásról: A 2030-ra kitűzött barcelonai célok ⁸⁵ felszólítják a tagállamokat, hogy ösztönözzék a hátrányos helyzetű gyermekek részvételét, és különösen szüntessék meg a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek és a nem a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek közötti részvételi szakadékot. Emellett az európai gyermekgarancia létrehozásáról szóló, 2021. június 14-i tanácsi ajánlás iránymutatást nyújt a tagállamoknak annak biztosítása érdekében, hogy a gyermekek ténylegesen és ingyenesen hozzáférjenek a magas színvonalú koragyermekkori nevelési és gondozási szolgáltatásokhoz. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek azonban még kevésbé vesznek részt a koragyermekkori nevelésben és gondozásban: 2023-ban a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek 74,8 %-a nem vett részt koragyermekkori nevelésben és gondozásban, szemben a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának nem kitett gyermekek 59,0 %-ával. ⁸⁶A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek azonban jobban profitálnak a részvételből, ⁸⁷ mind a jóllét és az oktatási eredmények, mind pedig a szüleik, különösen az anyjuk által a munkaerőpiacon való részvétel révén generált többletjövedelem tekintetében. ⁸⁸

Ami a kötelező alapfokú oktatásban részt vevő három éves gyermekeket illeti, a részvételi arányok sokkal magasabbak, és a legtöbb tagállam eléri vagy megközelíti a 90%-os célt. ⁸⁹Csak két ország, Románia és Szlovákia van még mindig 80% alatt. Aggasztó, hogy Románia is csökkenő tendenciát mutatott az elmúlt öt évben.

---

85 A Tanács ajánlása (2022. december 8.) a kisgyermekkori nevelésről és gondozásról: a 2030-ra vonatkozó barcelonai célok, HL C 484., 2022.12.20., 1. o.

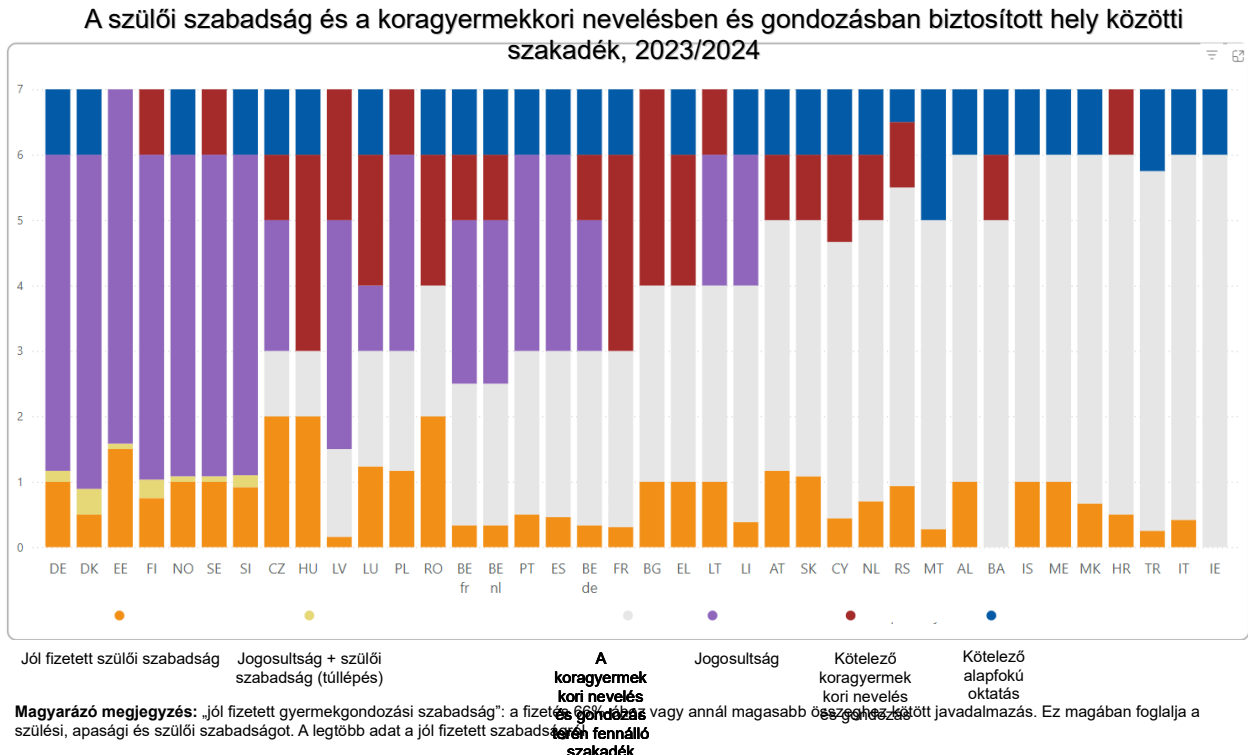
86 Lásd: [ilc_caindform25](#).

87 Narazani, E., Christl, M., & Figari, F. (2024). Nincs több gyermekgondozás a szegényeknek? Költségvetési hatások és női munkaerő-kínálati válaszok Olaszországban, Ausztriában és Magyarországon. Az alkalmazott közgazdaságtan levelei, 1-6. [Online elérhető](#).

88 A koragyermekkori nevelési és gondozási rendszerekkel kapcsolatos további részletekért lásd: Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség: Eurydice, Key data on early childhood education and care in Europe 2025 – Eurydice Report (Kulcsfontosságú adatok a kisgyermekkori nevelésről és gondozásról Európában 2025 – Eurydice-jelentés), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025. [Online elérhető](#). A jelentés harmadik kiadása nemzetközi összehasonlításokat tartalmaz, elemelve a 27 tagállam és 10 partnerország koragyermekkori nevelési és gondozási rendszereit, valamint az egyes országok koragyermekkori nevelési és gondozási rendszerének fő szempontjait ismertető nemzeti tájékoztatókat.

89 Görögország esetében nem állnak rendelkezésre a kisgyermekkori nevelésben és gondozásban való 2021. évi részvételi arányok, de a háromévesek körében a kisgyermekkori nevelésben és gondozásban való 2020. évi részvételi arány 33,9 % volt. Az 50. lábjegyzetben említettek szerint a 3 éveseknek a koragyermekkori nevelésben és gondozásban való kötelező részvételére vonatkozó cél az UOE adatain, azaz nem az EU-SILC adatain alapul.

ábra. „Gyermekgondozási szakadék”

Azok a tagállamok, ahol magasabb a koragyermekkorai nevelésben és gondozásban való részvétel aránya, gyakran biztosítanak jogot a koragyermekkorai nevelés és gondozás helyére, vagy kötelezővé teszik a részvételt.⁹⁰ Az EU-n belül jelentős⁹¹ eltérések mutatkoznak a tekintetben, hogy a gyermekek milyen életkorban kapnak garantált helyet a koragyermekkorai nevelésben és gondozásban. Ha a szülői szabadság nem tart elég ideig, a családok szembesülnek a „gyermekgondozási szakadékkal”, azaz azzal az időszakkal, amikor maguknak kell gondoskodniuk a gyermekgondozásról, és arra kényszerülhetnek, hogy megszakítsák vagy csökkentsék fizetett munkájukat. Bár számos oktatási rendszer kínál államilag támogatott koragyermekkorai nevelési és gondozási szolgáltatásokat körülbelül három vagy négy éves kortól (akár törvényes jogként, akár nem), sok tagállam még mindig jelentős, 1–6 éves szakadékot hagy a szülői szabadsághoz való jog és a koragyermekkorai nevelésben és gondozásban biztosított hely között.

A gondozási munka nemek szerinti hatása viszonylag kiegyensúlyozottabb a tartós ápolás-gondozás esetében, és tekintettel az idősek növekvő arányával és a gyermekek számának általános csökkenésével járó demográfiai tendenciákra, valószínűleg így is folytatódni fog. Becslések szerint az EU-ban 52 millió ember nyújt informális tartós ápolás-gondozást, és az informális gondozók

90 Jelenleg a koragyermekkorai nevelésben és gondozásban való részvétel 3 éves kortól csak Magyarországon és Franciaországban kötelező.

91 Dánia, Németország, Észtország, Lettország, Szlovénia, Finnország és Svédország korai életkortól (6–18 hónapos kortól) garantálja a kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban való részvételt; Belgium, Csehország, Spanyolország, Franciaország, Luxemburg, Magyarország, Lengyelország és Portugália három vagy annál korábbi életkortól kezdve biztosít helyet az államilag támogatott kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban. További részletekért lásd az Eurydice 2023. évi jelentését.

teszik ki a tartós gondozók közel 80%-át. A gondozók jelentős része (a nők 42%-a és a férfiak 38%-a) napi szinten nyújt tartós ápolás-gondozást. A nők azonban a tartós ápolási-gondozási feladatok nagy részét is magukra vállalják. Például a nők mintegy 41%-a vállalja az elsődleges felelősséget a legigényesebb személyes és érzelmi gondozás biztosításáért, szemben a férfiak mindössze 16%-ával.

Az EU-ban a nők nagyobb valószínűséggel nyújtanak informális tartós ápolás-gondozást, mint a férfiak (19,1% vs. 14,8%), különösen a 45–64 éves korcsoportban. Emellett a nők általában több időt töltenek informális gondozásban. Ez az eltérés részben azzal magyarázható, hogy a nem hivatalos férfi gondozók nagyobb valószínűséggel kérnek és kapnak támogatást a formális tartós ápolási-gondozási szolgáltatásoktól (73%), mint női társaik (61%). A 2022. évi európai gondozási stratégiában bejelentetteknek megfelelően ⁹² a Bizottság 2023-ban többek között stratégiai partnerséget indított az Egészségügyi Világszervezettel. A partnerség egyik célkitűzése az informális gondozók támogatására szolgáló eszköztár elkészítése, amely jelenleg előkészítés alatt áll, és várhatóan 2025 nyarán készül el.

2024-ben folytatódott a készségfejlesztési paktum keretében létrehozott új, nagyszabású tartós ápolási-gondozási partnerség végrehajtása. A 2023 áprilisában elindított kezdeményezés kötelezettséget vállalt arra, hogy 2030-ig évente a tartós ápolást-gondozást végző munkaerő legalább 60%-a (3,8 millió munkavállaló) részesül képzésben. Emellett a Bizottság létrehozta a szociális szolgáltatásokkal foglalkozó új ágazati szociális párbeszédbizottságot, hogy megvitassa az ágazaton belüli munkakörülményeket és béreket, amelyek fontos szerepet játszanak az ápolási-gondozási ágazatban tapasztalható munkaerőhiány kezelésében. A Bizottság „A szociális párbeszéd megerősítése az EU-ban” című 2023. évi közleményével összhangban továbbra is előmozdítja az uniós szintű szociális párbeszédet azáltal, hogy támogatja az ágazatközi szociális párbeszédért felelős bizottság és az ágazati szociális párbeszédért felelős bizottságok tevékenységeit. Jelenleg a 44 ágazati szociális párbeszéddel foglalkozó bizottság mintegy fele foglal bele munkaprogramjába a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos konkrét intézkedéseket.

Az európai foglalkoztatási és szociális fejleményekről szóló 2024. évi jelentés a nemek közötti egyenlőség szempontjából ⁹³ értékeli a munkaerőpiaci eredmények és a kapcsolódó attitűdök időbeli konvergenciáját. Ez azt mutatja, hogy a nők fizetés nélküli gondozásban való részvétele 2007 óta némileg (-6 százalékponttal) csökkent. Ez a csökkenés azonban – legalábbis részben – a formális gyermekgondozási szolgáltatások nagyobb mértékű elérhetőségének tudható be, nem pedig a férfiak családi kötelezettségekre való nagyobb mértékű bevonásának. Ugyanakkor a napi házimunkát végző nők aránya 16 százalékponttal csökkent, míg a férfiaké 10 százalékponttal nőtt. 2022-ben az EU-ban minden negyedik férfi naponta részt vett fizetés nélküli gondozásban, és körülbelül minden harmadik férfi házimunkában. A nők esetében ez az arány 34, illetve 63 százalék volt.

A nem fizetett gondozás és házimunka terén a nemek közötti különbségek tagállamonként jelentősen eltérnek. Számos országban a nem fizetett gondozásban naponta részt vevő nők aránya legalább 15 százalékponttal magasabb, mint a férfiaké, míg más országokban kevés különbség van. Bár az országok közötti különbségek mértéke 2007 óta hasonló maradt, van némi bizonyíték arra, hogy a nagyobb különbségekkel rendelkező országok felzárkóznak a kisebb különbségekkel rendelkező országokhoz. A háztartási munkák terén a nemek közötti különbség országonként 12 és 44 százalékpont között változik. A különbség 2016 óta közelít egymáshoz, de aggasztó módon a legnagyobb különbségekkel rendelkező országok nem vettek részt ebben a folyamatban.

92 A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az európai gondozási stratégiáról, COM(2022) 440 final.

93 <https://op.europa.eu/webpub/empl/esde-2024/>

Ezek a különbségek a nők és férfiak munka világában betöltött szerepével kapcsolatos nemi sztereotípiákban gyökerezhetnek. A 2024 szeptemberében közzétett, „Gender attitudes towards work across EU Member States” (A munkával kapcsolatos nemi attitűdök az uniós tagállamokban) című dokumentum részletes elemzést⁹⁴ nyújt a férfiak és nők munkával kapcsolatos attitűdjeiről az EU-ban.⁹⁵ Azt is megvizsgálja, hogy ezek a hozzáállások hogyan befolyásolhatják a nemek közötti egyenlőtlenségeket a munkaerőpiacon és a háztartásokon belül. A dokumentumból kiderül, hogy a legtöbb uniós polgár támogatja a nemek közötti egyenlőséget a munkaerőpiacon és a háztartásokban. Egyharmaduk vegyes attitűdökkel rendelkezik, és csak bizonyos területeken rendelkeznek egyenlőségen alapuló hiedelmekkel. Végül a megkérdezettek mintegy egytizede egyetért azzal, hogy támogatják a hagyományos nemi szerepeket, például azt, hogy a nőknek a családi feladataikat kell előnyben részesíteniük a karrierjükkel szemben, vagy hogy fontos családi döntések esetén a férfiaknak kell a végső szót mondaniuk. Az átfogó képnek nem szabad beárnyékolnia a jelentős földrajzi eltéréseket – míg egyes tagállamokban (különösen az EU északi országaiban) elterjedt az egyenlőségen alapuló hozzáállás, más tagállamokban sokkal ritkábban fordul elő.

A 2024. évi Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek (CERV) pályázati felhívást követően a 196 beérkezett pályázatból 25 projektet választottak ki finanszírozásra. Ezek többsége (17) a nemek közötti gondozási szakadék kiváltó okainak kezelésére összpontosít a nemek közötti egyenlőség transzformatív megközelítésének előmozdítása és a nemi sztereotípiák kezelése révén. A projektek különösen: i. családbarát gyakorlatok előmozdítása a vállalkozásokban, amelyek arra ösztönzik a nőket és a férfiakat, hogy gyakorolják a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló irányelv szerinti új jogukat (pl. családi szabadság), ii. a nőkkel szembeni kedvezőtlen bánásmód és megkülönböztetés minden formájának megelőzése és az azokkal szembeni védelem a terhesség alatt és után, beleértve a családi szabadság és a rugalmas munkafeltételek igénybevételét is; valamint iii. a gondozási munka értékének tudatosítása.

A nemzeti hatóságok által javasolt fennmaradó nyolc kiválasztott projekt támogatni fogja a bérek átláthatóságáról szóló irányelv végrehajtását, különös tekintettel annak a nemek közötti egyenlőséget figyelembe vevő munkakör-értékelési és -besorolási rendszerekre vonatkozó iránymutatások, eszközök és figyelemfelkeltő kampányok kidolgozásáról szóló 4. cikkére. A legtöbb projekt 2025 elején indul, és két évig tart.

Úgy tűnik, hogy a nemi sztereotípiákról szóló közelmúltbeli Eurobarométer felmérés megerősíti ezt a hipotézist. Pozitív változás figyelhető meg a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos attitűdökben: a válaszadók háromnegyede egyetért azzal, hogy a férfiak is részesülnek a nemek közötti egyenlőség előnyeiből, de a nemi sztereotípiák továbbra is fennállnak: az EU-ban 10 emberből körülbelül 4 egyetért azzal, hogy a férfiak legfontosabb szerepe a pénzkeresés (42%, -1 százalékpont 2017 óta), és hogy a nők legfontosabb szerepe az otthonuk és családjuk gondozása (38%, -6 százalékpont); a válaszadók fele (49%) egyetért azzal, hogy a férfiak természetüknél fogva kevésbé kompetensek a háztartási feladatok ellátásában, mint a nők.

94 https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/employment-and-social-developments-europe-egalitarian-traditional-or-neither-gender-attitudes_hu

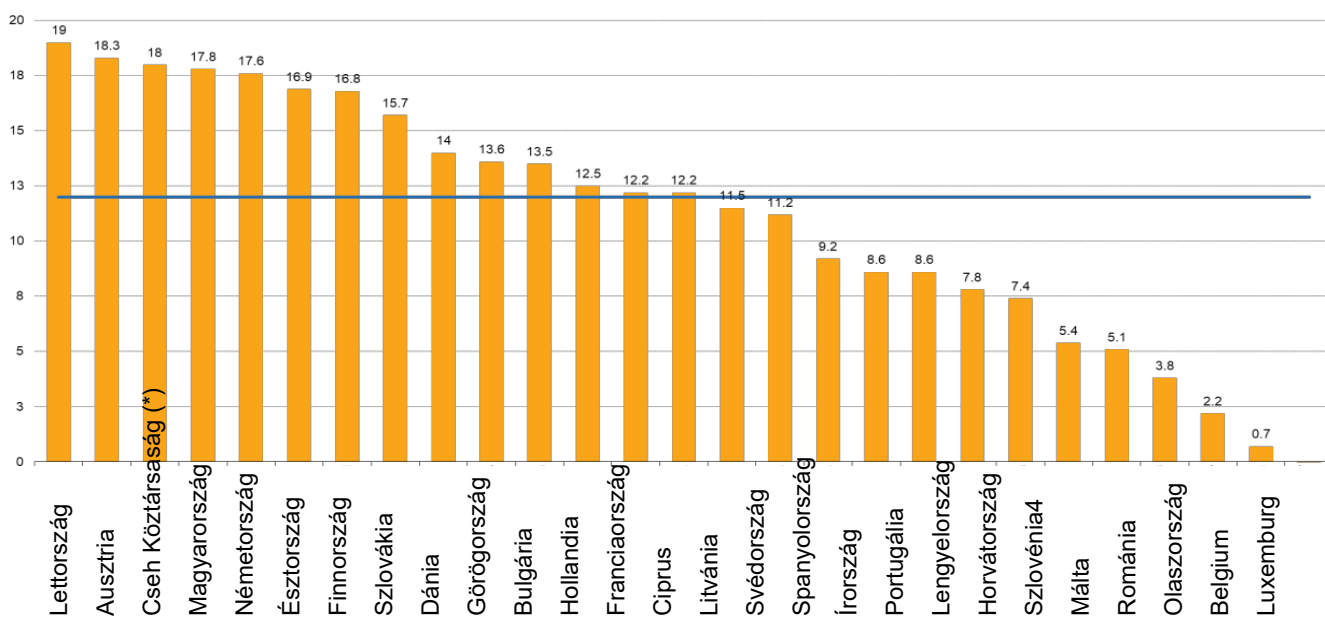
95 A Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatósága – Egyenlő, hagyományos vagy sem? Attitudes of men and women towards work in EU Member States (A férfiak és nők munkához való hozzáállása az uniós tagállamokban), 2024. [Online elérhető.](#)

A nemek közötti bér- és nyugdíjszakadék kezelése

Bár a nemek közötti bérszakadék az elmúlt évtizedben csökkent, a legtöbb országban továbbra is 10% felett van. 2023-ban a nemek közötti, főként ideiglenes adatokon alapuló, kiigazítatlan bérszakadék az EU-27-ben ⁹⁶ átlagosan 12,0 % volt az EU-ban ⁹⁷ (a 2013. évi 16,0 %-hoz képest), és továbbra is 15 % felett van Észtországban, Ausztriában, Csehországban, Németországban, Szlovákiában, Magyarországon, Lettországon és Finnországon. A helyzet tagállamonként jelentősen eltér, a luxemburgi –0,9%-tól a lettországi 19%-ig (7. ábra).

Fontos emlékeztetni arra, hogy néha a nemek közötti nagyon kicsi vagy akár negatív bérszakadék,

ábra. A nemek közötti kiigazítatlan bérszakadék, 2023

Forrás: Eurostat (online adatkód: sdg_05_20)

Megjegyzés: NACE Rev. 2 B-től S-ig (-O). A 27 országra vonatkozó adatok ideiglenesek. (*) Csehország esetében a fogalom meghatározás eltérő; (**) Románia esetében törés az idősorban

azaz az a helyzet, amikor a nők átlagos bruttó órabére magasabb, mint a férfiaké, önkiválasztási elfogultsággal hozható összefüggésbe, amikor a foglalkoztatási ráta jelentősen alacsonyabb a nők, mint a férfiak esetében. Más szóval, egyes tagállamokban főként a viszonylag magasabb iskolai végzettséggel és így magasabb bérekkel rendelkező nők vesznek részt a munkaerőpiacon. Fontos emlékeztetni arra is, hogy a nemek közötti bérszakadék nem méri a „nemek közötti bérdiszkriminációt”. Kiigazítatlan formájában egyszerűen a férfiak és nők összes bérének átlaga közötti különbséget méri, figyelembe véve az ágazati és foglalkozási szegregációból eredő különbségeket is, azaz azt a tényt, hogy a nők főként az alacsonyabban fizetett ágazatokban dolgoznak, és alulreprezentáltak a (magasabban fizetett) vezetői pozíciókban. A legújabb kutatások azt is kimutatták, hogy a szegregáció egyre inkább függhet az intézményekben, foglalkozásokban és

96 A nemek közötti kiigazítatlan bérszakadék a fizetett férfi alkalmazottak átlagos bruttó órabére és a fizetett női alkalmazottak átlagos bruttó órabére közötti különbség, a fizetett férfi alkalmazottak átlagos bruttó órabérének százalékában kifejezve. Ide tartozik minden olyan alkalmazott, aki 10 vagy annál több alkalmazottat foglalkoztató vállalkozásnál dolgozik, életkorra és ledolgozott munkaórákra vonatkozó korlátozás nélkül.

97 A nemek közötti bérszakadékot a jövedelemszerkezeti felmérés (SES) keretében négyévente gyűjtött adatok alapján számítják ki. A két adatgyűjtés közötti években a nemek közötti bérszakadékot egy új adatközlést követően becsülik meg és hasonlítják össze.

munkahelyeken történő válogatástól, azaz a nők hajlamosak például az alacsonyabban fizetett vállalatokra koncentrálni, mivel jobb egyensúlyt kínálnak a munka és a magánélet között.⁹⁸

A Bizottság minden évben emlékeztet a nemek közötti bérszakadék megszüntetésének fontosságára azáltal, hogy kijelöli az Egyenlő Díjazás Napját, azt a napot, amikor a nők átlagos fizetése szimbolikusan megszűnik. 2024-ben az Egyenlő Díjazás Napja megegyezett a 2023. évvel (november 15.), mivel a nemek közötti bérszakadék nem változott.⁹⁹

2024 júniusában Ausztria elindította az Egyenlő Díjazás Hálózatot¹⁰⁰ a nemek közötti bérszakadék kezelése érdekében. A programot az osztrák Szövetségi Munkaügyi és Gazdasági Minisztérium és az EU (Európai Szociális Alap Plusz+) társfinanszírozza. A projekt célja négy kísérleti „egyenlő bérezésű régió” létrehozása Ausztria-szerte: kettő az idegenforgalmi ágazatban, kettő pedig az ipari ágazatban. Az egyes régiókban különböző tevékenységeket terveznek a nemek közötti bérszakadék okainak elemzésére, kezelésére és megvitatására a regionális érdekelt felekkel és (nemzetközi) szakértőkkel. E regionális hálózatépítés és kapacitásépítés mellett a tudásteremtés és -megosztás aktív PR-kapcsolatok révén valósul meg.

2024-ben a Bizottság két munkaértekezletet szervezett a bérek átláthatóságáról szóló irányelv végrehajtásáról,¹⁰¹ hogy segítse a tagállamokat annak átültetésében. A 2023 májusában elfogadott irányelv célja, hogy a bérek átláthatósága és végrehajtási mechanizmusok révén megerősítse a férfiak és nők egyenlő díjazásának elvét. Az Európai Bizottság a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program keretében mintegy 4 millió EUR-t¹⁰² különített el a tagállamok által irányított projektekre a következők fejlesztése érdekében: i. olyan eszközök és módszerek, amelyek lehetővé teszik az európai munkáltatók számára, hogy korrigálják a férfiak és nők közötti, az irányelv végrehajtása során azonosított indokolatlan bérkülönbségeket, valamint ii. annak értékelésére szolgáló módszerek, hogy mi minősül egyenlő értékű munkának. 2024-ben nyolc projektet ítétek oda.

2024-ben Észtország elindította a „Pay Mirror” elnevezésű digitális eszközt, amely adminisztratív adatokat – többek között reálbéreket (többek között bónuszokat), foglalkoztatási időpontokat, munkaterhelést és beosztást – felhasználó statisztikákat biztosít a nemek közötti bérszakadékról a szervezetekben. Az Észt Statisztikai Hivatal minden olyan munkáltató kérésére kiszámítja a mutatókat, amely legalább három férfit és három nőt foglalkoztat, és a mutatók csak a munkáltató számára hozzáférhetők. Mivel az észt adminisztratív adatok nem különítik el az alapilletményeket a prémiumoktól, a javadalmazási táblázat a munkateherrel kiigazított tényleges fizetéseket tartalmazza, a fogyatékos vagy gyermekszabadság miatti távollétek nélkül (amelyeket az állam kompenzál). Az eszköz mutatói közé tartoznak a nemek közötti, az átlag- és mediánbéreken alapuló bérszakadékok, a nők és férfiak átlag- és mediánbérei, a foglalkozásonkénti bérszakadékok és a szabálytalan bérszakadékok.¹⁰³

98 Lásd: <https://www.nature.com/articles/s41562-022-01470-z.pdf>.

99 https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/equal-pay/equal-pay-day_en#what-is-the-european-equal-pay-day

100 <https://www.equalpaynetz.at/>

101 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/970 irányelve (2023. május 10.) a férfiak és nők egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazása elve alkalmazásának a bérek átláthatósága és végrehajtási mechanizmusok révén történő megerősítéséről (HL L 132., 2023.5.17., 21. o.).

102 https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/cerv/wp-call/2024/call-fiche_cerv-2024-ge_hu.pdf

103 <https://www.mkm.ee/too-ja-vordsed-voimalused/vordsed-voimalused-ja-sooline-vordoiguslikkus/palgapeegel>

2024 májusában két uniós irányelvet fogadtak el az egyenlőséggel foglalkozó szervek szerepének megerősítése érdekében. Ezen irányelvek¹⁰⁴ egyike kötelező erejű normákat állapít meg a foglalkoztatás és a munkavégzés területén a nők és férfiak közötti egyenlő bánásmóddal és esélyegyenlőséggel foglalkozó, egyenlőséggel foglalkozó szervek számára. Előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek függetlenek legyenek, és elegendő erőforrással és hatáskörrel rendelkezzenek megbízatásuk teljesítéséhez.¹⁰⁵ Az átültetési folyamat támogatása érdekében a Bizottság az egyenlőségre vonatkozó uniós jogszabályok végrehajtásával foglalkozó szakértői csoportot hozott létre, amely a tagállamok és az Equinet (az egyenlőséggel foglalkozó szervek európai esernyője) képviselőiből áll, és amelyben az FRA és az EIGE megfigyelőként vesz részt. A csoport számos útmutató dokumentumot készített, és létrehozott egy online wiki felületet az iránymutatások megvitatására. A csoport segíteni fogja a Bizottságot a mutatók közös listáját létrehozó végrehajtási jogi aktus korai előkészítésében is.

A nyugdíjba vonulás után a férfiak és nők közötti bérszakadék az időskori jövedelemkülönbségben nyilvánul meg. A nemek közötti nyugdíjszakadék csökkenő tendenciát mutat, a 2010. évi 33,9 %-ról 2020-ban 27,6 %-ra, többek között a nők nyugdíjának csökkenése miatt, amelyet már nem vesznek figyelembe a számításokban. Mindazonáltal a nemek közötti nyugdíjszakadék 2023-ban még mindig 25,4 % volt.¹⁰⁶ Más szóval 2023-ban a 65–79 éves nők bruttó nyugdíja átlagosan egynegyedével volt alacsonyabb, mint az azonos korcsoportba tartozó férfiaké. E különbség mértéke jelentős eltéréseket mutat az EU-n belül: Máltán 43,9 %, Hollandiában 39,9 %, Luxemburgban 36,4 %, Szlovéniában 4 %, Dániában 4,6 %, Észtországban pedig 5,8 %. A foglalkoztatás és a bérek mellett a karrier megszakítása is jelentős tényező, amely hozzájárul a nemek közötti nyugdíjszakadékhoz. Végezetül a kevesebb pénzügyi jártasság akadályozhatja a nők nyugdíjtervezését, ami pénzügyi oktatást és a nyugdíjak átláthatóságára irányuló intézkedéseket tesz szükségessé. Ugyanakkor a nemek közötti nyugdíjszakadék a szegénység kockázatának kitett, 65 év feletti nyugdíjasok körében a 2010. évi 3,1 százalékponttól 2015-ben 3,6 százalékpont, 2023-ban pedig 3,7 százalékpontra nőtt.¹⁰⁷

A nyugdíjak megfelelőségéről szóló jelentést háromévente készíti el a szociális védelemmel foglalkozó bizottság és az Európai Bizottság. A jelentés legutóbbi, 2024 júniusában közzétett kiadása tematikus fejezetet tartalmaz az időskori egyenlőtlenségekről, különös tekintettel a nemi dimenzióra, beleértve a nemek közötti nyugdíjszakadékot és a¹⁰⁸ nemek közötti nyugdíjfedezeti szakadékot. Kimutatja, hogy mivel az öregségi nyugdíjak az idősek teljes jövedelmének átlagosan

---

104 A Tanács (EU) 2024/1499 irányelve (2024. május 7.) a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód, a foglalkoztatás és a munkavégzés során a személyek közötti, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékosra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód, a szociális biztonság, valamint az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés, illetve azok értékesítése, illetve nyújtása terén a nők és a férfiak közötti egyenlő bánásmód területén az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó normákról (HL L 2024., 149. o.), valamint az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1500 irányelve (2024. május 14.) a foglalkoztatás és a munkavégzés területén a nők és a férfiak közötti egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség terén az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó normákról, valamint a 2006/54/EK irányelv és a 2010/41/EU irányelv módosításáról (HL L 2024., 1500., 2024.5.29.).

105 A Bizottság éves jogállamisági jelentése keretében az egyenlőséggel foglalkozó szervek függetlenségével és működésével kapcsolatos fejleményeket is nyomon követi.

106 [A nemek közötti nyugdíjszakadék korcsoportonként \[ilc_pnp13_custom_8619195\]](#).

107 Eurostat, [Szegénységi arány szegénységi küszöb és az előző év leggyakoribb tevékenysége szerint \[ilc_li04_custom_15156745\]](#).

108 2023 júniusában a Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Tanács tanácsi következtetéseket fogadott el a nyugdíjak megfelelőségéről, hogy a szociális védelemmel foglalkozó bizottság és a Bizottság tovább elemezze az időskori nemek közötti szakadékot, és megbízható és naprakész mutatókat dolgozzon ki a nyugdíjellátások és a nyugdíjfedezet terén a nemek között fennálló szakadék nyomon követésére. [Lásd: ilc_pnp14](#).

negyötödét teszik ki, az idősebb nők továbbra is jobban ki vannak téve a szegénység kockázatának, mint az idősebb férfiak valamennyi tagállamban. Az időskori egyedülállóság nagyobb szegénységi kockázatot jelent a nők, mint a férfiak számára. 2023-ban a 75 éves és annál idősebb nők több mint egyötöde volt kitéve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának az EU-ban.

A finn kormány a központi munkaerőpiaci szervezetekkel együtt 2006 óta hajt végre az egyenlő díjazásra irányuló programokat a nemek közötti bérszakadék csökkentése érdekében. A legutóbbi program célja, hogy 2024–2027-ben legalább 14,5 %-ra csökkentse a bérszakadékot. Az intézkedések a bérrendszerekre és a bérekkel kapcsolatos tudatosságra, a munkahelyi egyenlőség tervezésére, a nemi alapú munkamegosztás felszámolására, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetésére összpontosítanak. A változó működési környezet miatt a program megbeszéléseket irányoz elő a magánszektorbeli szakszervezetek között az egyenlő díjazást célzó programokban való esetleges részvételükről.¹⁰⁹

2024 júliusában a Bizottság tanulmányt tett közzé, amely támogatja a foglalkoztatói nyugdíjrendszerekben nyújtott gondozási kreditek nyomon követését. A tanulmány azt vizsgálja, hogy a teljes tőkefedezeti foglalkoztatói nyugdíjrendszerekben hogyan kezelik a gondozási időszakokat (gyermekek és tartós ápolás esetében), és hogy nyújtanak-e gondozási jóváírásokat.¹¹⁰

A gazdaság különböző ágazatai közötti egyenlő részvétel elérése

A nemek közötti bérszakadék egyik oka az ágazati szegregáció. A nők általában felülreprezentáltak az alacsonyabb átlagbérekkel rendelkező ágazatokban, gyakran azért, mert ezekben az ágazatokban a munkahelyeket alulértékelik és „női munkahelynek” tekintik, mint például a gondozást és az oktatást. Amint azt az európai gondozási stratégia is kiemeli, ezek olyan ágazatok is, ahol növekszik a munkaerőhiány, és a népesség elöregedésével valószínűleg növekedni fog, különösen a vidéki területeken. Az alacsony bérek olyan nemi sztereotípiákhoz is kapcsolódhatnak, amelyek a gondozáshoz szükséges humán készségeket – például a kommunikációt, az empátiát vagy az együttműködést – olyan készségekkel azonosítják, amelyek természetes módon a nőkhöz jutnának, és amelyeket nem ismernek el megfelelően munkájuk gazdasági értékében.

A munkaerő-piaci nemi szegregáció hozzájárul a hiányhoz azáltal, hogy csökkenti a munkaerő-kínálat elosztásának hatékonyságát. A munkaerőhiány nyilvánvaló azokban a foglalkozásokban és ágazatokban, ahol a munkavállalók többségét férfiak teszik ki (pl. TTMM-foglalkozások, ahol a munkavállalók 80%-át férfiak teszik ki), valamint egyes olyan munkahelyeken, ahol a munkavállalók többségét nők teszik ki (pl. egészségügyi foglalkozások, ahol a munkavállalók 80%-át nők teszik ki). A tartós nemi szegregáció csökkenti az új álláshelyek betöltésére rendelkezésre álló személyek számát, ami megnehezíti a munkavállalók megtalálását, különösen a növekvő kereslet idején. A nemi szegregáció csökkentésére irányuló intézkedések fontos lehetőségeket kínálnak annak biztosítására, hogy a nők fokozott munkaerő-piaci részvétele enyhítse a munkaerőhiányt. Jelenleg nem valószínű, hogy a nők olyan állásokat töltenek be, amelyeket nehéz betölteni a férfiak által dominált foglalkozásokban. Ugyanakkor a szinte kizárólag a nők munkájára való támaszkodás nem teremt elegendő munkaerő-kínálatot az olyan konkrét szolgáltatások iránti kereslet kielégítéséhez, mint az ápolás, a személyes gondozás vagy a takarítás. Az ilyen munkahelyeken a munkakörülmények és a fizetések javítása valószínűleg fontos szerepet fog játszani a további munkavállalók vonzásában.

109 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165735> és <https://stm.fi/en/gender-equality/equal-pay>.

110 A Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatósága, *Study supporting the monitoring of care credits in occupational pension schemes*, 2024. [Online elérhető](#).

A megfelelő minimálbécrekről szóló, 2022. október 19-i (EU) 2022/2041 irányelv 2024. november 15-én ¹¹¹ lépett hatályba. Előírja valamennyi tagállam számára, hogy hozzanak létre keretet a jogszabályban meghatározott minimálberek megfelelőségének biztosítására, mozdítsák elő a bérmegállapítással kapcsolatos kollektív tárgyalásokat, és javítsák a munkavállalók minimálberek nyújtotta védelemhez való tényleges hozzáférést az EU-ban. ¹¹²A bérmegfelelés egyik hatása a nemek közötti bérszakadék csökkentése lesz. Az irányelv 5. cikkének (1) bekezdése ugyanis a nemek közötti bérszakadék csökkentését a jogszabályban meghatározott megfelelő minimálberek megállapítására és aktualizálására irányuló eljárások létrehozásának alapvető célkitűzéseként említi.

A Bizottság számos ágazati kezdeményezést terjesztett elő a munkaerőpiacon való egyenlő részvétel érdekében. Különösen az IKT-ágazatban tapasztalható súlyos és tartós nemek közötti szakadék, amely hatással van a digitális megoldások tervezésének és bevezetésének módjára. 2023-ban az EU-ban az IKT-szakemberek 80,6%-a férfi volt. Ezért a nők IKT-szakemberré válásának ¹¹³ösztönzése elengedhetetlen az IKT-szakemberek hiányának kezeléséhez, valamint egy befogadó és versenyképes digitális Európa kiépítéséhez. Uniós szinten a Digitális évtized 2030 szakpolitikai program azt az ambiciózus célt tűzi ki, hogy az IKT-szakemberek száma több mint kétszeresére, 9 milliőről 20 millióra nőjön, miközben előmozdítja a nők IKT-hoz való hozzáférést és növeli az IKT-diplomások számát.

A nők észrevehetően alulreprezentáltak az olyan immateriális értéket képviselő ágazatokban is, mint a formatervezés. Az EUIPO nemrégiben készült, a formatervezési mintákban dolgozó nőkről szóló tanulmánya kiemeli a nemek közötti tartós szakadékot az uniós formatervezési ágazatban, ahol a tervezőknek csak 24%-a nő. ¹¹⁴Jelentős bérszakadékra is fény derül: a női tervezők 12,8%-kal kevesebbet keresnek, mint férfi társaik. Ez az alulreprezentáltság kiterjed a lajstromozott közösségi formatervezési mintákra is, ahol 2022-ben az uniós székhelyű jogosultak bejelentéseinek csupán 21%-ában szerepelt legalább egy tervező. Világszerte a WIPO statisztikái azt mutatják, hogy 2022-ben az ipari formatervezési mintákban szereplő tervezők mindössze 21%-a volt nő. ¹¹⁵Bár ez a szám 2001 óta megduplázódott, a WIPO becslése szerint a jelenlegi ütemben a nemek közötti egyenlőség 2099-ig nem érhető el. Hasonló egyenlőtlenség áll fenn a nemek között a szabadalmak területén is. Az Európai Szabadalmi Hivatal (ESZH) 2022. évi tanulmánya megállapította, hogy Európában hét feltalálóból kevesebb mint egy nő, annak ellenére, hogy az idők során történt némi előrelépés. ¹¹⁶A földrajzi árujelzők területén a tanulmányok kiemelik a nők részvételét egyes nem mezőgazdasági földrajzi árujelzők előállítási szakaszában, különösen az olyan ágazatokban, mint a csipke, a hímzés, a kárpit, az üveg, a kerámia és a gyapjútermékek, és egyes termékek a női munkaerő több mint 81 %-át teszik ki. ¹¹⁷A fizikailag megterhelőbb ágazatokban, például a kő- és márványgyártásban, a tűzfegyverek és kések gyártásában azonban a nők alulreprezentáltak, és a munkaerő mindössze mintegy 20 %-át teszik ¹¹⁸ ki, ami azt jelzi, hogy a földrajzi árujelzők különböző nem mezőgazdasági ágazataiban javítani kell a nemek közötti egyenlőséget. Emellett a szellemi tulajdonnal kapcsolatos szakmákban dolgozó nők jelentős kihívásokkal néznek szembe.

111 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2041 irányelve (2022. október 19.) az Európai Unióban biztosítandó megfelelő minimálbérekről (HL L 275., 2022.10.25., 33. o.).

112 Dánia az Európai Unió Bírósága előtt megtámadta az irányelvet. Az EUB C-19/23. sz. ügyben 2025. január 14-én a főtanácsnok azt javasolta, hogy az irányelvet teljes egészében nyilvánítsák semmisnek, mivel az túllépi az Unió e területre vonatkozó hatásköreit. Magának a Bíróságnak a határozata még függőben van.

113 https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=ICT_specialists_in_employment

114 <https://www.euiipo.europa.eu/en/news/women-designers-underrepresented-and-paid-less-in-the-eu-study-reveals> (angol nyelven).

115 https://www.wipo.int/pressroom/ru/articles/2023/article_0004.html

116 <https://www.epo.org/en/news-events/news/fewer-1-7-inventors-europe-are-women> (angol nyelven).

117 <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/14897>

118 Ugyanott.

Egy 2017-es, az Európai Parlament számára készített tanulmány megállapította, hogy a nemek közötti teljes egyenlőség a jogi szakmában továbbra is megfoghatatlan.¹¹⁹ Az egyenlőtlenség különösen nyilvánvaló a szakmai előmenetelben, mivel sokkal kevesebb nő tölt be vezetői pozíciót, mint az ügyvédi irodák, az igazságszolgáltatás és a jogi terület egyéb ágainak belépő szintű pozíciói. A Bizottság ezért támogatta a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos konkrét célokat az EUIPO 2030-ra vonatkozó stratégiai tervében.¹²⁰ Az EUIPO nemcsak arra fog törekedni, hogy saját műveleteiben megvalósítsa a nemek közötti egyenlőséget, hanem arra is, hogy kezelje a nemek közötti egyenlőtlenségeket a szellemi tulajdon területén, és célzott programokat dolgozzon ki az alulreprezentált csoportok részvételének növelésére a szellemi tulajdon európai rendszerében.

A Digitális Európa program most már magában foglalja a WIDCON-t, egy speciális¹²¹ koordinációs és támogatási fellépést, amelynek célja egy szakértői hálózat és az érdekelt felek közösségének kiépítése a bevált gyakorlatok azonosítása és a nők IKT-ban való részvételének előmozdítása érdekében az egész EU-ban. Annak érdekében, hogy segítse a tagállamokat a digitális évtized célkitűzésének elérésében, a fellépés számos eredményt fog felmutatni: i. jelentés, amely azonosítja azokat a fő akadályokat, amelyek gátolják a lányokat és a nőket abban, hogy az IKT területén tanuljanak vagy dolgozzanak, és felvázolja az IKT területén dolgozó nők számának növelésére irányuló lehetséges intézkedéseket; a vonatkozó nemzeti és regionális stratégiák és intézkedések áttekintése; valamint iii. fórum az előrehaladásról való jelentéstételre, valamint a sikeres és ígéretes kezdeményezések megvitatására annak érdekében, hogy több nőt vonzzanak az IKT-ágazatba.

A Digitális Európa program keretében folytatódik a 2013-ban elindított, alulról szerveződő kezdeményezés, az európai programozási hét finanszírozása. Az európai programozási hét célja, hogy a lehető legtöbb ember körében terjessze az informatikai gondolkodást és programozást, valamint ösztönözze a digitális készségek korai életkortól kezdődő fejlesztését, különösen a lányok körében, arra ösztönözve őket, hogy STEM-tudományágakban folytassanak tanulmányokat, és az IKT területén kezdjenek karriert, mivel a STEM-diplomások csupán egyharmadát foglalják el nők,¹²² és minden ötödik nő IKT-szakember.¹²³

A Bizottság egyéb vonatkozó kezdeményezései közé tartoznak a következők: az EIC női vezetői programját, a nemek közötti beruházási szakadékkal kapcsolatos eseményekre vonatkozó előkészítő intézkedést¹²⁴ az EU-ban, a Women TechEU programot (lásd még a 3. fejezetet) és a „Nők és lányok a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika területén” fórumot (további részletekért lásd a 4. fejezetet).

A digitális oktatási cselekvési terv részeként a Bizottság továbbra is támogatta a Girls Go Circular projektet,¹²⁵ egy ingyenes e-tanulási programot és az ESTEAM Festekeket. 2024-ben.¹²⁶ A Girls Go Circular Európa-szerte 15 000 14–19 éves lány digitális és vállalkozói készségeit oktatta. Az ESTEAM Fests a résztvevők bizalmának kiépítésére összpontosított, miközben javította digitális és vállalkozói készségeiket. További egy évvel (2025) meghosszabbították őket, hogy több idejük legyen a végleges ESTEAM-útmutató kidolgozására és elindítására, valamint további két lányfesztivál megrendezésére. 2022 óta 22 ESTEAM fesztivál 13 országban 1898 nőt és lányt ért el. Az interneten 38 ország 2149 lányával és nőjével vették fel a kapcsolatot.

119 [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596804/IPOL_STU\(2017\)596804_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596804/IPOL_STU(2017)596804_EN.pdf)

120 https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/contentPdfs/about_euiipo/strategic_plan/strategic-plan-2030_hu.pdf

121 <https://bdva.eu/news/widcon-women-in-digital-project-kick-off/>

122 <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20240308-2>

123 Nemek szerint alkalmazott IKT-szakemberek [isoc_sks_itps]

124 https://eismea.ec.europa.eu/programmes/european-innovation-ecosystems/women-techeu_hu

125 <https://eit-girlsgocircular.eu/>

126 https://eismea.ec.europa.eu/esteem-fests-and-communities-girls-and-women_hu

A természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika (STEM) oktatásában tapasztalható nemek közötti szakadékról szóló 2024. évi jelentés¹²⁷ összefoglalja a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika (STEM) oktatásában tapasztalható nemek közötti szakadékkal kapcsolatos jelenlegi kutatások, szakpolitikai elemzések és bevált gyakorlatok eredményeit. A jelentés kiemeli a nemek közötti szakadék sokrétűségét a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika (TTMM) területén az oktatás és a karrier terén, és olyan többszintű megközelítést szorgalmaz, amely magában foglalja az oktatási reformokat, a szakpolitikai beavatkozásokat, a társadalmi attitűdök változásait és a célzott támogatási mechanizmusokat e szakadék hatékony megszüntetése érdekében. A természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika területén a nemek közötti szakadék kezelése nemcsak az oktatási méltányosság kérdése, hanem kritikus gazdasági és társadalmi kérdés is, tekintettel arra, hogy a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika területei egyre nagyobb jelentőséggel bírnak a modern világhajózásban, ösztönzik az innovációt és kezelik a globális kihívásokat.

A Marie Skłodowska-Curie-cselekvések – a kutatók képzésére, készségeire, mobilitására és karrierfejlesztésére irányuló kiemelt uniós program karrierjük minden szakaszában – továbbra is előmozdították az egyenlőséget a kutatócsoportokon belül egy olyan inkluzív és a nemek közötti egyenlőséget figyelembe vevő megközelítés révén, amely minden szinten különös figyelmet fordít a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésére, és továbbra is tartalmaztak a munka és a magánélet közötti egyensúlyra vonatkozó rendelkezéseket a nők kutatásban és innovációban való nagyobb arányú részvételének ösztönzése érdekében. A Marie Skłodowska-Curie-cselekvések továbbra is nagy jelentőséget tulajdonítottak a női példaképek előmozdításának, beleértve a Marie Skłodowska-Curie-cselekvések kiemelkedő felügyelőit, koordinátorait és ösztöndíjait, akik világszerte arra ösztönzik a lányokat és a nőket, hogy részt vegyenek a tudományban. 2024-ben a Marie Skłodowska-Curie-cselekvések „Európai Kutatók Éjszakája”, „Kutatók az iskolában” és „A tudomány csodálatos!” rendezvényei nagy jelentőséget tulajdonítottak a női példaképek előmozdításának, amelyek arra ösztönzik a lányokat, hogy részt vegyenek a tudományban és a kutatásban. A Marie Skłodowska-Curie-cselekvések keretében végzett Rana Sanyal professzor 2024-ben elnyerte a Női Innovátorok Európai Díját.

Az európai oktatási térség részeként a 2024 novemberében¹²⁸ elfogadott, a vonzó és fenntartható felsőoktatási pályákról szóló tanácsi ajánlás adatokat és ajánlásokat tartalmaz a sokszínűségnek, a befogadásnak és a nemek közötti egyenlőségnek a tudományos pályákon való előmozdításáról.

Az Erasmus+ 2024 uniós szakpolitikai kísérletezésre irányuló pályázati felhívása olyan projekteket támogat, amelyek többek között kampányok, mentori programok, pályaaorientációs tanácsadás és példaképek révén módszereket dolgoznak ki a lányok és nők szakképzésben való részvétele és a zöld/nettó zéró technológiai ágazatban való karrierlehetőségei előtt álló akadályok leküzdésére.¹²⁹

A Kereskedelmi és Technológiai Tanácsban¹³⁰ folytatott EU–USA együttműködés keretében a Bizottság koordinálta és társelnökölte a „Talents for Growth” munkacsoportot.¹³¹ A munkacsoport platformként szolgált a készségfejlesztésre vonatkozó szakpolitikák, eszközök és adatok

127 <https://education.ec.europa.eu/eu/news/new-report-addresses-the-gender-gap-in-stem-education-across-educational-levels>

128 A Tanács ajánlása (2024. november 25.) a vonzó és fenntartható felsőoktatási pályákról, C/2024/7282.

129 https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/erasmus/wp-call/2024/call-fiche_erasmus-edu-2024-pol-exp_en.pdf

130 https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/skills-and-qualifications/working-together/eu-us-talent-growth-task-force_hu

131 https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/eu-us-trade-and-technology-council_hu

megosztásához mindkét régióban a kialakulóban lévő és meglévő technológiákhoz szükséges tehetségek és készségek fejlesztésének fellendítése érdekében. A négy munkafolyamat egyike arra a témára összpontosított, hogy vonzzák a nőket, a fiatalokat és más alulreprezentált csoportokat a technológiai állásokba.¹³²A munkacsoport 2024. április 4-én fejezte be munkáját.

A szociális párbeszéd költségvetési sorai alá tartozó pályázati felhívások általános feltételként tartalmazzák, hogy az e sorok keretében finanszírozott tevékenységeknek megfelelő figyelmet kell fordítaniuk a nemek közötti egyenlőségre, és el kell kerülniük a megkülönböztetést. 2024-ben két pályázati felhívást tettek közzé: az egyik a szociális párbeszéd támogatásáról, a másik pedig a munkavállalói szervezeteket célzó tájékoztatási és képzési intézkedésekről szól. Ezeken a felhívásokon keresztül, amelyek éves felhívások, a Bizottság különböző, a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó projekteket finanszíroz. Ezek közül néhány ágazati jellegű (kereskedelem, a szociális partnereknek a vasúti ágazatban dolgozó nőkről szóló megállapodásának végrehajtása, gondozás, postai ágazat). Mások ágazatközi dimenzióval rendelkeznek, és általában lehetővé teszik a nemzeti és európai szociális partnerek számára, hogy megosszák az egyenlőség releváns dimenzióival, például a nemek közötti bérszakadékkal és a bérek átláthatóságával kapcsolatos szakpolitikai ajánlásokat és bevált gyakorlatokat. Egyes projektek jelentős hatást gyakorolnak a nemek közötti egyenlőségre, mivel a szociális partnerek kapacitására összpontosítanak azokban az ágazatokban, ahol a munkaerő túlnyomórészt nő (pl. gondozás, ápolás).

Végezetül az Európai Jogi Akadémián keresztül a CERV program támogatásával az Európai Bizottsággal együttműködésben hat képzési szemináriumot szerveztek bírák és gyakorló jogászok számára a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó uniós jogszabályokról. 2024-ben több mint 300 tudományos szakember, bíró és gyakorló jogász részesült képzésben ezeken a szemináriumokon, amelyeket az angoltól eltérő nyelveken is tartottak (leggyakrabban az érintett országok nemzeti nyelvein). A szemináriumokra Prágában, Koppenhágában, Szófiában, Lisszabonban, Párizsban és Trierben került sor. Céljuk az volt, hogy a résztvevők alapos ismeretekkel rendelkezzenek a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó uniós jogszabályok kulcsfontosságú vonatkozásairól és azoknak az Európai Unió Bírósága általi értelmezéséről. Munkaértekezleteket is szerveztek, hogy munkacsoportokban vitassák meg a gyakorlati eseteket, lehetővé téve a résztvevők számára, hogy jobban megismerjék az egyenlőségre vonatkozó uniós jogszabályok alkalmazásának gyakorlati szempontjait.

---

¹³² A munkafolyamatról szóló tevékenységi jelentés és az OECD e témára vonatkozó külön elemző dokumentuma, beleértve a felmérés és a társaktól való tanulással foglalkozó munkaértekezlet során összegyűjtött ajánlásokat és bevált gyakorlatokat, [itt érhető el](#).

A TÁRSASÁG ÜLÉSE

2024-ben előrelépés történt a nők vezető szerepének előmozdítása terén, de ez továbbra is korlátozott és még nem fenntartható. Ez annak ellenére történik, hogy a nők felsőoktatásában növekszik a nemek közötti különbség, amely jelenleg 10,9 százalékponttal magasabb, mint a férfiaké.¹³³

Amint azt az EIGE 2024. évi adatai is bizonyítják, előrelépés történt a nők döntéshozatalban való részvétele terén, de a nemek közötti egyenlőség elérése a döntéshozatalban továbbra is távoli cél. A nők részvétele a közélet valamennyi ágazatában – különösen a politikában, az újságírásban és a civil társadalomban – erőteljesebb erőszakkal és gyűlölettel szembesül, különösen az interneten.

Nők a politikai döntéshozatalban

A 2024. évi Eurobarométer felmérés szerint a legtöbb európai elutasítja a vezetői pozícióban lévő nők és férfiak hozzáállásával és képességeivel kapcsolatos sztereotípiákat. Egyetértenek például azzal (55%), hogy ideiglenes intézkedésekre (pl. kvótákra) van szükség a nők jelenlegi alulreprezentáltságának leküzdéséhez a politikában, és úgy vélik, hogy ha több nő van a politikában, az jobb politikai döntéseket eredményez. Az emberek több mint egyötödének azonban még mindig vannak sztereotip elképzelései, például az, hogy a nők nem elég ambíciózusak ahhoz, hogy egy szervezetben a legmagasabb pozíciókat töltsék be,¹³⁴ és hogy „a férfiak jobb vezetők, mint a nők”. Létezik egy életkori polarizáció is, amely a fiatalok számára fontosabb: a 15–24 éves nők és férfiak közötti megállapodási arányok közötti különbség egyharmaddal nagyobb, mint az idősebb korcsoportok esetében.¹³⁵ Ami azt az állítást illeti, hogy „a nők túl érzelmesek ahhoz, hogy jó vezetők legyenek”, a fiatal nők és férfiak közötti szakadék kétszer akkora, mint az idősebb nők és férfiak közötti.¹³⁶ Ez azt mutatja, hogy a 15–24 évesek körében nagyobb a nézetek polarizációja a nők és a férfiak között, mint az idősebb korcsoportok körében.

A 2024. júniusi választásokat követően 2024 júliusában 277 nő (38,5%) és 441 férfi (61,3%) lépett hivatalba az új Európai Parlamentben.¹³⁷ A közvetlen európai parlamenti választások 1979-es bevezetése óta először csökkent az európai parlamenti női képviselők aránya a közvetlenül a 2024. áprilisi választások előtti helyzethez (39,7%) és a közvetlenül a 2019. évi európai választásokat követő helyzethez (40,7%) képest.¹³⁸ Pozitívum, hogy az újonnan megválasztott európai parlamenti képviselők újraválasztottak két nőt, Metsolát a Parlament elnökévé, Von der Leyent pedig az Európai Bizottság elnökévé.¹³⁹

A 2024-es európai parlamenti választásokkal és más nemzeti és helyi szintű választásokkal összefüggésben a tagállamok megvitatták a nők politikai részvételét az Európai Választási Együttműködési Hálózat keretében. A tagállamok különösen a női jelöltek részvételéről számoltak

133 https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Gender_statistics#Kiemelések

134 21 országban több mint a felük egyetért azzal, hogy ha több nő vesz részt a politikában, az jobb politikai döntéseket eredményez, és a legmagasabb számokat Portugáliában (83%), Görögországban (79%) és Olaszországban (78%) regisztrálták.

135 18 százalékpontos különbség a 15–24 éves korcsoportban, szemben a 25 év felettek 11–12 százalékpontjával.

136 13 százalékpontos különbség a 15–24 éves korcsoportban, szemben a 25 év feletti korcsoport 6–9 százalékpontjával; lásd: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2974>.

137 <https://results.elections.europa.eu/mep-gender-balance/2024-2029/>. Egy személyt a "másik" nemmel regisztráltak.

138 A nők képvisellete 39,4%-ra csökkent, miután az Egyesült Királyság európai parlamenti képviselői 2020 márciusában elhagyták a parlamentet.

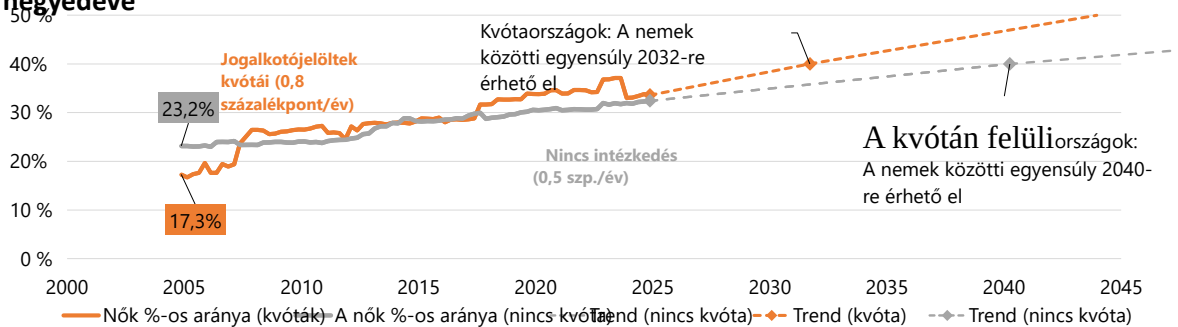
139 <https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/data-talks/despite-hopes-progress-european-parliament-elections-led-decline-womens-representation> (angol nyelven).

be. Visszajelzést adtak továbbá az inkluzív és ¹⁴⁰ reziliens választási folyamatokról szóló 2023. évi bizottsági ajánlást követően a választásokhoz való hozzáférés és a választásokon való részvétel terén a nemek közötti egyenlőség támogatása érdekében hozott intézkedésekről. A megbeszélések a roma népesség és különösen a roma nők politikai részvételének helyzetére, valamint a jelöltek biztonságára is összpontosítottak.

Eddig 11 tagállam fogadott el nemspecifikus jogalkotási kvótákat a nemzeti választásokon induló jelöltek listáira vonatkozóan. ¹⁴¹A 11 ország közül 10 rendelkezett jogalkotási kvótával az európai választásokra. E kvóták többsége a jelöltlistán nemek szerinti minimumkvótát (35%–59%) határoz meg. Egyes jogszabályok olyan konkrét rendelkezéseket tartalmaznak, mint például a „zárt listák”, amelyekben a férfiaknak és a nőknek felváltva kell betölteniük vagy osztályozniuk kell az egyes pozíciókat. Málta rendelkezik egy „nemek szerinti kiigazítási” mechanizmussal, amely automatikusan legfeljebb 12 további helyet biztosít az alulreprezentált nem számára, ha mindkét nemnek kevesebb mint 40%-át választják meg.

2024-ben az EIGE adatai arra utalnak (lásd: 1. ábra), hogy a nők nemzeti parlamentekben való részvétele valamivel gyorsabban nő a kvótával rendelkező tagállamokban, mint a kvótával nem rendelkező tagállamokban. Ha ez a tendencia folytatódik, a kvótával rendelkező tagállamok 2032-re elérhetik a nemek közötti egyenlőséget, a kvótával nem rendelkező tagállamok pedig 2040-re.

ábra: A nők aránya az uniós tagállamok nemzeti parlamentjeinek egyes/alsó kamaráiban kvótákkal vagy jogalkotási intézkedésekkel vagy azok nélkül, 2004 IV. negyedéve–2024 IV. negyedéve

Forrás: Saját számítások a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete (EIGE) nemek közötti egyenlőségre vonatkozó statisztikai adatbázisának adatai alapján; Nem

Megjegyzések: A 2004–2006 közötti időszakra vonatkozó adatok nem tartalmazzák Horvátországot, az ország 2007-ben került be az adatgyűjtésbe. Az országok a jogszabályok elfogadásával fokozatosan bekerültek a kvótacsoportba. Málta a kvótacsoportba tartozik. Románia a kvótán felüli csoportba tartozik.

A 2024. novemberi adatok azt mutatják, hogy ismét csak hat tagállamban a képviselők több mint 40%-a nő (egyetlen/alsó kamara), Svédországban 45,6%, Finnországban 45,5%, Dániában 44,7%, Spanyolországban 44,6%, Belgiumban és Hollandiában pedig 40,7%. ¹⁴²A skála másik végén öt tagállamban a nők az európai parlamenti képviselők kevesebb mint 25%-át teszik ki. Csökkenő sorrendben ezek Írország, Szlovákia, Románia, Magyarország és Ciprus.

140 A Bizottság (EU) 2023/2829 ajánlása (2023. december 12.) az Unión belüli inkluzív és reziliens választási folyamatokról, valamint az európai parlamenti választások európai jellegének és hatékonyságának fokozásáról (HL L 2023/2829, 2023.12.20.).

141 Belgium, Írország, Görögország, Spanyolország, Franciaország, Horvátország, Olaszország, Luxemburg, Lengyelország, Lengyelország és Szlovénia.

142 Forrás: Az EIGE statisztikai adatbázisa. Az adatok legutóbbi frissítése: 2024. november. [Mutató: nők a döntéshozatalban – politika – nemzeti parlamentek: Elnökök és tagok.](#)

Az EU-ban az egy- vagy alsóház női képviselőinek aránya jelenleg átlagosan 33,1% (2. ábra).¹⁴³ Ez 2023-hoz képest igen kismértékű (33%) növekedést jelent, de a 2022. évi 33,2%-ról 32,4%-ra történő csökkenést követően már a második egymást követő évben emelkedő tendenciát mutat. A nemzeti szintű előrehaladás az elmúlt években lelassult. Ez rávilágít arra, hogy több munkára van szükség ahhoz, hogy több nőt vonjunk be a politikába.

Szlovéniában a Munkaügyi, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium a Maribori Egyetemen, a Celjei Felnőttképzési Egyetemen és a Politikai Menedzsment Intézettel közösen hajtott végre az EWA projektet, amelyet 2022 és 2024 között az EU CERV programja társfinanszírozott. Az EWA projekt célja az volt, hogy növelje a fiatal nők politikai részvételét azáltal, hogy megváltoztatja a nőkkel kapcsolatos meggyőződéseket a politikában és a polgári részvételben, amelyek a nemi sztereotípiákon alapulnak. A projekt tevékenységeit úgy alakították ki, hogy mind egyénileg, mind rendszerszinten megerősítsék a nők szerepvállalását azáltal, hogy jobb lehetőségeket teremtenek a nők politikai és polgári szférában való aktív részvételére.¹⁴⁴

2024-ben a nemek közötti egyenlőségért felelős ciprusi biztos az Oktatási Minisztériummal együttműködve,

A Sports and Youth esszépályázatot szervezett a diplomás nők számára „Ha miniszter lennék, min változtatnék?” címmel. A fellépés a végzős hallgatókat célozta meg, arra ösztönözve őket, hogy válasszanak témát, és írjanak egy esszét arról, hogy mi működhet a legjobban az összes tevékenységi területen. A verseny győztesei ezután egy napig követték a minisztereket, férfiakat és nőket egyaránt. A lányoknak lehetőségük nyílt a miniszterekkel való megbeszélésekre, a miniszterekkel való találkozókon való részvételre, valamint a politikai döntéshozók és a lányok közötti megbeszélések ösztönzésére. Ez a verseny minden évben megismétlődik, és célja, hogy ösztönözze a fiatal nőket a politikában való részvételre.

Belgium megbízást adott egy tanulmány elkészítésére a szexizmus politikában betöltött szerepéről a tavalyi választási időszakban. A tanulmány célja az volt, hogy megértsük, hogy a jelöltek a szexizmus áldozatai-e, hogyan és miért, megértsük annak következményeit, és javaslatokat tegyünk a szexista viselkedés elleni küzdelemre a választási kampányok során. A 2024. júniusi belga választásokat megelőzően csaknem 44 000 reakciót elemeztek a jelöltek közösségimédia-bejegyzéseire vonatkozóan, és 25 részletes interjút készítettek. A tanulmány arra a következtetésre jutott, hogy a női jelöltek általában a szexizmus és az ellenségesség célpontjai, és hogy a szexizmus számos formát ölt, és számos különböző helyen fordul elő, mind online, mind offline. Komoly következményekkel jár a nők mentális jólétére és politikai ambícióira nézve, és fenyegetést jelent a demokráciára nézve.¹⁴⁵

Spanyolországban 2024 augusztusában elfogadták a nők és férfiak egyenlő képviseléről és kiegyensúlyozott jelenlétéről szóló 2/2024. sz. sarkalatos törvényt.¹⁴⁶ Tovább kíván lépni azáltal, hogy áttöri a politikai és gazdasági döntéshozatal üvegplafonját, kötelező tömörített listákat vezet be, és kifejezetten előírja a kiegyensúlyozott képviselést (a nemek aránya sem haladhatja meg a 60 %-ot, sem a 40 %-ot) az alkotmányos szervezetekben vagy az alkotmányos jelentőségű szervezetekben,

143 Forrás: Az EIGE statisztikai adatbázisa. Az adatok legutóbbi frissítése: 2024. november. [Mutató: nők a döntéshozatalban – politika – nemzeti parlamentek: elnökök és képviselők.](#)

144 <https://ewa.si/hu/>

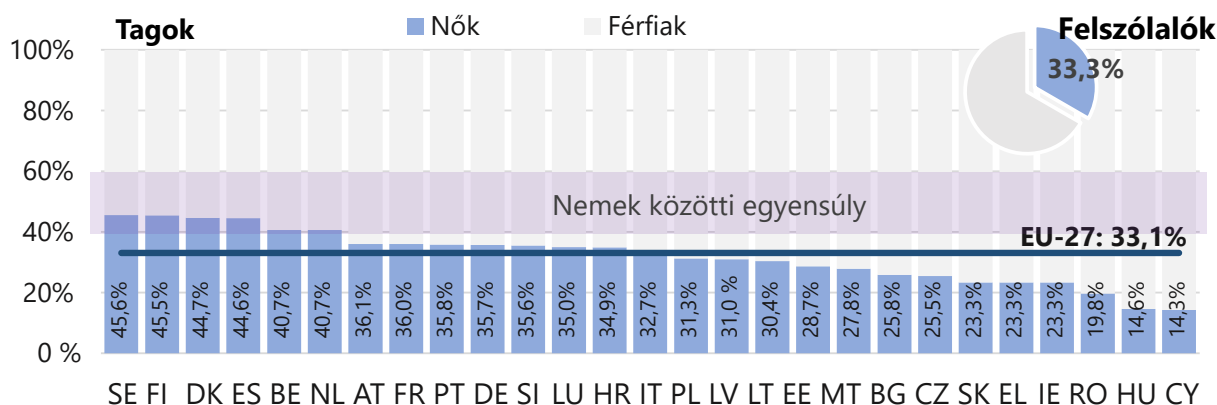
145 <https://igvm-iefh.belgium.be/en/actualite/>

[le sexisme et l'hostilité durant la campagne électorale impactent spécialement les candidates](#)

146 <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2024-15936>

valamint a miniszterek és alelnökök, továbbá az államigazgatásban és más érintett szervezetekben a legmagasabb szintű felelősséggel rendelkező személyek kinevezése során.

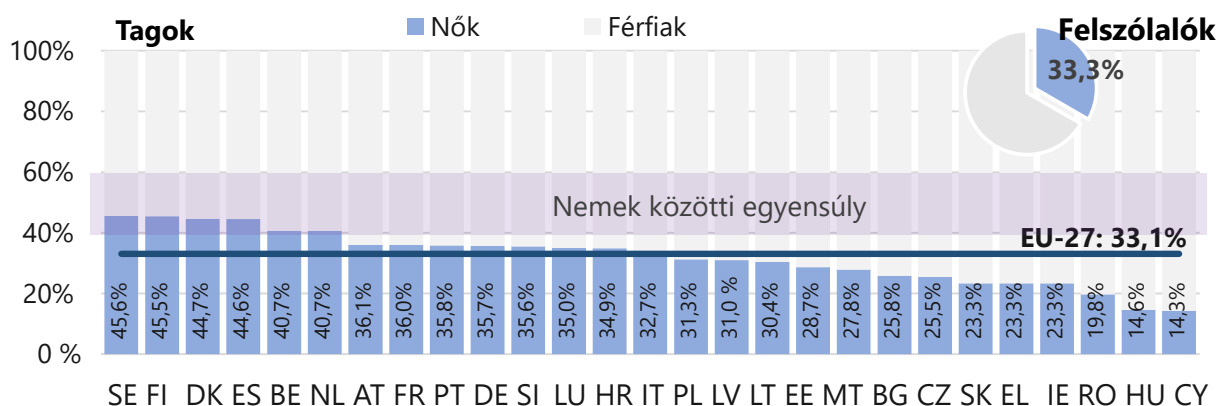
ábra: A nők és férfiak százalékos aránya az uniós nemzeti parlamentek egy- és alsóházaiban, 2024. november

Forrás: Az EIGE nemek közötti egyenlőségre vonatkozó statisztikai adatbázisa

Az EU-ban a női vezető miniszterek aránya a 2023. évi 33,4 %-ról 2024-ben átlagosan 32,8 %-ra csökkent, ami 0,6 százalékpontos csökkenést jelent. Mindazonáltal kilenc tagállamban (Belgium, Németország, Észtország, Spanyolország, Franciaország, Lettország, Litvánia, Hollandia, Finnország és Svédország) a vezető miniszterek legalább 40%-a nő volt. Ez eggyel több tagállam, mint tavaly. A spektrum két ellentétes végén Finnország arról számolt be, hogy többségben vannak a nők (57,9%), míg Magyarországon jelenleg nincs egyetlen magas rangú női miniszter sem.

ábra: A nők és férfiak százalékos aránya az uniós nemzeti parlamentek egy- és alsóházaiban, 2024. november

Forrás: Az EIGE nemek közötti egyenlőségre vonatkozó statisztikai adatbázisa

A nők képviselete a kormányban fontos, de ugyanilyen fontos, hogy megvizsgáljuk a nők által birtokolt konkrét portfóliókat. Az EIGE elemzése azt mutatja, hogy bár a magas szintű miniszteri pozíciók közel egyharmadát nők töltik be, az „alapvető feladatokat” ellátó miniszterek –

nevezetesen a kül- és belügy, a védelem vagy az igazságügy (25,9%),¹⁴⁷ a gazdaság (24,3%)¹⁴⁸ és az¹⁴⁹ infrastruktúra (32,5%) – közül csak kisebb arányban képviselnek tárcát, a szociális vagy kulturális tárcával rendelkező miniszterek aránya pedig jelentősen magasabb (48%). Ez¹⁵⁰ egy régóta fennálló tendencia, amely a szervezeti egységek portfólióinak olyan eloszlását jelzi, amely valamilyen módon tükrözi a nemi sztereotípiákat.

Ami a nemzeti rendszerekben betöltött női vezetői pozíciókat illeti, a 27 nemzeti parlamentből csak 9 rendelkezik női házelnökkel, ami eggyel kevesebb, mint 2023-ban. 2024¹⁵¹ decemberében 4 női (2023-ban 6) kormányfő volt az EU-ban, és 21-ből 3 női elnök (2023-ban 3).¹⁵²

Nemcsak a nemzeti rendszerekben vezető pozíciót betöltő nők száma csökken. Ha megnézzük, hogyan oszlanak meg a felelőségek a politikai pártok között, ugyanezt a tendenciát látjuk. Az uniós politikai pártoknak csak 25,8%-át¹⁵³ (2023-ban 26,8%-át) vezetik nők, míg az alelnökök 33,5%-a (2023-ban 36,9%-a) nő.¹⁵⁴

Regionális szinten más tendenciát látunk. A 2024. novemberi legfrissebb adatok azt mutatják, hogy a nők száma a regionális közgyűlésekben és az önkormányzati tanácsokban – bár kismértékben – nőtt. Uniós-szerte¹⁵⁵ a regionális közgyűlések tagjainak 36,3%-át (2023-ban 35,7%-át), a helyi/önkormányzati tanácsok tagjainak pedig 34,8%-át (2023-ban 34,5%-át)¹⁵⁶ tették ki (4. ábra).

Az önkormányzati hatáskörrel rendelkező regionális szinttel rendelkező 19 tagállam közül csak 4-ben (2023-ban 4-ben) mindkét nem a helyi/önkormányzati és regionális közgyűlések tagjainak legalább 40%-át képviseli.

---

147 Forrás: Az EIGE statisztikai adatbázisa. Utoljára frissítve: 2024. november. mutató: [nők a döntéshozatalban – politika – nemzeti kormányok: miniszterek a kormányzati szolgálati idő és funkció szerint, alapvető funkciók.](#)

148 Forrás: Az EIGE statisztikai adatbázisa. Utoljára frissítve: 2024. november. Mutató: [nők a döntéshozatalban – politika – nemzeti kormányok: miniszterek a kormányzati szolgálati idő és funkció szerint, gazdasági funkciók.](#)

149 Forrás: Az EIGE statisztikai adatbázisa. Utoljára frissítve: 2024. november. Mutató: [nők a döntéshozatalban – politika – nemzeti kormányok: miniszterek a kormányzati infrastrukturális funkciók szenioritása és funkciója szerint.](#)

150 Forrás: Az EIGE statisztikai adatbázisa. Utoljára frissítve: 2024. november. Mutató: [nők a döntéshozatalban – politika – nemzeti kormányok: miniszterek a kormányzati szociokulturális funkciók szolgálati ideje és funkciója szerint.](#)

151 Forrás: Az EIGE statisztikai adatbázisa. Utoljára frissítve: 2024. november. Mutató: [nők a döntéshozatalban politikák nemzeti parlamentek: Felsőháziak és képviselők Házelnök.](#)

152 Forrás: Az EIGE statisztikai adatbázisa. Utoljára frissítve: 2024. november. Mutató: [nők a döntéshozatalban – politika – nemzeti kormányok: Elnökök és miniszterelnökök – kormányfő](#) és mutató: [nők a döntéshozatalban – politika – nemzeti kormányok: Elnökök és miniszterelnökök, elnök.](#)

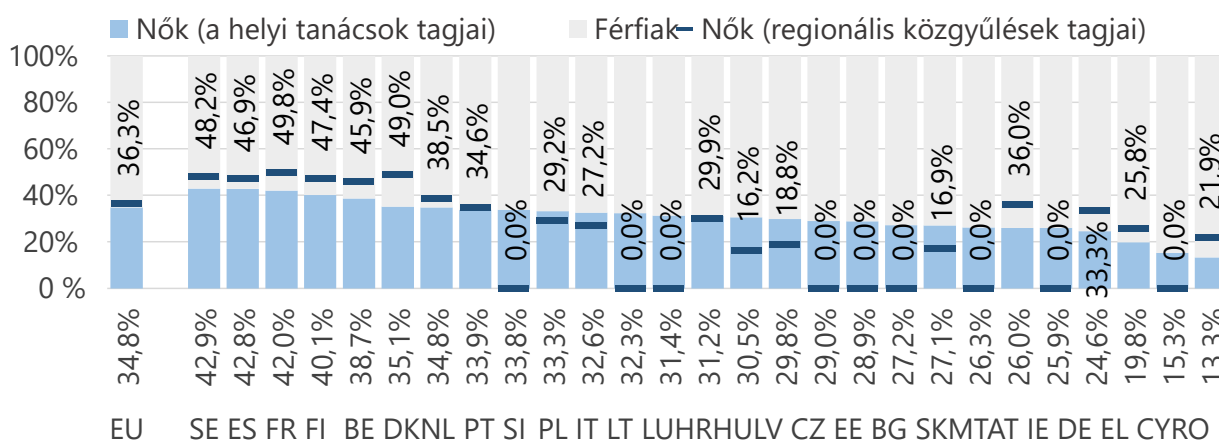
153 Forrás: Az EIGE statisztikai adatbázisa. Utoljára frissítve: 2024. július. Mutató: [a nők részvétele a döntéshozatalban, a politikai életben, a főbb politikai pártokban: A párt vezetője.](#)

154 Forrás: Az EIGE statisztikai adatbázisa. Utoljára frissítve: 2024. július. Mutató: [a nők részvétele a döntéshozatalban, a politikai életben, a főbb politikai pártokban: Helyettes vezérkari főnökök.](#)

155 Forrás: Az EIGE statisztikai adatbázisa. Utolsó frissítés: 2024. november. Mutató: [Nők a döntéshozatalban - Politika - Regionális közgyűlések: Tagok.](#)

156 Forrás: Az EIGE statisztikai adatbázisa. Utolsó frissítés: 2024. november. Mutató: [nők a döntéshozatalban politikák helyi/önkormányzati tanácsok: tagok.](#)

ábra: A regionális közgyűlések és helyi tanácsok női tagjainak aránya az uniós tagállamokban, 2024

Forrás: Az EIGE nemek közötti egyenlőségre vonatkozó statisztikai adatbázisa

Megjegyzés: Bulgáriában, Észtországban, Írországon, Cipruson, Litvániában, Luxemburgban, Máltán és Szlovéniában nincsenek autonóm hatáskörökkel rendelkező régiók. A portugáliai regionális közgyűlésekre vonatkozó adatok csak az Azori-szigetekre és Madeirára vonatkoznak.

Az igazságszolgáltatás terén is folytatódott az előrelépés: a Legfelsőbb Bíróságok tagjai 43,5%-ról 45,1%-ra nőttek (szemben a 2014. évi 37,2%-kal), a Bíróság elnöke pedig 37%-ról 40,7%-ra (szemben a 2014. évi 29,6%-kal).

Az Európai Bizottság szintjén, míg az előző Bizottság a 27 nőből 13-mal indult, az új biztosi testület csak a nemek közötti egyensúlyt valósítja meg, a 27 nőből 11-et (40,7%). Ez jelentős javulást jelent a tagállamoktól érkező kérelmek első körének beérkezését követő helyzethez képest. Ursula von der Leyen elnök továbbá úgy határozott, hogy a hat ügyvezető alelnök szintjén megfordítja az arányt, és négy nőt és két férfit nevez ki.

Irányítási szinten a Bizottság jelentős előrelépést tett a nemek közötti egyensúly elérése terén. Az Ursula von der Leyen vezette első Bizottság idején a felsővezetői álláshelyekre kinevezett nők aránya 37%-ról 48%-ra, a középvezetői álláshelyekre kinevezett nők aránya pedig 42%-ról 49%-ra nőtt, és elérte a 49%-ot.¹⁵⁷ A nők vezetői szintű képviselésének példátlan növekedése a Bizottság valamennyi szervezeti egységének együttes erőfeszítését tette szükségessé. Ezt a női alkalmazottakra vonatkozó tehetségfejlesztési programok és a főigazgatóságokra vonatkozó egyedi célkitűzések révén érték el, biztosítva ugyanakkor, hogy minden kinevezés érdemeken alapuljon.

A Bizottság továbbra is szorosan nyomon követte a vezetői pozíciókba történő kinevezéseket a nemek közötti egyensúly fenntartása érdekében. A Bizottság kezdeményezéseket dolgozott ki a tehetségbázis kiépítésére, és intézkedéseket hozott a nemek szempontjából kiegyensúlyozott kinevezések előmozdítására.

A Bizottság vállalati női tehetségfejlesztési programja, amely képzésből, coachingból, támogatásból és a középvezetésre való testreszabott felkészülésből áll, szintén hatékonyan bizonyult a nemek közötti egyensúly előmozdításában a vezetésben. Mintegy 96 női munkatárs vesz részt a program

157 2025. január 1-jei adatok.

hatodik ciklusában, amely 2025 februárjáig tart. Az első öt fordulóban részt vevő összesen 545 nő közül azóta 200-at (a résztvevők 37%-át) neveztek ki osztályvezetői álláshelyre.

Emellett testreszabott coaching programokat vezettek be mind a felsővezetőkkel válni kívánó középvezetők, mind a meglévő felsővezetők számára, amelyek célja a jelenlegi pozíciójukba való növekedés vagy a nagyobb felelősségre való felkészülés. Eddig 185 nő (151 középvezető és 34 felsővezető) vett részt vagy vesz részt ezekben a programokban.

A Bizottság 2025 januárjában elérte a végrehajtó ügynökségek női középvezetőinek 51 %-os arányát. A felsővezetők közül jelenleg 6 ügyvezető ügynökségi igazgatóból 4 nő.

Előrelépés történt a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő vezető szerep előmozdítása terén is az EU külső fellépéseiben. A külkapcsolatok terén a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó uniós cselekvési tervvel (GAP III) összhangban az EU a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő vezetői programot hozott létre a svéd Folke Bernadotte Akadémia (FBA) támogatásával. 2024 decemberéig az Európai Külügyi Szolgálat székhelyén a felső vezetők 80%-a részesült képzésben a két modul legalább egyikében, míg az EKSZ szinte valamennyi részlegét lefedő, 73, a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó kapcsolattartó pontból álló hálózatot hoztak létre, amely havi képzéseket kínált a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítéséről és a bevált gyakorlatok cseréjéről.

A közös polgári biztonság- és védelempolitikáról (KBVP) szóló, 2023 májusában elfogadott paktum szintén elkötelezte magát amellett, hogy megerősíti a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő vezetést a missziókban, és célul tűzte ki, hogy a nemzetközi személyzet 40 %-a nő legyen. Valamennyi polgári KBVP-misszióknak magában kell foglalnia a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó tanácsadókat és a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó kapcsolattartó pontok hálózatait. 2024 elejétől kezdődően a KBVP-misszióvezetők alapképzése a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő vezetésre vonatkozó elemeket is tartalmaz.

Nők a gazdasági döntéshozatalban

Gazdasági téren a nők továbbra is alulreprezentáltak a vállalatok döntéshozó testületeiben szerte az EU-ban. E kérdés kezelése érdekében az EU elfogadta a vezetőtestületekben a nemek közötti egyensúly javításáról szóló irányelvet, amely előírja a tőzsdén jegyzett¹⁵⁸ nagy uniós vállalatok számára, hogy 2026. június 30-ig a vezetőtestületek nem ügyvezető tagjai körében mindkét nem legalább 40%-át, az összes igazgató körében pedig 33%-át érjék el. Azoknak a vállalatoknak, amelyek nem érik el a célkitűzéseket, végre kell hajtaniuk a kiválasztási folyamat átláthatóságát biztosító eljárási követelményeket, és be kell számolniuk a vezetőtestületeikben a férfiak és nők kiegyensúlyozott képviselésének elérése érdekében hozott vagy tervezett intézkedésekről. Ezeket a követelményeket szankciókkal kell érvényesíteni.

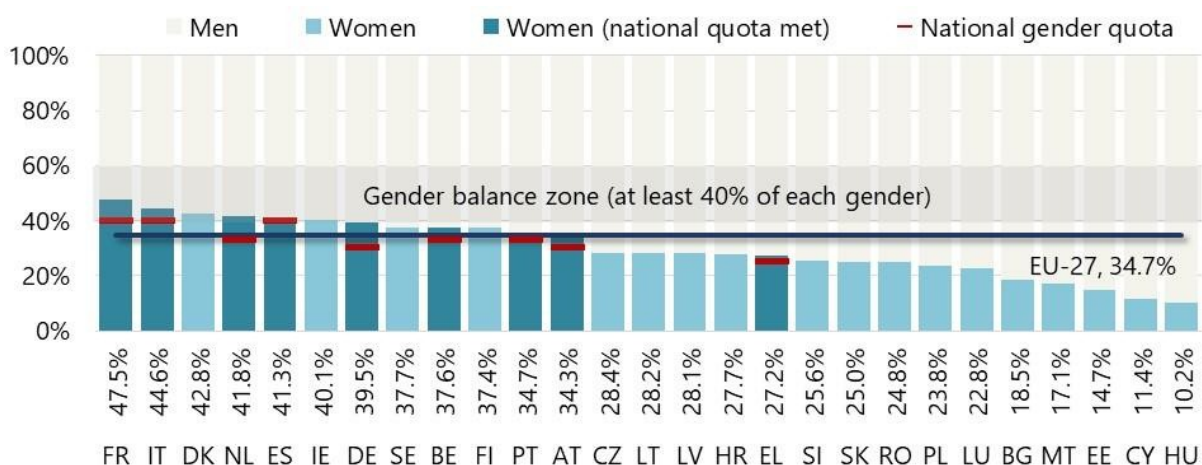
Az irányelvet 2024. december 28-ig kellett átültetni. Eddig 17 tagállam nem jelentette be a jogszabályt teljes körűen átültető nemzeti intézkedéseit. 2025 februárjában a Bizottság hivatalosan értesítette ezeket a tagállamokat az uniós jognak való meg nem felelésükről.

A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetének legfrissebb adatai szerint a tőzsdén jegyzett legnagyobb vállalatok vezetőtestületeiben nő a nők száma, ami új csúcst jelent. 2024-ben az uniós tőzsdén jegyzett vállalatok igazgatótanácsi tagjainak 34,7 %-a volt nő, szemben a 2023. évi 33,8 %-

¹⁵⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2381 irányelve (2022. november 23.) a tőzsdén jegyzett társaságok igazgatói körében a nemek közötti egyensúly javításáról és kapcsolódó intézkedésekről (HL L 315., 2022.12.7., 44. o.).

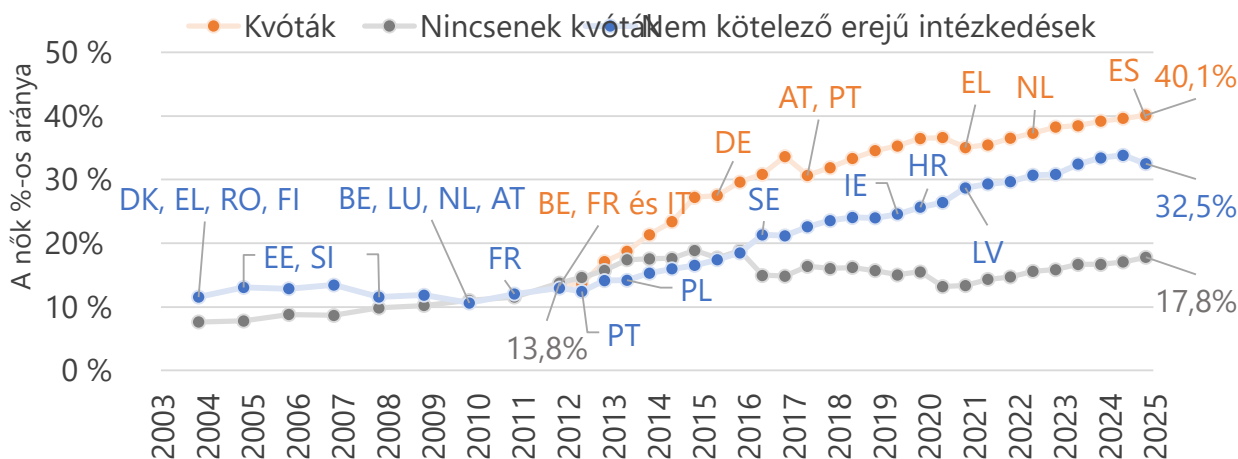
kal. ¹⁵⁹Az összes tagállam közül 12 teljesítette azt a célt, hogy az igazgatótanácsi tagok legalább 33%-a nő ¹⁶⁰ legyen.

ábra: A nők és férfiak aránya az EU legnagyobb tőzsdén jegyzett társaságainak vezetőtestületeiben, 2024. október

Forrás: Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete (EIGE), Gender Statistics

ábra: A nők aránya az uniós tagállamok legnagyobb jegyzett társaságainak vezetőtestületeiben, nemzeti nemi kvótákkal vagy azok nélkül, 2003 és 2024 októbere között

Forrás: Az EIGE számításai az EIGE nemek közötti egyenlőségre vonatkozó statisztikai adatbázisából származó adatok alapján

Megjegyzések: Az adatok nem tartalmazzák Csehországot, Litvániát, Máltát és Lengyelországot 2003-ra, illetve 2004-ig. A 2025-ös adatok a 2024. novemberi állapotok alapján készültek. ¹⁵⁹Forrás: Az EIGE statisztikai adatbázisa. Utoljára frissítve: 2024. november. ¹⁶⁰Mutató a nők a döntéshozatalban, az üzleti életben és a pénzügyekben a legnagyobb nyilvánosan működő vállalatok az igazgatótanács tagjai.

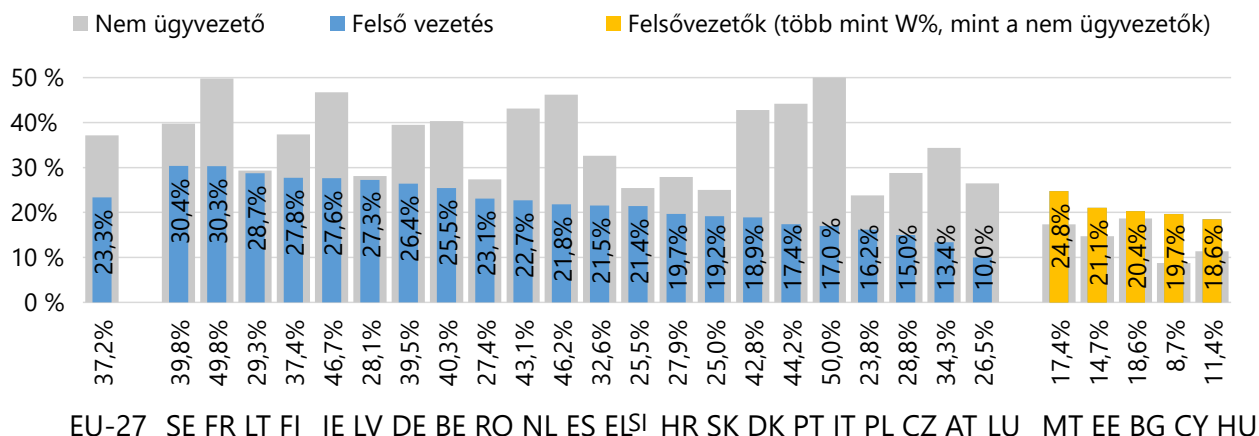
¹⁶⁰Ausztria (34,3%), Portugália (34,7%), Finnország (37,4%), Belgium (37,6%), Svédország (37,7%), Németország (39,5%), Írország (40,1%), Spanyolország (41,3%), Hollandia (41,8%), Dánia (42,8%), Olaszország (44,6%) és Franciaország (47,5%). Ez ugyanannyi, mint 2023-ban. Ami a nem ügyvezetői feladatokat ellátó nők arányát illeti, nyolc tagállam teljesíti az EU által javasolt legalább 40%-os célt (7 ábra): Olaszország (50%), Franciaország (49,8%), Írország (46,7%), Spanyolország (46,2%), Portugália (44,2%), Hollandia (43,1%), Dánia (42,8%) és Belgium (40,3%) (Spanyolország (október 20.).

A vállalati vezetésben a nemek közötti nagyobb egyenlőség elérésére irányuló kormányzati kezdeményezések számos megközelítést ölelnek fel, a puha puha puha intézkedésektől kezdve, amelyek ösztönzik a vállalatok önkéntes fellépését, a szigorúbb szabályozási megközelítésekig, amelyek jogilag kötelező erejű kvótákat írnak elő, a meg nem felelés szankcionálásával.

2014 óta – bár eltérő mértékben – a legtöbb uniós tagállamban jelentősen javult a nők képviselete a legnagyobb vállalatok vezetőtestületeiben. Azok az országok, amelyek végrehajtottak bizonyos típusú intézkedéseket, általában jelentősebb javulást tapasztaltak a nők képviselete terén, bár vannak kivételek.

A 2010 és 2015 közötti, főként a Franciaországban, Olaszországban és Németországban elért javulásnak köszönhető felgyorsult előrehaladást követően az előrehaladás lelassult, mivel az országok fokozatosan elérték vagy közelebb kerültek saját jogalkotási célkitűzéseikhez (6. ábra).

ábra: A nők aránya az EU-27 legnagyobb tőzsdén jegyzett társaságai két legmagasabb szintű döntéshozó testületének ügyvezető és nem ügyvezető tagjai között, 2024. október

Forrás: Az EIGE nemek közötti egyenlőségre vonatkozó statisztikai adatbázisa

Az EU legnagyobb tőzsdén jegyzett vállalatainak két fő döntéshozó testületében a nem ügyvezetői pozíciót betöltő nők aránya 37,2 % volt. Ugyanakkor a nők aránya a vezetői pozíciókban jelentősen alacsonyabb (23,3%). Ez az egyenlőtlenség (kevesebb női vezető, mint a nem ügyvezető nők) a legtöbb uniós tagállamban (27-ből 22) megfigyelhető.

Nyolc tagállamban a nem-ügyvezetők nemi szempontból kiegyensúlyozottak (7. ábra). Ami a vezetőket illeti, a nők az összes uniós tagállamban 10-ből kevesebb mint 3 vezetőt képviselnek.

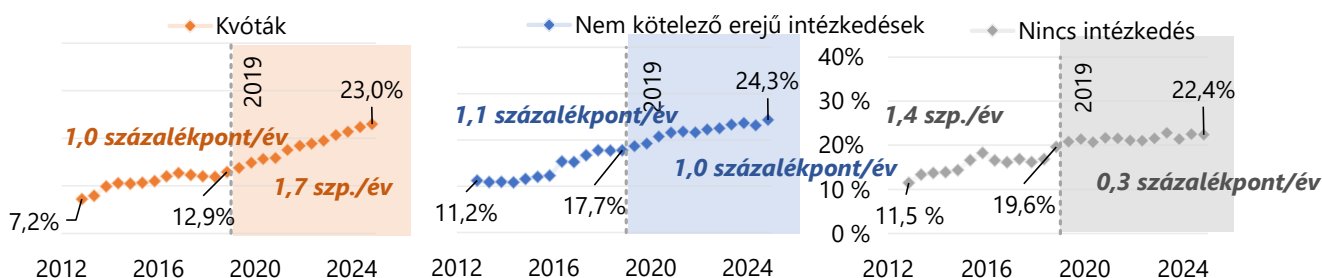
A nemzeti szintű jogalkotási erőfeszítések jelentős szerepet játszottak a nők vezetőtestületi képviseletének jelentős növelésében. Általános szabályként a kvóták csak a magas szintű igazgatótanácsra vonatkoznak, amely gyakran nem ügyvezetőkből áll, így a vezetői pozíciókat ez nem érintheti. Ugyanakkor egyre több ország terjeszti ki jogszabályait a vezetői pozíciókra.

2012 és 2019 között a kvótával rendelkező országok, a nem kötelező erejű intézkedésekkel rendelkező országok és a fellépéssel nem rendelkező országok hasonló éves növekedést mutattak a női vezetők arányában. 2019 óta a kvótával rendelkező tagállamokban nőtt a női vezetők változásának üteme, míg a nem kötelező erejű intézkedéseket alkalmazó vagy intézkedéseket nem hozó tagállamokban a változás üteme valójában csökkent. A változás gyorsabb ütemével a női

vezetők aránya a kvótával rendelkező országokban (23,0 %) hasonló szintet ért el, mint a nem kötelező erejű intézkedéseket elfogadó országok csoportjai (24,3 %) és az intézkedéseket nem hozó országok csoportjai (22,4 %), bár 2019-ben a női vezetők alacsonyabb arányáról indult (12,9 %, illetve 17,7 %, illetve 19,6 %).

Ábra: A nők aránya az EU-27 legnagyobb tőzsdén jegyzett vállalatai két legmagasabb szintű döntéshozó testületének ügyvezető tagjai között, intézkedéstípusonként, 2012 októbere és 2024 októbere között

Forrás: saját számítások a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetének (EIGE) nemekre vonatkozó statisztikai adatbázisából származó adatok alapján. **Megjegyzések:** A kvótacsoport azokat a tagállamokat foglalja magában, amelyek az elfogadás évének megfelelően fokozatosan nemenkénti nemzeti kvótákat alkalmaznak: Belgium, Franciaország és Olaszország 2011 óta; Németország 2015 óta; Ausztria és Portugália 2017 óta; Görögország 2020 óta; Hollandiában 2022 áprilisa óta; és Spanyolország 2024 augusztusa óta. Abban az esetben, ha egyenél több intézkedésre kerül sor, az elfogadás első évét kell használni az érintett csoportba tartozó országok besorolására. További részletekért lásd a mellékletet.

Bár a nők jelenleg az igazgatótanácsi tagok több mint 30 százalékát teszik ki, az elnöki vagy vezérigazgatói pozíciókban lévő nők száma (8,8 százalék, illetve 8,5 százalék) továbbra is alacsony.

Emellett 2024-ben továbbra is több férfi vett részt a pénzügyi intézmények döntéshozatalában, mint nő. Bár a három uniós pénzügyi intézmény élén nők állnak, szemben a 2023. évi kettővel,¹⁶¹ ezen intézmények igazgatótanácsaiban továbbra is a férfiak dominálnak, akik az igazgatótanácsi helyek 84,7 %-át (2023-ban 79,7 %) foglalják el, ami azt jelenti, hogy a nők aránya a 2023. évi 20,3 %-ról 2024-ben 15,3 %-ra nőtt.¹⁶²

Nemzeti szinten a központi bankokban a kulcsfontosságú döntéshozatali pozíciókat betöltő nők (azaz a legmagasabb döntéshozó szervek tagjai) száma a 2023. évi 29,3 %-ról 32 %-ra nőtt.¹⁶³ A nők az alelnöki pozíciók 36,2 %-át is betöltik, szemben a 2023. évi 37,5 %-kal.¹⁶⁴ Nemzeti szinten csak hat tagállam (Litvánia, Franciaország, Luxemburg, Olaszország, Portugália és Írország) rendelkezik a nők és férfiak kiegyensúlyozott képviselésével a központi bankban. Ami a tagállamok központi bankjainak elnökeit illeti, Spanyolország 2024-ben női kormányzót nevezett ki, míg a fennmaradó 26 kormányzó 2023-hoz hasonlóan továbbra is férfi marad.¹⁶⁵

Ezenkívül az EY European Financial Services Boardroom Monitorja szerint a nemek közötti bérszakadék növekszik a pénzügyi szolgáltatási ágazat nem ügyvezetői tisztséget betöltő

161 Forrás: A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetének adatbázisa a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó statisztikákról. Utoljára frissítve: 2024. július. [Mutató: nők a döntéshozatalban – vállalkozások és pénzügyek – finanszírozás – európai pénzügyi intézmények: Elnök vagy elnök.](#)

162 Forrás: A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetének adatbázisa a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó statisztikákról. Utoljára frissítve: 2024. július. [Mutató: Európai pénzügyi intézmények: Elnökök és tagok – Statisztikai adatbázis a nemek közötti egyenlőségről – Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete.](#)

163 Forrás: A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetének adatbázisa a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó statisztikákról. Legutóbb frissítve: 2024. december 6. [Mutató: nők a döntéshozatalban – üzleti és pénzügyi – finanszírozás – központi bankok: valamennyi fő döntéshozó testület tagja.](#)

164 Forrás: A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetének adatbázisa a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó statisztikákról. Utoljára frissítve: 2024. december 6. [Mutató: nők a döntéshozatalban – üzleti és pénzügyi – finanszírozás – központi bankok: Helyettes/kormányzóhelyettesek.](#)

165 Forrás: A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetének adatbázisa a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó statisztikákról. Utoljára frissítve: 2024. december 6. [Mutató: nők a döntéshozatalban – üzleti és pénzügyi – finanszírozás – központi bankok: Kormányzók.](#)

igazgatósági tagjai körében: 2023-ban a nők átlagosan 36 %-kal kevesebb fizetést kaptak a bankok, biztosítók és eszközkezelők igazgatótanácsaiban, mint a férfiak, szemben a 2019. évi 31 %-os különbséggel. A nők kevesebbet kapnak, ha olyan bizottságokban vesznek részt, mint az ellenőrzés és a kinevezés. A női bizottsági elnökök a férfi kollégáik felét, a bizottsági tagok pedig 75%-kal kevesebbet keresnek. Eközben az Egyesült Államokban és Kanadában a vezetőtestületek férfi és női tagjai közötti bérszakadék 2019-hez képest 2023-ban 7 %-ról 5 %-ra csökkent. A nők is majdnem annyit kerestek, mint a férfiak, amikor kinevezték őket az elnöki vagy igazgatótanácsi bizottságokba Észak-Amerikában.

A nők a vállalkozásokban is alulreprezentáltak, mivel az EU-ban az önálló vállalkozóknak csak 32%-át teszik ki. Az induló vállalkozóknak csupán 31%-át teszik ki, többek között a mélytechnológia területén. A mélytechnológiai induló innovatív vállalkozásokat vezető nők támogatása érdekében a Women TechEU konzorcium 2024-ben két pályázati felhívást tett közzé.¹⁶⁶ Minden kiválasztott induló vállalkozás 75 000 EUR összegű támogatásban részesül. A Women TechEU programot 2021-ben kísérleti programként indították el, és 2022-ben vált teljes körű kezdeményezéssé.¹⁶⁷ A program a benyújtás időpontjában legalább hat hónapig támogatja az induló szakaszban lévő, nők által alapított vagy társalapított, vezetői pozíciót betöltő európai mélytechnológiai induló vállalkozásokat (vezérgazgató, technológiai igazgató, civil társadalmi szervezet vagy azzal egyenértékű szervezet). A támogatások mellett a női alapítók az Európai¹⁶⁸ Innovációs Tanács (EIC) női vezetői programján keresztül coachingban, mentorálásban, hálózatépítésben és célzott képzésben is részesülhetnek.

A nők innovációban való részvételének az EIC keretében történő előmozdítása érdekében számos intézkedést hajtottak végre az EIC-testület „Nyilatkozat a nemek közötti egyenlőségről és a sokféleségről az EIC-ben” című kiadványával összhangban.¹⁶⁹ Ezen intézkedések célja egy inkluzívabb és sokszínűbb innovációs ökoszisztéma előmozdítása. A vezető kutatók és koordinátorok EIC-projektekben való részvételét szintén szorosan nyomon követik, és a nők által vezetett konzorciumok átalakulóban vannak. 2024-ben a deep tech induló vállalkozások női alapítóinak növekedésének támogatása érdekében az IEC Women's Leadership Program képzési, mentorálási és hálózatépítési lehetőségeket biztosított az üzleti vezetői pozíciókat kereső női vállalkozók és kutatók számára.

Ezen intézkedések mellett az EIC finanszírozza a 2024-ben indított GENDEX kísérleti projektet, amelynek célja a nemek közötti egyenlőségre és a sokszínűségekre vonatkozó adatok gyűjtése és elemzése az innovációs ökoszisztémában, valamint a nemek közötti egyenlőségre és a sokszínűségekre vonatkozó mutató létrehozása.¹⁷⁰ Az EIC közbeszerzési intézkedést indított a nemek közötti beruházási szakadék megszüntetése érdekében, amelynek célja a sokszínűségekre vonatkozó adatok gyűjtése, harmonizálása és megosztása az innovációs ökoszisztémában, többek között az EIC és az EU szintjén, valamint a kockázati ökoszisztémában. Ez alapforgatókönyveket dolgoz ki, nyomon követi az előrehaladást, és információkkal szolgál a sokszínűséget és az innovációs ökoszisztémába való befogadást előmozdító célzott intézkedésekhez.

---

¹⁶⁶ <https://womentecheuropa.eu/>

¹⁶⁷ A Horizont Európa munkaprogram európai innovációs ökoszisztémákra vonatkozó komponensének célja különösen a nők innovációs vezető szerepének és tehetségének előmozdítása, beleértve a mélytechnológiákat is, annak érdekében, hogy méltányosabb, inkluzívabb és virágzóbb innovációs ökoszisztémákat építsenek ki az EU-ban.

¹⁶⁸ https://eic.ec.europa.eu/eic-funding-opportunities/bas/eic-women-leadership-programme_hu

¹⁶⁹ https://eic.ec.europa.eu/document/download/8d2b88ac-2516-4f03-bc10-f3e5641ecdf1_en?filename=EIC_Gender_Diversity%20statement_June%202021.pdf

¹⁷⁰ <https://eurogendex.org/>

Emellett 2024-ben pályázati felhívást tettek közzé a Női Innovátorok Európai Unió Díjára. A díj Európa legáttörőbb innovációi mögött álló női vállalkozókat ismeri el, és három kategóriában kilenc díjat ítél oda.¹⁷¹ A díj azokat a nőket ismeri el, akiknek forradalmi újításai pozitív változást hoznak az emberek és a bolygó számára.

A nők a beruházásokban is jelentősen alulreprezentáltak: a She Figures 2024. évi jelentése szerint a befektetőknek csak 9%-a nő. Emellett a nők továbbra is jelentős akadályokkal szembesülnek a finanszírozáshoz való hozzáférés terén, mind vállalkozóként, mind befektetőként. Bár bizonyíték van arra, hogy a nők által vezetett induló vállalkozások magas megtérülést eredményeznek, az EU-ban a kockázati tőkének csak töredékét fektetik be nők által alapított vagy társalapított vállalatokba.

Strukturális elfogultság, kockázatkerülő befektetési modellek és a diverzifikált pénzügyi döntéshozók hiánya

az intézmények és a kockázati tőke-alapok hozzájárulnak ehhez a tartós szakadékhoz. Az InvestEU program első alkalommal vezetett be nemi kritériumokat a tőkefinanszírozási közvetítőkre vonatkozóan. A kritériumok a kockázati tőke-alapok és a magántőke-alapok nemi sokszínűségére összpontosítanak a döntéshozatal különböző szintjein (felső vezetés, befektetési bizottságok). Az InvestEU által az Európai Beruházási Bank Csoporton (a fő végrehajtó partneren) keresztül támogatott pénzügyi közvetítők legalább 25 %-ának meg kell felelnie a nemi kritériumoknak.¹⁷² A végrehajtás első eredményei szerint a 25%-os célkitűzést már túllépték.

Emellett az InvestEU tanácsadó központ továbbra is nyújtott a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos tanácsadási szolgáltatásokat, többek között a női befektetőknek szóló éves Empowering Equity konferencia, az alapkezelőknek szóló mentori program,¹⁷³ a bankok és más hitelezők által a közelmúltban indított, a nőkre és a nők által vezetett vállalkozásokra összpontosító pénzügyi termékekről szóló tanulmány, valamint a bankok számára 2025 márciusában indítandó, a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos kérdésekről szóló képzési program révén.

Ezen intézkedések kiegészítéseként a Bizottság 2024-ben elindította a Nemek Közötti Befektetők Európai Hálózatát, a WomenINvestEU-t.¹⁷⁴ A hálózat összefogja a befektetési ellátási lánc vezető szereplőit azzal a közös céllal, hogy növelje a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő beruházásokat annak érdekében, hogy Európa-szerte több női vezetésű vállalkozás férhessen hozzá a beruházásokhoz. A hálózat lehetőséget biztosít a tagok számára, hogy hálózatépítési rendezvényeken keresztül kapcsolatba lépjenek és együttműködjenek egymással, valamint új utakat teremtsenek a nők számára az ágazatba való belépéshez és a döntéshozókká váláshoz. A projekt során a WomenINvestEU arra is törekszik, hogy oktassa és felhívja a figyelmet a nemek közötti egyenlőségre összpontosító beruházások előnyeire, bevonva a kulcsfontosságú szereplőket Európa-szerte az egyenlőtlenségek kezelésére irányuló erőfeszítésekbe, miközben több nőt toboroz, és képessé teszi őket arra, hogy pénzügyi karriert folytassanak.

---

171 https://eic.ec.europa.eu/eic-prizes/european-prize-women-innovators-powered-eic-eit_en

172 Az InvestEU keretében egy alap akkor felel meg a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó kritériumoknak, ha megfelel az alábbi elvek legalább egyikének: vezetősége a partnerek legalább egyharmadából áll, vezető beosztású befektetési csoportja legalább 40 %-ban nőkből áll, vagy legalább 40 %-ban nőkből áll a befektetési bizottságában.

173 [https://engage.eif.org/diversity-inclusion/mentorship_\(angol_nyelven\)](https://engage.eif.org/diversity-inclusion/mentorship_(angol_nyelven)).

174 <https://women-invest.ec.europa.eu/>

A SZEX LEGFONTOSABB SZEMÉLYZETE

A nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése valamennyi uniós szakpolitikában, azaz a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése kulcsfontosságú a nemek közötti egyenlőség megvalósításához. A 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésére összpontosít, amely kulcsfontosságú eszköz a hatalom, a befolyás és az erőforrások méltányos újraelosztásának előmozdításához, valamint a nők, a férfiak, a lányok és a fiúk esélyegyenlőségének biztosításához a maguk sokféleségében. Emellett azt is biztosítja, hogy a szakpolitikák ne erősítsék véletlenül a nemek közötti meglévő egyenlőtlenégeket.

2024 folyamán a Bizottság folytatta a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítését valamennyi uniós szakpolitikai területen, például az egészségügyben, a kutatásban, az innovációban és az oktatásban. A Bizottság egyenlőséggel foglalkozó munkacsoportjának titkársága¹⁷⁵ továbbra is támogatta a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítését az egyenlőség szélesebb körű érvényesítésének részeként azáltal, hogy növelte a tudatosságot, megfelelő képzést nyújtott és megkönnyítette az egyenlőséggel foglalkozó koordinátorok munkáját. Ezek az egyenlőséggel foglalkozó koordinátorok, akik az egyes bizottsági főigazgatóságokon vagy szolgálatokon, valamint az Európai Külügyi Szolgálaton belül tevékenykednek, arra összpontosítottak, hogy az egyenlőség általános érvényesítésére vonatkozó munkatervükkel összhangban általánosan érvényesítsék az egyenlőséggel kapcsolatos megfontolásokat a Bizottság szakpolitikai kezdeményezéseiben és belső működésükben.

Nemek közötti egyenlőség a különböző uniós szakpolitikai területeken

Az elkövetkező években a társadalom egyik legsürgetőbb problémája az lesz, hogy megtalálja a módját az éghajlatváltozás kezelésének. Amint azt az „Éghajlati kockázatkezelés – Az emberek és a jólét védelme” című közlemény megállapítja, „az éghajlati kockázatokat különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévők érzékelik számos társadalmi-gazdasági tényező, például a jövedelem, a nem, az életkor, a fogyatékoság, az egészség és a társadalmi kirekesztés miatt (amelyek különösen a migránsokat, az etnikai kisebbségeket és az őslakos népeket érintik). A már meglévő hátrányok csökkentik az éghajlattal kapcsolatos katasztrófákból való kilábalás képességét”.¹⁷⁶

2024 októberében az EIGE jelentést tett közzé, amelyben 12 bevált gyakorlatot határozott meg a nemek közötti egyenlőségnek az európai zöld megállapodás szakpolitikájában való általános érvényesítésével kapcsolatban.¹⁷⁷ Bár ezek a bevált gyakorlatok azt mutatják, hogy a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítését az európai zöld megállapodás különböző szakpolitikai területein végrehajtják, a jelentés kiemeli, hogy mind uniós, mind tagállami szinten további fejlesztésekre van szükség a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésére irányuló stratégiák hatékony integrálása és a megfelelő eszközök használata érdekében.

¹⁷⁵ Lásd [az Európai Bizottság egyenlőséggel foglalkozó munkacsoportját – Európai Bizottság](#)

¹⁷⁶ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az éghajlati kockázatok kezelése – az emberek és a jólét védelme, COM(2024)91 final.

¹⁷⁷ https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/good-practices-gender-mainstreaming-european-green-deal-towards-more-gender-equal-and-greener-europe?language_content_entity=hu

A GREENA projekt részeként az EIGE fokozatos eszköztárat dolgozott ki¹⁷⁸ a nemek közötti egyenlőség szempontját figyelembe vevő értékelés elvégzésére a mindenki számára elérhető környezeti és fenntartható jövőt célzó szakpolitikákban, programokban és projektekben meghatározott, nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos célkitűzések megvalósítása terén elért eredmények tekintetében.¹⁷⁹ Az eszköztár négy szakpolitikai terület – a közlekedés, az energia, a mezőgazdaság és a körforgásos gazdaság – példáit tartalmazza, és segít azonosítani a környezetvédelmi kérdések nemek közötti egyenlőségre gyakorolt hatásait.

Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye (UNFCCC) kellő figyelmet fordít a nemek közötti egyenlőség érvényesítésére az éghajlat-politikában. 2024-ben a tagállamok és az Európai Bizottság közösen közleményt készítettek a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó, a 2019–2024-es időszakra szóló cselekvési tervben meghatározott intézkedések végrehajtása terén elért eredményeknek, valamint a nemek közötti egyenlőséggel és az éghajlatváltozással kapcsolatos jövőbeli munkának az UNFCCC általi végső felülvizsgálatához. Az elfogadott GAP keretében a Párizsi Megállapodás részes felei megállapodtak abban, hogy öt kiemelt területen célokat és intézkedéseket határoznak meg, amelyek a következőkre irányulnak: i. a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő éghajlat-politikai fellépéssel kapcsolatos ismeretek és megértés előmozdítása; Ezeket a célkitűzéseket és fellépéseket következetesen be kell építeni az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezményébe, valamint a felek, a titkárság, az ENSZ-szervezetek és minden szinten valamennyi érdekelt fél munkájába; valamint iii. a nők UNFCCC-folyamatban való teljes körű, egyenlő és érdemi részvételének biztosítása.

„A nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésének megerősítése az uniós éghajlat-politikákban” (WomenInClimate) egy transznacionális projekt, amelyet a CERV „Polgári szerepvállalás és részvétel” című pályázati felhívása finanszíroz, az Európai Női Lobbi¹⁸⁰ vezetésével. A projekt 2024-ben kezdődött. Célja, hogy közvetítse a nők üzeneteit és inkluzív megoldásokat javasoljon a döntéshozóknak, valamint átfogó információkkal és adatokkal lássa el a döntéshozókat a hatékony és a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő éghajlat-politikák kialakításához. Hat uniós tagállam civil társadalmi szervezeteit vonja be: Hollandia, Bulgária, Románia, Csehország, Portugália és Finnország.

Az Európai Bizottság által 2024-ben közzétett, „Gender balance in the R&I field to improve the role of women in the energy transition” (Nemek közötti egyensúly a kutatás-fejlesztés és az innováció területén a nők energetikai átállásban betöltött szerepének javítása érdekében) című tanulmány szerint; a nők szerepének javítása az energetikai átállásban), a¹⁸¹ nők az uniós energiaágazat munkaerejének csupán 25%-át, a kutatásban és innovációban betöltött szerepeknek pedig 22%-át teszik ki. A nemek közötti minimális egyensúly 2050-ig történő eléréséhez a jelentés becslése szerint további 200 000 nőre van szükség az energiaágazatban. E tekintetben az energiaágazat egyre nagyobb figyelmet fordít az egyenlőségre. 2024-ben 11 új tag csatlakozott az energiaügyi egyenlőségi platformhoz, így a tagok száma 39-re nőtt. Az Európai Bizottság által 2021-ben indított platform teret biztosít az energiaágazat érdekelt felei számára a hálózatépítéshez és a bevált gyakorlatok megosztásához annak érdekében, hogy tevékenységeik során előmozdítsák az egyenlőséget, a sokszínűséget és a befogadást, és végső soron társadalmi változást idézzenek elő a munkahelyen. A platform 2024-es ülései arra összpontosítottak, hogy miként lehet segíteni a nőket

178 A GREENA projekt olyan gyakorlati megközelítéseket és eszközöket fejleszt ki, amelyek egyidejűleg integrálják a környezeti és éghajlati aggályokat, valamint a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos kérdéseket az értékelésekbe.

179 <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/toolkits/gender-responsive-evaluation-greena>

180 <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/cerv-2023-citizens-civ>

181 <https://op.europa.eu/hu/publication-detail/-/publication/feac18b5-dd44-11ee-b9d9-01aa75ed71a1/language-hu>

abban, hogy fenntartható energetikai vállalkozókká és intrapreneurs-ekké váljanak, valamint hogyan lehet felelős és megkülönböztetésmentes módon használni a mesterséges intelligenciát az energiaágazatban.¹⁸²A 13 különböző tagállamban székhellyel rendelkező tagszervezetek gyakorlati sokszínűségi és befogadási intézkedéseket javasolnak, és rendszeresen jelentést tesznek azok végrehajtásáról. Végül a Fenntartható Energia Európai Hete (EUSEW) során Rita Gomes nyerte el az EUSEW Women in Energy díjat, aki újradefiniálta a napenergia-megoldásokat Portugáliában.¹⁸³Az EUSEW Women in Energy díj azokat a nőket ismeri el, akik kiemelkedő tevékenységeket végeznek, hozzájárulva a tiszta energiára való átállás előmozdításához Európában. Különös hangsúlyt fektet a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésére irányuló menetrend előmozdítására, valamint az energiaágazatban az egyenlőség és az esélyegyenlőség támogatására irányuló erőfeszítésekre.

2024. február 21–22-én Hollandia és Szlovénia közös szemináriumot szervezett Hágában a nemek közötti egyenlőség és az éghajlat-politika közötti szinergiákról. A szemináriumon megvitták, hogy miként lehet átalakító erejű megközelítést elérni a zöld és a nemek közötti egyenlőségen alapuló jövő biztosítása érdekében. A megbeszélések a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos számos kulcsfontosságú témára összpontosítottak, beleértve a nemek szerint lebontott és interszekcionális adatok fontosságát, a nők szerepének megerősítését a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika (STEM) területein és munkahelyein, valamint a nők vezető szerepének előmozdítását a férfiak és nők közötti igazságos és méltányos átmenet biztosításában.¹⁸⁴

A migráció területén az egyik legfontosabb fejlemény a tíz jogi eszközből álló uniós migrációs és menekültügyi paktum, amelyet 2024 májusában fogadtak el. Ezek a reformok¹⁸⁵együttesen megteremtették a migráció méltányosabb és hatékonyabb kezelésének jogi alapjait, miközben védik a menedékkérők és a nemzetközi védelemben részesülő személyek alapvető jogait.

Ami a nemi dimenziót illeti, a paktum előírja, hogy figyelembe kell venni a kiszolgáltatott csoportok, köztük a nők és lányok sajátos szükségleteit. A nemek közötti egyenlőséget figyelembe vevő megközelítést ír elő a menedékjog iránti kérelmek elbírálása és a befogadási feltételek – például szállás vagy egészségügyi ellátás – biztosítása során. A paktum biztosítja továbbá, hogy a nemi alapú erőszakkal – például szexuális erőszakkal, emberkereskedelemmel és a női nemi szervek megcsonkításával – szembesülő nőket és lányokat különösen kiszolgáltatottnak ismerjék el, és megkapják a szükséges ellátást.

2024 augusztusában a prágai tömegközlekedési vállalat a Konsent nem kormányzati szervezettel és a cseh kormányhivatallal együtt figyelemfelkeltő kampányt indított „A zaklatásnak nincs helye a tömegközlekedésben. Vagy bárhol máshol”.¹⁸⁶A kezdeményezés célja az volt, hogy csökkentse a zaklatást azáltal, hogy megtanítja az utasokat arra, hogyan ismerjék fel a zaklatáshoz hasonló magatartást, és arra ösztönzi őket, hogy avatkozzanak be, ha ilyen magatartásról szereznek tudomást. Kampányplakátokat helyeztek el Prágában 150 helyszínen, többek között buszmegállóban, valamint buszokon és villamosokon. Beszámolóik szerint a cseh lakosság egyötöde látta a kampányt, 66%-uk (a nők 79%-a és a férfiak 52%-a) tartotta hasznosnak. Sikerére való tekintettel a Nemek Közötti Egyenlőség Kormánytanácsa jóváhagyta a kampányt, és azt

182 https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-strategy/equality-platform-energy-sector/news-and-events_hu

183 https://sustainable-energy-week.ec.europa.eu/awards/eusew-2024-awards-winners_hu#:~:text=Rita%20Gomes%20won%20the%20award,clean%20energy%20transition%20in%20Europe

184 https://commission.europa.eu/publications/eu-mutual-learning-programme-gender-equality-synergies-between-gender-equality-and-climate-action_hu

185 https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_hu

186 <https://vlada.gov.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/tz-rada-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-podporila-a-doporucila-kampan-proti-sexualnimu-obtezovani-v-doprave-dalsim-uzemnim-samospravnym-celkum-215750/>

ajánlotta, hogy más helyi hatóságok is fogadják el a más cseh városokban tapasztalható zaklatás elleni küzdelem érdekében.

A közlekedés területén a Bizottság 2024-ben kézikönyvet dolgozott ki és tett közzé a nemek közötti egyenlőségnek a közlekedésben való általános érvényesítéséről.¹⁸⁷ A kézikönyvnek segítenie kell a személyzetet és a külső érdekelt feleket az egyenlőségnek a közlekedéspolitikai döntéshozatalban való általános érvényesítésében. A Bizottság továbbra is támogatta a #DiversityInTransport nagykövetek európai hálózatának tevékenységeit a helyi és üzleti szintű tudatosság növelése és a változás ösztönzése érdekében. A Bizottság továbbra is támogatta a „Nők a közlekedésben” elnevezésű uniós változási platformot, amely összefogja a közlekedésben érdekelt feleket, akik elkötelezettek a nők közlekedésben való foglalkoztatásának növelése mellett, és megkönnyíti a bevált gyakorlatok cseréjét.¹⁸⁸ Ezek a kezdeményezések a fenntartható és intelligens mobilitási stratégia részét képezik,¹⁸⁹ és céljuk a közlekedési ágazat vonzerejének növelése, valamint az időszűk és nem diverzifikált ágazatban tapasztalható munkaerőhiány kezelése.

Az egészségügyi ágazatban a digitális egészségügyi adatok és az élvonalbeli technológiák, például a mesterséges intelligencia és a nagy teljesítményű számítástechnikai technológiák fejlődéséhez kapcsolódó közelmúltbeli fejlemények elősegíthetik a jobb átvilágítási mechanizmusokat és a feladatok szabványosítását, de azokat megfelelően meg kell tervezni az esetleges elfogultság elkerülése érdekében. Az európai rákképződési kezdeményezés 2022-ben¹⁹⁰ jött létre azzal a céllal, hogy kidolgozza a rákkal kapcsolatos képek európai atlaszát, és az anonimizált képeket hozzáférhetővé tegye a kórházak, kutatók és innovátorok számára. 2024-ben nagy sikert aratott: A kezdeményezés sarokköve, az Európai Rákképződési Szövetség projektje által kifejlesztett Rákképződési Szövetségi Európai Infrastruktúrája 2024 szeptemberében készítette el a digitális infrastruktúra első verzióját. 2024 novemberéig a katalógus 47 adatkészletet tartalmazott, amelyek összesen több mint 35 000 témát fedtek le.

2024-ben kísérleti tanulmányok indultak több olyan uniós finanszírozású projekthez, amelyek hozzájárulnak a rákszűrésről szóló tanácsi ajánlás végrehajtásához.¹⁹¹ A SOLACE projekt (A tüdőrákszűrés megerősítése Európában) kísérleti tanulmányt¹⁹² végzett a nők tüdőrákszűrés programokban való részvételének javítása érdekében, mivel a legtöbb klinikai vizsgálatban alulreprezentáltak. 2024-ben 10 uniós tagállam kísérleti tanulmányi helyszínein külön figyelemfelkeltő¹⁹³ anyagokat osztottak ki, amelyek a nőket célozták meg, és rávilágítottak arra, hogy a nők körében a tüdőrák a rákos halálozás fő oka.

A rákszűrés programokat végrehajtó EUCanScreen projektet 2024 júniusában indították 29 országban, és négy évig tart.¹⁹⁴ A projekt egyik fontos fókuszja a méhnyak- és emlőrákszűrés egyéni és szisztémás akadályainak vizsgálata lesz.

187 <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e8600d42-31e7-11ef-a61b-01aa75ed71a1/language-en>

188 https://transport.ec.europa.eu/transport-themes/social-issues-equality-and-attractiveness-transport-sector/equality/women-transport-eu-platform-change_hu

189 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/AUTO/?uri=CELEX:52020DC0789>

190 <https://digital-strategy.ec.europa.eu/hu/policies/cancer-imaging>

191 A Tanács ajánlása (2022. december 9.) a megelőzés korai felismerés révén történő megerősítéséről: A rákszűrés új uniós megközelítése, amely felváltja a 2003/878/EK tanácsi ajánlást (HL C 473., 2022.12.13., 1. o.).

192 https://health.ec.europa.eu/non-communicable-diseases/cancer/europes-beating-cancer-plan-eu4health-financed-projects/projects/solace_hu

193 <https://europeanlung.org/solace/2024/08/23/updates-from-solace-pilots/>

194 https://hadea.ec.europa.eu/news/three-new-eu4health-joint-actions-fields-cancer-mental-health-and-medical-ionising-radiations-2024-08-09_hu

A Tanács 2024. június 21-én a Bizottság 2024. januári javaslata ¹⁹⁵ alapján elfogadta a védőoltással megelőzhető rákos megbetegedésekről szóló tanácsi ajánlást. Az ajánlás célja, hogy támogassa a tagállamokat abban, hogy mind a lányok, mind a fiúk körében fokozzák a humán papillomavírus elleni vakcinázás elterjedését.

---

195 A Tanács ajánlása (2024. június 21.) a védőoltással megelőzhető rákos megbetegedésekről (C/2024/4259).

Svédországban a Svéd Közegészségügyi Ügynökség vezetésével 10 állami szerv, köztük a Nemzeti Egészségügyi és Jóléti Tanács, a Svéd Ifjúsági és Civil Társadalmi Ügynökség és a Svéd Migrációs Ügynökség közös bizottságot hozott létre a lakosság egészségi állapotában mutatkozó egyenlőtlenségek kompenzálására. Feladatuk a szexuális és reprodukív egészség és jogok megerősítése és előmozdítása volt, különös tekintettel a rossz társadalmi-gazdasági körülményekkel és például az egyének szexualitásának korlátozásával vagy a partner szabad megválasztásához való joggal jellemezhető földrajzi területekre. A projekt 2024-től 2027-ig tart, és mintegy 31 millió SEK-be kerül.¹⁹⁶

A sport területén az All In Plus kezdeményezés eredményei: Az EU és az Európa Tanács „A nemek közötti nagyobb egyenlőség előmozdítása a sportban” című közös projektje kiemeli mind az elért eredményeket, mind a nemek közötti egyenlőség terén az európai sportban továbbra is fennálló egyenlőtlenségeket. A jelentés 21 joghatóságtól gyűjtött adatokon alapul, és hat kulcsfontosságú területen átfogó elemzést nyújt a nemek közötti egyenlőségről.¹⁹⁷

Elfogadták a sportra vonatkozó új, 2024–2027-es uniós munkatervet,¹⁹⁸ amely kiemelt területként határozta meg a „biztonságos környezetet a sportban” és a „nemek közötti egyenlőséget”.¹⁹⁹ Emellett 2024 áprilisában az Európai Sportforum találkozót szervezett női sportolókka a nemek közötti egyenlőség témájában. A fórum során a #BeEqual díjat a dán Idrætsforbund kapta egy olyan projektért, amely etnikai kisebbségekhez tartozó lányokat von be, és felhatalmazza őket arra, hogy sportklubokhoz csatlakozzanak.²⁰⁰ Emellett ezeket az erőfeszítéseket uniós finanszírozású projektek, például a Horizont Európa SUPPORTER projektje egészítették ki.²⁰¹ Az 1 millió eurós költségvetéssel rendelkező projekt nyolc közép- és kelet-európai sport felsőoktatási intézményt támogat saját interszekcionális, innovatív, inkluzív és hatásos, a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó tervek kidolgozásában, amelyek kifejezetten foglalkoznak a nemi alapú erőszakkal és a szexuális zaklatással. Számos, mindig online elérhető képzést nyújtott a sportban elkövetett nemi alapú erőszakkal kapcsolatos adatgyűjtésről és -elemzésről, az inkluzív kommunikációról, valamint a sport azon lehetőségeiről, hogy a sport felsőoktatásában változást érjen el a nemi alapú erőszak terén.²⁰²

Franciaországban a „Terrain d'égalité” állami címke célja a nők és férfiak közötti egyenlőség előmozdítása, valamint a megkülönböztetés és a nemi alapú erőszak megelőzése és leküzdése a sportban. A Franciaországban megrendezésre kerülő jelentős nemzetközi sporteseményekre szánt címet olyan kritériumok alapján ítélik oda, mint az egyenlőségi referensek kijelölése és a VBG forródrót létrehozása. A nemi alapú erőszak megelőzéséről szóló külön csomagot valamennyi sportesemény-szervező rendelkezésére bocsátották. 2024-ben a 2024. évi párizsi nyári olimpiai és paralimpiai játékok szervezőbizottsága megkapta az „Egyenlőség földje” címet.

Az európai úragazat felfelé ívelő pályán halad a nemek közötti egyenlőség felé, de számos munkaügyi kihívással néz szembe. Egy átfogó elemzés feltárta, hogy az ipar öregszik, a férfiak dominálnak, és kritikus szakadékkal néz szembe az oktatási programok által biztosított technikai és nem technikai készségek, valamint az ágazat által igényelt készségek között.²⁰³

196 <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/10/satsning-for-att-starka-sexuall-och-reproduktiv-halsa-och-rattigheter-med-fokus-pa-att-na-ut-i-omraden-dar-utanforskapat-ar-stort/>

197 [Források - ALL IN: A nemek közötti egyensúly felé a sportban](#)

198 <https://sport.ec.europa.eu/news/adoption-of-new-eu-work-plan-for-sport-2024-2027> (angol nyelven).

199 Az I. cím alatt: Integritás és értékek a sportban.

200 <https://sport.ec.europa.eu/news/meet-the-winners-of-the-beinclusive-eu-sport-awards-2023> (angol nyelven).

201 <https://cordis.europa.eu/project/id/101094529>

202 <https://www.supporter-project.eu/kapacitásépítés-nemek-közötti-egyenlőség/>

203 OECD (2023), *Space Economics in Figures (Úrgazdaságtan számokban): Responding to Global Challenges (Reagálás a globális kihívásokra)*, OECD Publishing, Párizs.

A Bizottság 2024. június 7-én jelentést tett közzé „Az űrökoszisztéma átállási ²⁰⁴ pályája” címmel. A jelentésben végrehajtásra meghatározott 53 intézkedés közül hét kifejezetten a méltányosság, ²⁰⁵ a sokszínűség és a befogadás biztosítására összpontosít a repülési és űrrepülési ágazatban, többek között az oktatási folyamat kezdetétől tartó célzott oktatás révén.

A nemek közötti egyenlőség strukturális akadályai a kutatás és az innováció (R&I) területén is fennállnak. 2024-ben a Bizottság Horizont Európa programja továbbra is érvényesítette azt a követelményt, hogy a finanszírozásra való jogosultsághoz valamennyi állami szerv és felsőoktatási intézmény pályázóinak rendelkezniük kell a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó tervvel. ²⁰⁶

A Bizottság által 2024-ben ²⁰⁷ közzétett, „A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó tervek hatása az Európai Kutatási Térségben” című tanulmány szerint az állandó tanulmányozócsoport támogathatósági kritériumának a Horizont Európába való bevezetése és ²⁰⁸ a nemzeti szintű szakpolitikai fejlemények a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó átfogó szakpolitikákat elfogadó, illetve terveiket kidolgozó vagy aktualizáló intézmények számának jelentős növekedéséhez vezettek. Egyes magánszervezetek még önkéntesen is bevezettek állandó csoportokat. Az állandó tanulmányozócsoport Horizont Európa programban szereplő támogathatósági kritériuma egyértelműen meghatározta azt is, hogy mit várnak el az állandó tanulmányozócsoporttól, segítette összehangolni az érdekelt felek erőfeszítéseit, és megkönnyítette az egymástól való tanulást. Ez elősegítette az inkluzívabb kutatási környezetet, és hozzájárult a nemek közötti egyenlőség általános céljához a K+M területén; I. Az egyik legfontosabb levont tanulság az állandó tanulmányozócsoportok folyamatos nyomon követésének és értékelésének fontossága annak biztosítása érdekében, hogy azokat hatékonyan hajtsák végre és elérjék a várt eredményeket. Emellett többet kell tenni annak biztosítása érdekében, hogy a zöld közbeszerzés inkluzív legyen, és figyelembe vegye a lehetséges interszekcionalitásokat.

2024. május 15-én három új tudományos és kutatási szervezet, amely kiemelkedő eredményeket ért el nemi egyenlőségi tervének végrehajtása révén, uniós díjat ²⁰⁹ kapott a nemek közötti egyenlőség bajnokaiért. Ezek az új nyertesek csatlakoznak a bajnokok közösségéhez, akik más tudományos és kutatási szervezeteket inspirálnak arra, hogy maguk is a nemek közötti egyenlőség bajnokaivá váljanak, és felhívják a nyilvánosság figyelmét a nemek közötti egyenlőség kezelésének fontosságára az akadémiai és kutatási szervezetekben intézményi változások révén. Az inkluzív nemi egyenlőségi tervek végrehajtását a Horizont Európa WIDERA programja is ösztönözte, amely pályázati felhívást tett közzé „A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó inkluzív tervek végrehajtásának támogatása” címmel, ²¹⁰ és olyan projekteket finanszírozott, mint a GEPINC, ²¹¹ az INCLUDE és a SEE-ERA. ²¹²

---

204 https://defence-industry-space.ec.europa.eu/document/download/b0ae5705-0e5f-4c4a-bbbbbb-26a79f32a104_hu?filename=Transition%20Pathway%20%20Aerospace%20Ecosystem%20%20EN.pdf

205 Lásd például az átállási pálya 53. intézkedését.

206 További információk a Horizont Európa támogathatósági kritériumáról: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-research-and-innovation/democracy-and-rights/gender-equality-research-and-innovation_en#gender-equality-plans-as-an-eligibility-criterion-in-horizon-europe.

207 Egyetértéka nők és férfiak közötti egyenlőségre vonatkozó tervekkel az Európai Kutatási Térségben - Európai Bizottság.

208 <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7ab4a0e8-749d-11ef-a8ba-01aa75ed71a1/language-en>

209 https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/new-winners-announced-eu-gender-equality-champions-research-and-innovation-2024-05-15_hu

210 <https://cordis.europa.eu/project/id/101188452>

211 <https://cordis.europa.eu/project/id/101187961>

212 <https://cordis.europa.eu/project/id/101188467>

Horizont Európa 2. csoport: A kultúra, a kreativitás és az inkluzív társadalom magában foglalta „A férfiak és nők szerepe a szélsőséges mozgalmakban és ezek hatása a demokráciára” című pályázati felhívást, amely három projektet – EMMELO,²¹³ MEN4DEM²¹⁴ és YOU-DARE²¹⁵ – finanszírozott 8,6 millió EUR összköltségvetéssel. Ezek a projektek hozzá fognak járulni a szélsőséges, identitás- és nacionalista mozgalmak térnyerésének kezelésére irányuló, tényeken alapuló elképzelések és innovatív megközelítések kidolgozásához, az e mozgalmakon belüli nemi szerepek kialakítására és hatására összpontosítva. Más projekteket is finanszíroztak a strukturális egyenlőtlenségek interszekcionális megközelítés révén történő kezelésére, például a magány társadalmi-gazdasági hatásainak kutatását. A 3. klaszter keretében 3 millió EUR költségvetéssel finanszírozási felhívást tettek közzé a radikalizálódás és a nemek közötti egyenlőség témájában. Végezetül 2024-ben négy projekt kezdte meg tevékenységét az interszekcionalitás és az egyenlőség témájában a deliberatív és részvételi demokratikus terekben, összesen 9,5 millió EUR összegben: INSPIRE,²¹⁶ iDEM,²¹⁷ EU-CIEMBLY²¹⁸ és SINCRONY.²¹⁹ Ezek a projektek elő fogják segíteni a demokrácia felélénkítését és a polgári részvétel megerősítését olyan demokratikus innovációk kidolgozása és kipróbálása révén, amelyek esetében elengedhetetlen a megkülönböztetés vagy megbélyegzés felhalmozódásának és kereszteződésének leküzdése.

Ami a Horizont Európa keretében a nemek közötti egyenlőség kutatásban és innovációban való érvényesítésére vonatkozó kötelezettséget illeti, a legfrissebb adatok azt mutatják, hogy a K+F+I javaslatok 81 %-a már figyelembe veszi a nemek közötti egyenlőséget. Megerősítették a Horizont Európa nemek közötti egyensúlyra vonatkozó célkitűzését is, különösen a kulcsfontosságú pozíciókat betöltő nők esetében: A szakértői csoportok tagjainak 43,5%-a nő (szemben a Horizont 2020 keretében mért 42%-kal), a tanácsadó csoportokban pedig 48,7% (szemben a 43%-kal). Emellett a nők által vezetett konzorciumok aránya 23 százalékról 31 százalékra nőtt.

Ami a nemek közötti egyenlőséget illeti a mesterséges intelligencia terén, a Horizont Európa „A mesterséges intelligencia nemi, faji és egyéb elfogultságának kezelése” című pályázati felhívása keretében négy projekt továbbra is jelentős előrelépést tett 2024-ben a mesterségesintelligencia-rendszerek elfogultságának azonosítása és enyhítése terén. Például a FINDHR,²²⁰ a MAMMOth,²²¹ BIAS²²² és az AEQUITAS²²³ létrehozta az AI Equity Hub-ot, amelynek célja az MI-

213 <https://cordis.europa.eu/project/id/101177204>

214 <https://cordis.europa.eu/project/id/101177356>

215 <https://cordis.europa.eu/project/id/101178147>

216 <https://cordis.europa.eu/project/id/101132292>

217 <https://cordis.europa.eu/project/id/101132431>

218 <https://cordis.europa.eu/project/id/101132694>

219 <https://cordis.europa.eu/project/id/101132459>

220 <https://findhr.unipi.it/en/> A projekt új módszereket dolgozott ki a megkülönböztetés kockázatának azonosítására és kevésbé elfogult eredmények elérésére. A FINDHR sikeresen létrehozott eszközöket és iránymutatásokat a tisztességes mesterséges intelligencia számára a munkaerő-felvétel során. A projekt emellett mélyreható képzést nyújtott a HR-szakembereknek és -fejlesztőknek az algoritmikus méltányosságról.

221 <https://mammoth-ai.eu/szabványosított-MI-megoldásokat-dolgoz-ki-az-MI-rendszerek-fejlesztésének-valamennyi-szakaszában-jelentkező-torzítások-kezelésére>. A projekt fejlett technológiákkal rendelkezik a multimodális adatok – többek között a szövegek, képek és hálózatok – elfogultságának értékelésére és enyhítésére.

222 <https://www.biasproject.eu/szabványosított-MI-megoldásokat-dolgoz-ki-az-MI-rendszerek-fejlesztésének-valamennyi-szakaszában-tapasztalható-torzítások-kezelésére>. A projekt fejlett technológiákkal rendelkezik a multimodális adatok – többek között a szövegek, képek és hálózatok – elfogultságának értékelésére és enyhítésére.

223 <https://www.aequitas-project.eu/>. A projekt arra összpontosít, hogy a mesterségesintelligencia-rendszerek elfogultság nélküli fejlesztésére vonatkozó, beépített méltányossági iránymutatásokat és módszertanokat hozzon létre. A projekt szintetikus adatkészleteket és valós felhasználási eseteket generált a torzításcsökkentő megoldások tesztelésére és validálására. 2024-ben átfogó „just-in-design” módszertant és társadalmi hatásjelentést tett közzé az elfogultságok diagnózisa alapján.

rendszerekbe vetett bizalom²²⁴ kiépítése különböző területeken, beleértve az egészségügyet, a pénzügyeket, az emberi erőforrásokat és az oktatást. Ennek részeként 2024-ben különböző munkaértekezleteket szerveztek, többek között a mesterséges intelligenciával foglalkozó sajáttőke-klub alakuló konferenciáját és a mesterséges intelligenciával kapcsolatos elfoglaltságról szóló munkaértekezletet. Emellett három, a nemek közötti egyenlőséggel és a társadalmi, gazdasági és kulturális szerepvállalással foglalkozó projekt foglalkozik a nemi²²⁵ sztereotípiákkal és a nők szerepvállalásának növelésével különböző területeken, többek között az energiaágazatban, a migrációban és a közintézményekben.²²⁶

A mesterséges intelligenciáról szóló európai jogszabály (MI-jogszabály) 2024 augusztusában lépett hatályba. A jogszabály²²⁷ foglalkozik az egyének egészségét, biztonságát és alapvető jogait – többek között az egyenlőséghez és a megkülönböztetésmentességhez való jogot – érintő lehetséges kockázatokkal, miközben előmozdítja az innovációt és a megbízható mesterséges intelligencia alkalmazását. Megtiltja az elfogadhatatlan kockázatot jelentő bizonyos MI-gyakorlatokat (például a manipulációs technikákat, a sebezhetőségek kihasználását vagy a biometrikus osztályozást a szexuális irányultság és a szexuális élet levezetése érdekében), és az alapvető jogokra és a biztonságra nagy kockázatot jelentő MI-rendszereket olyan konkrét követelményeknek veti alá, mint az emberi felügyelet, az adatkormányzás, a kockázatkezelés és az átláthatóság. Emellett a jogszabály átláthatósági követelményeket állapít meg az MI-rendszerek bizonyos modelljeire vonatkozóan, beleértve azokat is, amelyek célja a természetes személyekkel való közvetlen interakció, szintetikus adatok (pl. deepfake) és érzelemfelismerő vagy biometrikus kategorizálási rendszerek előállításai.

A mezőgazdasági és vidékfejlesztési politika területén, tekintettel a vidéki területek mentális egészségügyi problémáival kapcsolatos növekvő aggodalmakra, a Bizottság nagyobb figyelmet fordít a mezőgazdasági közösség mentális egészségét befolyásoló konkrét tényezőkre. A hosszú munkaidő, a földrajzi és társadalmi elszigeteltség, a pénzügyi bizonytalanság, az éghajlati aggályok és a gazdasági problémák olyan sajátos problémák, amelyekkel a mezőgazdasági szakembereknek szembe kell nézniük, és amelyeket átfogó mentális egészségügyi támogatással kell kezelni. A mezőgazdasági termelők azonban jelentős akadályokkal szembesülnek a mentális egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés terén, mind földrajzi elszigeteltségük, mind a külső segítség

224 <https://aifairnesscluster.eu/>

225 HORIZON-CL2-2022-TRANSFORMATIONS-01-05 (HORIZON-CL2-2022-TRANSFORMÁCIÓK-01-05).

226 Az uniós finanszírozású projektekkel kapcsolatos legfrissebb információkért látogasson el

[a <https://cordis.europa.eu/projects/weboldalra>](https://cordis.europa.eu/projects/weboldalra). A gEneSys projekt célja, hogy előmozdítsa a nők részvételét a tiszta energiára való átállásban, és bemutatja, hogy a nemi dimenzióknak az energetikai átállással kapcsolatos ismeretekre való alkalmazása hogyan járulhat hozzá méltányos eredmények eléréséhez az energetikai átállás során. A projekt szisztematikus szakirodalmi áttekintést végzett a nemek közötti egyenlőség és az energetikai átállás közötti kapcsolatáról, és sztereotípiákat azonosított az energetikai átállásról és a [STEM-tanulmányokról szóló oktatási anyagban](https://genesys-project.eu/about/). <https://genesys-project.eu/about/>. A ReIncluGen projekt a nők befogadására és társadalmi szerepvállalásának növelésére összpontosít, különös tekintettel az európai migráns háttérű nők tapasztalataira. A projekt keretében először feltérképezték a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos szakpolitikákat a különböző nemzeti kontextusokban, és elemezték a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos attitűdöket Belgiumban, Lengyelországban, Olaszországban, Spanyolországban és Ausztriában. A migráns nőkkel kapcsolatos sztereotípiák leküzdése érdekében fotópályázatot hirdetett a migráns háttérű nők számára, hogy bemutassa [mit jelent számukra a nők társadalmi szerepvállalásának növelése](https://www.uantwerpen.be/en/projects/reincludgen/about/). <https://www.uantwerpen.be/en/projects/reincludgen/about/>. A RE-WIRING projekt elemzi a nemi alapú hatalmi hierarchiák kiváltó okait az EU-ban és azon kívül, beleértve az oktatást, a médiaképviselést és a foglalkoztatást. Létrehozta a hatalmi hierarchiák különböző fogalmainak taxonómiáját, és létrehozott egy eszköztárat a nők jobb munkahelyi képviselésére. Lásd: <https://re-wiring.eu>.

227 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1689 rendelete (2024. június 13.) a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról, továbbá a 300/2008/EK, a 167/2013/EU, a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1139 és az (EU) 2019/2144 rendelet, valamint a 2014/90/EU, az (EU) 2016/797 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály) (HL L 2024., 1989.7.12.).

igénybevételét övező megbélyegzés miatt. 2024-ben a Bizottság a közös agrárpolitikai hálózattal együttműködve rendezvényt szervezett a mezőgazdasági termelők mentális egészségének támogatására.²²⁸ A nemi dimenzió nagyon fontos volt ezen a munkaértekezleten, mivel a mezőgazdasági termelők hajlamosak más módon kezelni a mentális egészséggel kapcsolatos kérdéseket.²²⁹ A munkaértekezlet következtetéseit továbbítják a mezőgazdasági tanácsadó szolgálatoknak, és azok beépülnek a 2027 utáni közös agrárpolitika előkészítésébe.²³⁰

A nemek közötti egyenlőség a munkaképes korú népesség erőteljes csökkenése által érintett régiók demográfiai változásának kezelésére irányuló szakpolitikai kezdeményezésekben is érvényesül, a középfokúnál magasabb végzettséggel rendelkezők alacsony és stagnáló aránya, valamint a fiatalok regionális szintű jelentős távozása mellett. „Az európai régiók tehetségpotenciáljának maximális kiaknázása” című közlemény²³¹ és az ahhoz kapcsolódó „tehetségfejlesztési mechanizmus” számos tevékenységet²³² foglal magában, többek között a régióknak nyújtott technikai segítségnyújtást, a demográfiai változással foglalkozó munkacsoportokat és a városok zsugorodásának támogatását az Európai Városfejlesztési Kezdeményezés keretében.²³³ A „Harnessing Talent in Declining Cities” kezdeményezés második pályázati felhívása az egyenlőséggel kapcsolatos megfontolásokra összpontosított, különös tekintettel a nők vállalkozói készségére, valamint a képezésekre és a foglalkoztatáshoz való egyenlő hozzáférésre. 2024²³⁴ májusában négy projektet választottak ki olyan innovatív és kreatív megoldások tesztelésére, amelyek vonzzák és kiaknázzák a tehetségeket a hanyatló városokban. Emellett ezek a városok transzferpartnerségeket hoznak létre 12 másik olyan várossal, amelyek érdeklődnek az ilyen típusú innováció iránt.²³⁵

A nemi szempontokat gyakran figyelmen kívül hagyják a várostervezésben és -tervezésben. 2024. október 10-én, a 2024. évi Régiók és Városok Hete során a Régiók Európai Bizottsága és az Európai Bizottság műhelytalálkozót szervezett „Városok mindenkinek: A nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő várostervezés és -tervezés”.²³⁶ A munkaértekezlet azt vizsgálta, hogy miként lehet újragondolni a városokat és a régiókat annak érdekében, hogy jobban megfeleljenek a nők és a nem bináris személyek igényeinek, és ennek eredményeként javítsák a hozzáférhetőséget és az inkluzivitást mindenki számára.

A holland Oktatási, Kulturális és Tudományügyi Minisztérium megbízást adott egy kutatóintézetnek (Movisie), hogy tanulmányozza a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésének gyakorlatát Hollandiában és másutt. A 2024 szeptemberében közzétett végtermék egy dokumentumalapú tanulmányból és egy, a különböző minisztériumok kormányzati tisztviselőivel folytatott interjúkon alapuló jelentésből áll.²³⁷ A kutatások különös figyelmet fordítottak a köztisztviselők által a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése terén tapasztalt támogató és akadályozó tényezőkre. Az eredmények alapján a Movisie a következőket javasolja: 1) nagyobb elkötelezettséget generál a vezetők részéről, 2) javítja a nemek közötti egyenlőség vizsgálatát a központi politikai

228 https://eu-cap-network.ec.europa.eu/supporting-mental-health-farmers-and-farming-communities_hu

229 <https://app.farmres.eu/summary-report>

230 További információk a mezőgazdaságban dolgozó nőkről: A Horizont Európa keretében két, a mezőgazdaságban dolgozó nőkre vonatkozó projektet finanszíroznak: <https://fliara.eu/> és <https://www.grassceiling.eu/>.

231 A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A tehetség kiaknázása Európa régióiban, COM(2023) 32 final.

232 https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/communities-and-networks/harnessing-talent-platform/talent-booster-mechanism_hu

233 <https://www.urban-initiative.eu/>

234 <https://www.urban-initiative.eu/innovative-actions-harnessing-talent>

235 [https://www.urban-initiative.eu/calls-proposals/second-call-proposals-innovative-actions_\(angol_nyelven\)](https://www.urban-initiative.eu/calls-proposals/second-call-proposals-innovative-actions_(angol_nyelven)).

236 <https://regions-and-cities.europa.eu/programme/2023/sessions/31619>

237 <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/reporten/2024/09/30/gendermainstreaming-bij-de-rijksoverheid-een-gedragswetenschappelijk-onderzoek>

döntéshozatali módszerben (Beleidskompas) és 3) javítja a politikai döntéshozók és a politikai döntéshozatalban részt vevő egyéb személyek ismereteit és készségeit.

Málta aktívan dolgozik a rendszerszintű torzulások megszüntetésén és a méltányosabb jogi keret biztosításán. 2024-ben az Emberi Jogi Igazgatóság független jogi felülvizsgálót bízott meg azzal, hogy vizsgálja felül az összes máltai jogszabályt annak érdekében, hogy azonosítsa azokat a rendelkezéseket, amelyek szükségtelen különbséget tesznek a férfiak és a nők között, és ismertesse az ilyen különbségtétel megszüntetésének lehetőségeit. Az elemzést a nemek közötti egyenlőségre és a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésére vonatkozó stratégia és cselekvési terv (GEMSAP) végrehajtásának támogatására létrehozott minisztériumközi bizottság segítségével végzik.

A technikai standardok európai (és nemzetközi) szinten történő megállapítása fontos, de gyakran elhanyagolt terület a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése szempontjából. A mai napig számos szabványban az átlagos férfitestet tekintik referenciaként, beleértve az európai harmonizált szabványokat is. Ennek eredményeként a termékek kevésbé biztonságosak a nők számára, mint a férfiak számára. A világjárvány miatt a rosszul felszerelt szájmáskok problémája kapta a legnagyobb figyelmet. Ugyanez a probléma azonban minden típusú ágazatban és termékben felmerül. A nők nagyobb valószínűséggel szenvednek súlyos sérülést vagy halnak meg autóbalesetben, és kevésbé valószínű, hogy rendelkeznek a gépek és berendezések biztonságos kezeléséhez szükséges tapadási szilárdsággal. Ez a kérdés azonban nem korlátozódik a női lakosságra. Az Európai Unió férfi lakossága között is jelentős eltérések mutatkoznak. A termék vagy berendezés biztonságos használatának hatékony biztosítása érdekében alapvető fontosságú megvizsgálni a nem (és más tényezők, például az etnikai hovatartozás) által a műszaki követelményekre és a szabványok alkalmazására gyakorolt hatást. Ez a legkülönbözőbb háttérű nők számára is előnyös lesz. A lényeges szempontok közé tartoznak az olyan fizikai különbségek, mint az átlagos magasság és súly vagy a fogási szilárdság.

2024 elején a Bizottság tanulmányt tett közzé a harmonizált európai szabványok antropometriai rendelkezéseinek inkluzivitásáról.^{238 239} A tanulmány egyik fontos következtetése, hogy a szabványügyi testületek (például a CEN és a CENELEC) nem rendelkeznek antropometriai adatokkal az európai népességről annak teljes sokféleségében. A lényeges szempontok közé

238 Európai Bizottság: Belső Piaci, Ipar-, Vállalkozás- és Kkv-politikai Főigazgatóság, Study on the inclusiveness of anthropometrics in European harmonised standards – Final report (Tanulmány az antropometria inkluzivitásáról az európai harmonizált szabványokban – Zárójelentés), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024, [online elérhető](#). A tanulmány 22 uniós jogszabály harmonizált szabványait értékelt a gépek és berendezések szakpolitikai területén. Célja annak meghatározása volt, hogy az antropometriai dimenzióval rendelkező szabványok kellően figyelembe veszik-e az európai népesség sokféleségét, beleértve az olyan tényezőket, mint a nem és az életkor, valamint a különböző antropometriai intézkedéseket (pl. magasság, súly és súly).

239 A szabványok olyan műszaki előírások, amelyek meghatározzák a termékekre, gyártási folyamatokra, szolgáltatásokra vagy vizsgálati módszerekre vonatkozó követelményeket. Ezeket az ipar és a piaci szereplők dolgozzák ki bizonyos alapelvek, például a konszenzus, a nyitottság, az átláthatóság és a megkülönböztetésmentesség alapján. A szabványok biztosítják az interoperabilitást és a biztonságot, csökkentik a költségeket, és megkönnyítik a vállalkozások integrációját az értékláncba és a kereskedelembé. Lásd még: https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/european-standards_hu A harmonizált szabvány egy elismert európai szabványügyi testület által kidolgozott európai szabvány: CEN (Európai Szabványügyi Bizottság), CENELEC (Európai Elektrotechnikai Szabványügyi Bizottság) vagy ETSI (Európai Távközlési Szabványügyi Intézet) az Európai Bizottság kérésére. E szabványok alkalmazása önkéntes. A gyártók, más gazdasági szereplők és megfelelőségértékelő szervezetek harmonizált szabványokat használhatnak annak igazolására, hogy a termékek, szolgáltatások vagy eljárások megfelelnek a vonatkozó uniós jogszabályoknak. Lásd még: https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/european-standards/harmonised-standards_hu

tartoznak az olyan fizikai különbségek, mint az átlagos magasság és súly vagy a fogási szilárdság. A rendelkezésre álló adatok statisztikailag nem reprezentatívak és/vagy hiányosak, azaz nem fedik le az összes uniós tagállamot és/vagy a szükséges antropometriai paramétereket, és gyakran elavultak. A tanulmány arra a következtetésre jutott, hogy szükség van a rendelkezésre álló antropometriai adatok nyilvántartására, frissítésére és kiegészítésére annak érdekében, hogy azok statisztikailag megbízható módon lefedjék az összes uniós tagállamot és a szükséges antropometriai dimenziókat. E célból a Bizottság szabványosítási tevékenységhez nyújtott támogatást ítelt oda a CEN-CENELEC-nek, hogy hiányelemzést végezzen, és lehetőségeket dolgozzon ki a hiányzó adatoknak az uniós népesség nagy reprezentatív mintájából történő összegyűjtésére.

Az autókat jelenleg egy 176 cm magas, 70 kg-os férfi próbabábuval tesztelik. Ennek eredményeként a reaktív fejtámlák területén elért műszaki fejlődés a férfi járművezetők körében az állandó orvosi fogyatékossgal élők arányának 70%-os csökkenéséhez, a női járművezetők körében pedig 13%-os növekedéshez vezetett.²⁴⁰ Az ENSZ-EGB járműszabályozással kapcsolatos munkájának részeként az utasok méltányos védelmével foglalkozó informális munkacsoport Európa vezetésével megkezdte az ilyen kérdések kezelésére irányuló munkát.

2024-ben számos jogalkotási kezdeményezés lépett hatályba, amelyek a nemek közötti egyenlőségre vonatkoznak. 2024. július 25-én hatályba lépett a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati átvilágításról szóló irányelv.²⁴¹ Számos iránymutatás, amelyet a Bizottság az irányelv alkalmazásának megkezdése előtt tesz közzé, segíteni fogja a vállalatokat abban, hogy kellő gondossággal járjanak el, például az erőforrások és információk megosztása, valamint az érdekelt felek bevonása tekintetében. Az irányelv különösen arra kötelezi a nagy európai vállalatokat és az EU-ban jelentős árbevétellel rendelkező nem európai vállalatokat, hogy azonosítsák és megelőzzék, mérsékeljék vagy megszüntessék saját, leányvállalataik és – amennyiben láncukhoz vagy láncaikhoz kapcsolódnak – kereskedelmi partnereik tevékenységeinek káros emberi jogi és környezeti hatásait az EU-ban és világszerte. Az új szabályok értelmében a megkülönböztetés minden formája ellen küzdeni kell. Az irányelv melléklete különösen a foglalkoztatás során alkalmazott egyenlőtlen bánásmód tilalmára hivatkozik, kivéve, ha azt a szóban forgó foglalkoztatás követelményei a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet egyezményeivel összhangban indokolják. Ezek közé tartoznak a következők: egyenlőtlen díjazás egyenlő értékű munkáért; valamint b) nemzeti vagy társadalmi származáson, fajon, bőrszínen, nemen, valláson vagy politikai véleményen alapuló megkülönböztetés. A nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések minden formájának kiküszöböléséről szóló nemzetközi egyezményt a (33) preambulumbekzdés egy másik olyan nemzetközi eszközként említi, amelyet a vállalatoknak adott esetben figyelembe kell venniük az emberi jogi jogsértések felderítése és orvoslása során. A felelősségteljes üzleti gyakorlatok jobb támogatása érdekében a Bizottság 2025 februárjában salátacsomagot fogadott el²⁴² az átvilágítási követelmények egyszerűsítése és a szabályozási terhek csökkentése érdekében, megőrizve ugyanakkor az eredeti szakpolitikai célkitűzéseket. A javaslat értelmében a tagállamoknak 2027. július 26-ig át kell ültetniük az irányelvet a nemzeti jogba, és közölniük kell a Bizottsággal a vonatkozó szövegeket. Egy évvel később a szabályok szakaszos megközelítést követve (teljes körű alkalmazás 2029. július 26-án) az első vállalatcsoportra is alkalmazandók lesznek.

240 Kullgren, A., & Krafft, M. (2010, szeptember). Az ülésmagasítók hatékonyságának nemi szempontú elemzése: A valós balesetek következményei. *A Proc.-ban. IRCOBI Conf., Hannover, Németország (17–28. o.)*.

241 2026 júliusáig az uniós tagállamoknak át kell ültetniük azt nemzeti jogukba, majd egy évvel később (2027. július 26.) szakaszos megközelítést követve (a hatálybalépést követő öt év, azaz 2029 júliusa után teljes körűen) megkezdik az első (legnagyobb) vállalatcsoportra való alkalmazását.

242 https://commission.europa.eu/business-economy-euro/doing-business-eu/sustainability-due-diligence-responsible-business/corporate-sustainability-due-diligence_hu

Az új általános termékbiztonsági rendelet 2024. december 13-tól ²⁴³ alkalmazandó. Megerősíti az offline és online értékesített termékekre vonatkozó biztonsági szabályokat, és egyértelművé teszi, hogy a termékkockázat-értékelés és a szabványosítási tevékenységek során figyelembe kell venni a nemek közötti különbségeket. A Bizottság valamennyi érdekelt felet támogatja az új rendelet végrehajtásában.

Az (EU) 2024/869 irányelv 2024. április 9-én lépett hatályba, módosítva a rákkeltő anyagokról, mutagénekről és reprodukciót károsító anyagokról szóló irányelvet (2004/37/EK irányelv) és a vegyi anyagokról szóló irányelvet (98/24/EK irányelv) az ólomra és szervesetlen vegyületeire (jelentős munkahelyi reprodukciót károsító anyag) és a diizocianátokra vonatkozó határértékek tekintetében. ²⁴⁴Az irányelv (2024/869) felülvizsgálja a rákkeltő anyagokról, ²⁴⁵ mutagénekről és reprodukciót károsító anyagokról szóló irányelv értelmében az ólomra és vegyületeire vonatkozó jelenlegi 40 éves határértékeket. Az irányelv a fogamzóképes korú női munkavállalók védelmét is javítja azáltal, hogy konkrét ajánlásokat tesz a vér ólomszintjére vonatkozóan.

A nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése az uniós költségvetésben

A 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégiával összhangban a Next Generation EU és a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret számos uniós finanszírozási és költségvetési garanciaeszközt biztosít a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos kezdeményezések támogatására. Az uniós finanszírozás különösen a munkát kereső vagy munkát vállaló nők helyzetének javítására irányul, beleértve a munka és a magánélet közötti egyensúlyt is. Ez magában foglalja a gondozási létesítményekbe való beruházást, a női vállalkozók támogatását, a bizonyos szakmákban tapasztalható nemi szegregáció kezelését, valamint a lányok és fiúk kiegyensúlyozatlan képviselőit az oktatás és képzés bizonyos ágazataiban. Emellett külön finanszírozást irányoznak elő olyan projektek számára, amelyek konkrét kezdeményezéseket – többek között a nemi alapú erőszak megelőzését és az ellene való küzdelmet – végrehajtó civil társadalmi szervezetek és közintézmények javát szolgálják.

A Bizottság módszertant dolgozott ki a 2021–2027-es többéves pénzügyi keretben a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó uniós költségvetési program szintjén történő kiadások mérésére. ²⁴⁶ E célból a Bizottság profitált az EIGE-vel folytatott gyümölcsöző eszmecserékből és az Európai Számvevőszékkel folytatott konstruktív párbeszédéből, tekintettel „A nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése az uniós költségvetésben” című különjelentésének (2021. május) közzétételére. A módszertant első alkalommal a 2021. évi pénzügyi év valamennyi kiadási programjában alkalmazták a 2023. évi költségvetési tervezet részeként. Ez mind az időzítés, mind a hatály tekintetében megelőzte a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret kísérő intézményközi megállapodás keretében tett kötelezettségvállalásokat. A 2023-as pénzügyi

243 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/988 rendelete (2023. május 10.) az általános termékbiztonságról, az 1025/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet és az (EU) 2020/1828 európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 2001/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 87/357/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 135., 2023.5.23., 1. o.).

244 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/869 irányelve (2024. március 13.) a 2004/37/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvről és a 98/24/EK tanácsi irányelvről az ólomra és szervesetlen vegyületeire, valamint a diizocianátokra vonatkozó határértékek tekintetében történő módosításáról (HL L 2024., 869., 2024.3.19.).

245 Foglalkozási expozíciós határérték (OEL) és biológiai határérték.

246 https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/performance-and-reporting/horizontális-prioritások/gender-equality-mainstreaming_hu. Lásd még a költségvetési fegyverről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az [EUR-Lexen rendelkezésre álló új saját forrásokról szóló intézményközi megállapodás 16. pontjának f\) alpontját – 32020Q1222\(01\) – HU – EUR-Lex](#)

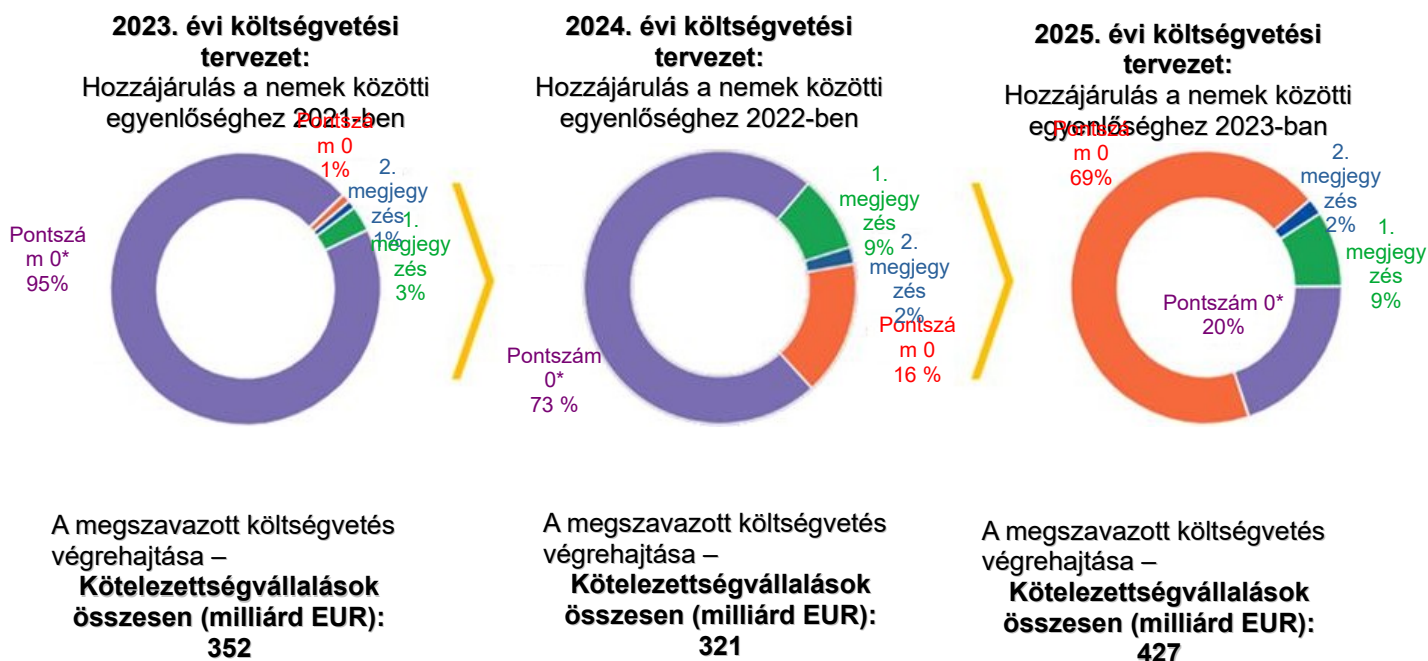

évre vonatkozóan a 2025-ös költségvetési tervezet részeként javult a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos kiadások módszertana és nyomon követése azáltal, hogy a programrendeletek és a végrehajtási megállapodások korlátain belül a programonként ²⁴⁷ rendelkezésre álló, nemek szerint lebontott adatokat belefoglalták a „programteljesítmény-nyilatkozatokba”. Ez a nemek szerint lebontott adatok széles körét foglalja magában annak érdekében, hogy javuljon a program végrehajtásának nyomon követése a nemek közötti egyenlőség tekintetében.

---

247 [A program teljesítménynyilatkozatai - Európai Bizottság](#)

A módszertan szerint a programon belüli minden egyes beavatkozáshoz nem pontszámot kell rendelni. 2023-ban²⁴⁸ az uniós költségvetés 11 %-a járult hozzá a gyakorlatban a nemek közötti egyenlőség előmozdításához (2. és 1. megjegyzés), 48 milliárd EUR összegben, míg 20 %-uk képes hozzájárulni ehhez a célkitűzéshez (0*. megjegyzés). Ez az arány folyamatosan csökkent a módszer első alkalmazása óta mért 95%-ról.

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszkörről szóló 2024. évi éves jelentésben foglaltaknak megfelelően a tagállamok nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveikben²⁴⁹ olyan intézkedéseket hajtanak végre, amelyek kifejezetten hozzájárulnak a nemek közötti egyenlőséghez vagy általában az esélyegyenlőséghez. A Bizottság a tagállamokkal konzultálva összesen 136, a nemek közötti egyenlőségre összpontosító intézkedést határozott meg. Amint azt az egyenlőségről szóló tematikus elemzés is mutatja, a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben szereplő számos egyéb intézkedés (például az egészségügyi ellátással és a tartós ápolás-gondozással kapcsolatos reformok) – bár azokat nem azonosították ilyenként – szintén pozitív hatást gyakorolhat a nemek közötti egyenlőségre, például azáltal, hogy javítja a munkakörülményeket a nők által dominált ágazatokban vagy csökkenti az informális gondozási feladatokat.

248 2. megjegyzés: a nemek közötti egyenlőség javítására irányuló fő célkitűzéssel rendelkező beavatkozások a 2023-ban végrehajtott uniós költségvetés 2 %-ának feleltek meg, és 13 programban szerepeltek. a nemek közötti egyenlőség fontos és szándékos célkitűzésével

(de nem a beavatkozás fő okaként) rendelkező

beavatkozások a 2023-ban végrehajtott uniós költségvetés 9 %-ának feleltek meg, és 16 programban szerepeltek. a nemek közötti egyenlőséghez hozzájárulni képes beavatkozások a 2023-ban végrehajtott uniós költségvetés 20 %-át tették ki, és 30 programban szerepeltek. a nemek közötti egyenlőségre jelentős hatást nem gyakorló

beavatkozások a 2023-ban végrehajtott uniós költségvetés 69 %-át tették ki, és 29 programban szerepeltek.

249 A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásáról, COM(2024)474 final.

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz utolsó éves referencia-időszakában (2024 szeptemberéig) a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő intézkedések jelentős előrehaladást értek el végrehajtásuk terén. Az ezen intézkedésekhez kapcsolódó 253 mérföldkő és cél közül a tagállamok 102-ről, azaz 40 %-ról számoltak be úgy, hogy teljesült, vagy a Bizottság úgy értékelte, hogy teljesült; 22%-ot a kifizetési kérelmekben is pozitívan értékelték. Észtország például kifejlesztette a nemek közötti bérszakadék kezelésére szolgáló digitális eszköz prototípusát a munkáltatók számára (lásd még a 2. fejezetet). Spanyolországban a sportra vonatkozó szociális terv az állami sportinfrastruktúra felújítását tervezi, miközben olyan intézkedéseket finanszíroz, amelyek előmozdítják a nők sportban való részvételét.

A Bizottság együttműködik a tagállamokkal annak biztosítása érdekében, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési terv intézkedései előmozdítsák a nemek közötti egyenlőséget és a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőséget. Például a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásával foglalkozó informális szakértői csoport (a Bizottság és a nemzeti kormányok fóruma a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásának horizontális szempontjainak megvitatására) révén a bevált gyakorlatok cseréje segítette a tagállamokat abban, hogy a (nemek közötti) egyenlőséggel kapcsolatos megfontolásokat beépítsék a REPowerEU-fejezetbe, valamint a felülvizsgált helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe és azok végrehajtásának módjába (pl. a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezés és közbeszerzés révén).

2024-ben a tagállamok az összes kohéziós politikai beruházás (beleértve az Igazságos Átmenet Alapot is) több mint 30 %-át (110 milliárd EUR-t) különítették el a nemek közötti egyenlőséget támogató intézkedésekre a 2021–2027-es időszakban. Továbbra is az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) a kohéziós politikai alap, amely a nemek közötti egyenlőség előmozdítását (4,3 milliárd EUR) és a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítését (80,8 milliárd EUR) célzó intézkedésekre a legnagyobb allokációval rendelkezik. A nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése és a nemek közötti egyenlőséget célzó intézkedések az ERFA és a MÁTA keretében mintegy 20 milliárd EUR-t, illetve 6 milliárd EUR-t tesznek ki.²⁵⁰ Az ESZA+ nemi dimenziója horizontális elvként magában foglalja a nemek közötti egyenlőséget is. Valamennyi tagállamnak és régióknak hatékony mechanizmusokat kell bevezetnie az Európai Unió Alapjogi Chartájának való megfelelés biztosítása érdekében, többek között a nemek közötti egyenlőség és a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó nemzeti stratégiai keretek tekintetében, a vonatkozó kohéziós politikai támogatás támogatása érdekében.

Emellett a tagállamoknak és a Bizottságnak biztosítaniuk kell, hogy a programok előkészítése, végrehajtása, nyomon követése, jelentése és értékelése során figyelembe vegyék és előmozdítsák a nemek közötti egyenlőséget, a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítését és a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítését.

2024-ben a nemek közötti egyenlőség és a befogadás továbbra is a Kreatív Európa program intézkedéseinek horizontális kérdése maradt. Projektjük kialakítása és végrehajtása során valamennyi kedvezményezettnek figyelembe kellett vennie az egyenlőséget, és ezt a szempontot kiemelték a projektpályázatok értékelésekor. 2024-ben²⁵¹ a program többéves intézkedések új ciklusát indította el a kulturális és kreatív szervezetek európai hálózatai és a feltörekvő művészek európai platformjai számára. Mindkettő arra szolgál, hogy tagjaik és az általuk kiképzett művészek körében terjesszék a bevált gyakorlatokat, különösen a nemek közötti egyenlőség témájában.

250 A nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése a kohéziós politika egyik kategorizálási rendszerét tükrözi:

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/Cohesion-policy-supporting-gender-equality/gkxm-7hxd>.

251 <https://culture.ec.europa.eu/news/creative-europe-in-2025-focus-on-green-and-digital-transitions-on-strengthening-social-and-economic-resilience> (a társadalmi és gazdasági reziliencia erősítésére irányuló digitális átállásra összpontosító)

Az Erasmus+ programok és az Európai Szolidaritási Testület a befogadást és a sokszínűséget fő prioritásaik közé sorolják annak érdekében, hogy tevékenységeik során előmozdítsák az esélyegyenlőséget, a hozzáférést, a befogadást, a sokszínűséget és a méltányosságot. A prioritás végrehajtását a befogadási intézkedések keretében²⁵² és a befogadási és²⁵³ sokszínűségi stratégiának a 2021. évi kidolgozását követően megerősítették annak érdekében, hogy segítsék a szervezeteket a különböző célcsoportok előtt álló akadályok – többek között a nemi alapú megkülönböztetéssel kapcsolatos akadályok – jobb kezelésében. Az Európai Szolidaritási Testület 2021–2023-as jelentése például a program által a nemek közötti egyenlőséghez nyújtott támogatásra összpontosít, és minden nemet arra ösztönöz, hogy vegyen részt a tevékenységeiben. A program átlagosan a nők rendelkezésére álló lehetőségek 63%-át kínálja, beleértve a jelentéstételi időszakot is.

2024 novemberében az InvestEU Irányítóbizottsága új fő teljesítménymutatót fogadott el, amely a beruházások nemek közötti egyenlőségre gyakorolt hatását méri, és amelyet nemrég vettek fel a fő teljesítménymutatók/MCI-módszerbe. Ez lehetővé teszi az InvestEU végrehajtó partnerei számára, hogy a lehető legnagyobb mértékben beszámoljanak műveleteiknek a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó valamennyi szakpolitikai keretre gyakorolt hatásáról. Emellett az InvestEU tanácsadó központon keresztül nyújtott finanszírozással az Európai Beruházási Bank Csoport két missziót indított: a bankok pénzügyi termékeiről és a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos politikákról szóló közelmúltbeli tanulmány; valamint képzési program a női vállalkozóknak (pénzügyi vagy egyéb) támogatást nyújtani kívánó bankok számára. A képzési program 2025 márciusától lesz elérhető minden érdeklődő pénzügyi intézmény számára.

A Bizottság abban is segíti a tagállamokat, hogy segítsék a köztisztviselőket abban, hogy a nemi dimenziót számos közigazgatási szinten beépítsék a közpolitikákba és a költségvetési folyamatokba. Ennek hozzá kell járulnia annak biztosításához, hogy a közpénzeket a nemek közötti egyenlőség előmozdítására használják fel.²⁵⁴ „A nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése a közpolitikákban és a költségvetési folyamatokban” elnevezésű kiemelt projekt támogatja a kedvezményezett közigazgatási szerveket abban, hogy a költségvetési politikákat és folyamatokat a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése szempontjából elemezzék. A technikai támogatási eszközökből finanszírozott támogatás a nemek közötti egyenlőségnek a szakpolitikai döntéshozatali folyamat egészében történő általános érvényesítését szolgáló bevált gyakorlatok, módszerek és eszközök képzéséhez és végrehajtásához nyújt támogatást. A projekt a részt vevő tagállamok hatásai közötti társaktól való tanulási lehetőségeket is elősegíti. 2024-ben négy további közigazgatási szerv csatlakozott az EU-hoz, így 9 országban összesen 13 közigazgatási szerv működik.²⁵⁵

---

252 A Bizottság végrehajtásihatározata – Az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület 2021–2027-es időszakra vonatkozó befogadási intézkedéseinek kerete: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/commission-decision-framework-inclusion-2021-27>

253 Végrehajtásiiránymutatások – Az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület befogadási és sokszínűségi stratégiája: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/implementation-guidelines-erasmus-and-european-solidarity-corps-inclusion-and-diversity-strategia>

254 https://reform-support.ec.europa.eu/what-we-do/revenue-administration-and-public-financial-management/gender-mainstreaming-public-policy-and-budget-processes_hu

255 Ciprus, Franciaország, Görögország, Írország, Németország, Olaszország, Portugália, Románia és Spanyolország jelenleg technikai segítségnyújtásban részesül annak érdekében, hogy a technikai támogatási eszközön keresztül általánosan érvényesítsék a nemek közötti egyenlőséget a közpolitikákban.

Tekintettel a 2027 utáni többéves pénzügyi keretre, a 2024. szeptember 29-én közzétett új uniós költségvetési rendelet (átdolgozás) ²⁵⁶ most olyan rendelkezést tartalmaz, ²⁵⁷ amely előírja, hogy valamennyi uniós költségvetési programot és tevékenységet – amennyiben lehetséges és helyénvaló, a vonatkozó ágazati szabályokkal összhangban – a nemek közötti egyenlőség elvének figyelembevételével és a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésének megfelelő módszertanával összhangban kell végrehajtani. Emellett a kiadási programok teljesítménymutatóival kapcsolatban gyűjtött valamennyi adatot adott esetben nemek szerinti bontásban kell megadni. ²⁵⁸

Interszekcionalitás a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos politika végrehajtásában

A nők sokszínű csoportot alkotnak, akik többféle helyzetből eredő interszekcionális megkülönböztetés különböző formáinak vannak kitéve. Ezen egyenlőtlenségek hatékony kezelése érdekében fontos figyelembe venni a nem és a megkülönböztetés egyéb kulcsfontosságú tényezői – például a társadalmi-gazdasági helyzet, az etnikai származás, a vallás vagy meggyőződés, a fogyatékoság, az életkor vagy a szexuális irányultság – közötti interszekcionalitást.

Az EU-ban jelenleg több mint 100 millió fogyatékosággal élő személy él. Mivel a fogyatékosággal élő nők száma magasabb, a fogyatékoság terén minden korcsoportban megfigyelhető a nemek közötti különbség: a 16–44 évesek esetében 1,4–2,0 pont, a 85 évesek és idősebbek esetében pedig 6,3 ponttal több. A nemek közötti különbség azonban viszonylag szűk volt, ha csak a súlyos fogyatékoságokra hivatkozunk, és valamennyi korcsoportban 1,4 pontot ért el. A fogyatékosággal élő személyek gyakrabban tapasztalják az erőszakot és a megkülönböztetést, és nagyobb a kockázata annak, hogy káros gyakorlatoknak (például kényszersterilizációnak) vannak kitéve, mint a fogyatékosággal nem rendelkező személyek. A 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégiában bejelentetteknek megfelelően a Bizottság azon dolgozik, hogy ajánlást terjesszen elő a káros gyakorlatok megelőzéséről, beleértve a hatékony megelőző intézkedések szükségességét és az oktatás fontosságának elismerését. A jövőbeli ajánlás várhatóan meghatározza azokat a konkrét intézkedéseket, amelyeket a tagállamoknak javasolni kell az ilyen gyakorlatok lehető leghatékonyabb helyszíni megelőzése és leküzdése érdekében; Az ajánlás ezért részben kiegészíti a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről szóló irányelvet.

A fogyatékosággal élő nők jobban ki vannak téve a szegénység és a társadalmi kirekesztés kockázatának, mint a fogyatékosággal élő férfiak (29,8% vs. 27,6%). A fogyatékosággal élő és a nem fogyatékosággal élő személyek közötti foglalkoztatási különbség 23 százalékpont. Az EU-ban a fogyatékosággal élő nőknek csak mintegy 20%-a dolgozik teljes munkaidőben, szemben a fogyatékosággal élő férfiak 29%-ával és a fogyatékosággal nem rendelkező nők 48%-ával. Az EIGE nemek közötti egyenlőségre vonatkozó mutatója szerint a fogyatékosággal élő nők csak 16 822 PPS-t keresnek, míg a fogyatékosággal nem rendelkező nők átlagosan 20 100 PPS-t. A fogyatékosággal élő személyek foglalkoztatásáról szóló csomag célja a fogyatékosággal élő személyek foglalkoztatási rátájának javítása.

256 Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2024/2509 rendelete (2024. szeptember 23.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról (átdolgozás). [Online elérhető.](#)

257 Az (EU, Euratom) 2024/2509 rendelet 33. cikke (2) bekezdésének f) pontja.

258 Az (EU, Euratom) 2024/2509 rendelet 33. cikkének (3) bekezdése.

A fogyatékossgal élő nők és lányok szempontjai az intézményi gondozásról a közösségi alapú szolgáltatásokra és a fogyatékossgal élő személyek önálló életvitelére való átállás felgyorsítását célzó szakpolitikákban is relevánsak. Ezt hangsúlyozza a Bizottság „Iránymutatás az önálló életvitelről és a fogyatékossgal élő személyek közösségbe való befogadásáról”²⁵⁹ az uniós finanszírozás összefüggésében” című közleménye, amely figyelembe veszi a fogyatékossgok sokféleségét, valamint a megkülönböztetés interszekcionalitását, amellyel az emberek szembesülhetnek.

A Bizottság 2024. szeptember 25-én jelentést fogadott el a nemzeti romastratégiai keret végrehajtásáról.²⁶⁰ A jelentés kiemeli a roma nőket célzó ígéretes kezdeményezéseket, például a magyar „Növekvő lehetőségek” programot, amely főként roma nők számára nyújt képzést a szociális ellátás és az egészségügyi ellátás terén, valamint a spanyol Calí programot, amely előmozdítja a roma nők esélyegyenlőségét, valamint társadalmi és szakmai befogadását, és küzd a megkülönböztetés többszörös formái ellen. Az uniós romastratégiai keret kiemeli a roma nők szerepvállalásának fontosságát. Számos uniós szintű célt határoz meg, amelyeket az EU-nak és a tagállamoknak 2030-ig kell elérniük, beleértve azt a célt is, hogy legalább a felére csökkenjen a romák nemek közötti foglalkoztatási különbsége.

2024. május 7-én és 14-én két irányelvet fogadtak el az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó normákról.²⁶¹ Ezek együttesen lefedik a megkülönböztetésnek az Európai Unió működéséről szóló szerződés által védett hat okát, és hivatkozásokat tartalmaznak az interszekcionalitásra.²⁶² Az új normák az egyenlőséggel foglalkozó szervek megbízására, függetlenségére, erőforrásaira, feladataira és hatásköreire vonatkoznak annak biztosítása érdekében, hogy Európa-szerte el tudják látni az egyenlőség előmozdításával és a megkülönböztetés áldozatainak támogatásával kapcsolatos szerepüket, az egyenlőségre vonatkozó uniós jogszabályok által védett valamennyi alapon és területen, az egész EU-ban. A tagállamoknak 2026. június 19-ig kell átültetniük az irányelveket. Ugyanezen a napon a Bizottság végrehajtási jogi aktust fogad el, amelyben meghatározza az egyenlőséggel foglalkozó szervek működésére vonatkozó közös mutatók jegyzékét.

---

259 A Bizottság közleménye – Iránymutatás a fogyatékossgal élő személyek önálló életviteléről és közösségi befogadásáról az uniós finanszírozás összefüggésében (HL L 2024., 2024.11.29., 7188. o.).

260 A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a nemzeti romastratégiai keret végrehajtásáról a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó uniós stratégiai keret, valamint a romák egyenlőségéről, társadalmi befogadásáról és részvételéről szóló tanácsi ajánlás fényében, COM(2024) 422 final.

261 A Tanács (EU) 2024/1499 irányelve (2024. május 7.) a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód, a foglalkoztatás és a munkavégzés során a személyek közötti, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékossgra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód, a szociális biztonság, valamint az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés, illetve azok értékesítése, illetve nyújtása terén a nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód területén az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó normákról, valamint a 2000/43/EK és 2004/113/EK irányelv módosításáról (HL L 2024., 2024.5.29.), továbbá az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1500 irányelve (2024. május 14.) a foglalkoztatás és munkavégzés területén a nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség terén az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó normákról, valamint a 2006/54/EK és a 2010/41/EU irányelv módosításáról (HL L 2024., 2024.5.29.).

262 Lásd az (EU) 2024/1500 irányelv (15) preambulumbekzdését és 5. cikkének (2) bekezdését.

A NEMEK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉG ÉS A NŐK FOGLALKOZTATÁSÁNAK ELŐMOZDÍTÁSA A VILÁGBAN

2024-ben világszerte konfliktusok tomboltak, amelyek Szudántól Gázáig számos helyen veszélyeztették a nők és lányok életét, és aránytalanul nagy mértékben tették ki őket a nemi alapú erőszaknak. Súlyos politikai visszaesések is történtek, amelyek veszélyeztetik a nők jogait. Júniusban bezárták a Megkülönböztetés, Idegengyűlölet és Rasszizmus Elleni Argentin Nemzeti Intézetet, valamint a nemi alapú erőszakkal szembeni védelemért felelős államtitkárságot, amely a feloszlatott Nőügyi, Nemi és Sokféleségi Minisztérium helyébe lépett. Az afganisztáni nemi apartheid tragikusan új magasságokat ért el: a de facto tálib közigazgatás olyan intézkedéseket fogadott el, amelyek a nők nyilvános véleménynyilvánításának tilalmáig terjednek, és ténylegesen eltörlik a nőket a közéletből. Az iraki törvényhozók olyan változtatásokat javasoltak az ország személyi státuszáról szóló törvényben, amelyek csökkenthetik a beleegyezési korhatárt, és lehetővé tehetik a kilencéves lányok házasságát. Más lehetséges kudarcokat is elkerültek, ami óvatos reményt keltett: Júliusban a gambiai parlament elutasította azt a törvényjavaslatot, amely hatályon kívül helyezte volna a női nemi szervek megcsönkítésének 2015-ös tilalmát. Ebben a nehéz helyzetben minden eddiginél fontosabb, hogy az EU nemzetközi szinten továbbra is vezető szerepet töltsön be a nemek közötti egyenlőség, valamint a nők jogainak és a nők által vezetett civil társadalmi szervezeteknek a támogatása terén.

Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja

2024. november 19-én 1000 nap telt el Oroszország Ukrajna elleni teljes körű háborújának kezdete óta.²⁶³ 2024-ben az ENSZ becslése szerint 14,6 millió ukránnak, azaz az ország lakosságának közel 40%-ának lesz szüksége humanitárius segítségre. Mivel jelenleg több mint 6 millió ukrán menekült el az országból az EU-ban, az Ukrajnának nyújtott²⁶⁴ támogatás folytatása továbbra is prioritás az EU számára.

2024 júliusában az EU az EU globális emberi jogi szankciórendszere keretében korlátozó intézkedéseket vezetett be négy személlyel és két szervezettel szemben a világszerte elkövetett súlyos emberi jogi jogsértések, többek között a szisztematikus és széles körű kínzás, valamint a szexuális és nemi alapú erőszak miatt.²⁶⁵ A jegyzékbe vett személyek között volt a Moszkva által az ideiglenesen megszállt ukrán Herszon régióban felállított „büntetés-végrehajtási szolgálat” vezetője. Parancsnoksága alatt az orosz megszálló hatóságok ellenőrzése alatt álló területeken található idegenrendészeti fogdákból az emberi jogok megsértésének széles körű és szisztematikus mintáját dokumentálták, a kínzástól az egyéb kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódig, a büntetésig, valamint a szexuális és nemi alapú erőszakig.

Az Európai Unió ukrajnai tanácsadó missziójának (EUAM Ukrajna) – az EU közös biztonság- és védelempolitikája (KBVP) keretében működő polgári misszió – a megbízatását 2024 májusában megújították, és az magában foglal egy, a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó szakértőt és egy,

263 https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/news-stories/stories/1000-days-russias-full-scale-war-ukraine-5-facts-you-need-know_en. Az ukránok számára a konfliktus még korábban kezdődött: 2014-ben Ukrajna Donyec-medencei régiójában, míg 2022-ben az ukrajnai humanitárius helyzetet már „elfelejtett válságnak” tekintették.

264 <https://data.unhcr.org/hu/situations/ukraine>

265 <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/07/22/sexual-and-gender-based-violence-council-lists-four-individuals-and-two-entities-under-the-eu-s-global-human-rights-sanctions-regime/>

a konfliktusokkal kapcsolatos szexuális erőszakkal foglalkozó szakértőt.²⁶⁶ A megbízatás előírja az ukrán ügynökségek és intézmények azon képességének javítását, hogy kivizsgálják és büntetőeljárás alá vonják a nemzetközi bűncselekményeket, például a háborús bűncselekményeket, beleértve a konfliktusokkal kapcsolatos szexuális erőszakot is. Az EUAM együttműködik a kormányzati hatóságokkal és a civil társadalommal a nemzetközi bűncselekmények elleni küzdelemben, áldozatközpontú megközelítést²⁶⁷ alkalmazva a konfliktusokhoz kapcsolódó szexuális és nemi alapú erőszakkal kapcsolatos elszámoltathatóság megerősítésére irányuló erőfeszítései során. Az EUAM továbbra is szorosan együttműködik Ukrajnával a nőkről, a békéről és a biztonságról, valamint a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítéséről szóló ukrán nemzeti cselekvési terv végrehajtásának támogatása érdekében, Ukrajna teljes bűnüldözési ágazat reformjára vonatkozó átfogó stratégiájának részeként.²⁶⁸ A nemek közötti egyenlőség terén elért eredményeket a 2024. április 25-i emberi jogi párbeszéd során is megvitatták Ukrajnával.

Az Ukrajnának nyújtott uniós támogatás teljes mértékben érvényesíti a nemek közötti egyenlőséget. Az EU elkötelezett amellett, hogy Oroszország teljes körű inváziója során biztosítsa a konfliktusokkal kapcsolatos szexuális erőszakkal kapcsolatos teljes körű elszámoltathatóságot, és a nemek közötti egyenlőséget figyelembe vevő, túlélőközpontú és a traumákon alapuló megközelítésre törekszik minden olyan erőfeszítés során, amely Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújára és annak a nőkre és lányokra gyakorolt hatására való reagálásra irányul. Az UN Women által végrehajtott EU4Recovery programon keresztül az EU támogatja a nemi alapú erőszak megelőzésére, valamint az áldozatok és a túlélők támogatására irányuló intézkedéseket.²⁶⁹ A program célja továbbá az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés megerősítése az áldozatok és a túlélők jogi felhatalmazása, valamint az igazságügyi ágazat szereplői kapacitásának kiépítése révén.

Tekintettel arra, hogy Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja következtében példátlanul sok kiszolgáltatott személy, főként nő és gyermek érkezik az EU-ba, az EU fokozta az emberkereskedelem kockázatainak kezelésére irányuló erőfeszítéseit az EMPACT keretében az emberkereskedelemre vonatkozó operatív cselekvési terv megerősítése révén. Az EMPACT (Európai Multidiszciplináris Platform a Bűnügyi Fenyegtettség Ellen) az uniós tagállamok által vezetett biztonsági kezdeményezés, amelynek célja a szervezett és súlyos nemzetközi bűnözés jelentette fenyegetések azonosítása, rangsorolása és kezelése.²⁷⁰ Az EMPACT keretében az Europol koordinálásával konkrét operatív fellépés kidolgozására került sor a keleti partnerség országaival, különösen Ukrajnával és Moldovával kapcsolatos emberkereskedelem elleni küzdelem érdekében, különös tekintettel az Ukrajnából származó, ideiglenesen lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek kizsákmányolásának kockázatára. Moldovában a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő válságreakálási projekt támogatja a kiszolgáltatott közösségeket az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása révén.

A nemek közötti egyenlőséget megfelelően figyelembe veszik az ukrán belső menekülteknek nyújtott uniós mentális egészségügyi támogatás során is, akiknek többsége nő és gyermek. „Az EU az egészségügyért” program keretében több mint 3 millió eurót különítettek el olyan nem kormányzati szervezetek által vezetett projektek finanszírozására, amelyek célja az Ukrajnából

²⁶⁶ <https://www.euam-ukraine.eu/>

²⁶⁷ <https://www.euam-ukraine.eu/news/war-crimes-documentation-in-ukraine-building-a-network-for-justice/>

²⁶⁸ <https://www.euam-ukraine.eu/news/ukraine-endorses-strategic-law-enforcement-reform-plan-to-align-with-eu-standards/>

²⁶⁹ <https://www.undp.org/ukraine/projects/eu4recovery-empowering-communities-ukraine-eu4recovery#:~:text=EU4Recovery%20is%20employing%20an%20area,of%20individuals%20at%20community%20level>

²⁷⁰ https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/law-enforcement-cooperation/empact-fighting-crime-together_hu

érkező, belső menekültek mentális egészségének és pszichológiai jóllétének javítása az országon belül és az EU-ban egyaránt. A program a Vöröskereszt és Vörös Félhold Társaságok Nemzetközi Szövetségével partnerségben ²⁷¹ pszichológiai elsősegélyt és traumakezelést is finanszíroz 28 országban a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek számára. A projekt 31,2 millió EUR költségvetéssel rendelkezik, és célja, hogy támogatást nyújtson az áldozatoknak, valamint javítsa az elsődleges beavatkozók kapacitásait egy olyan környezetben, ahol a kényszerű lakóhelyelhagyás a nemi alapú erőszak növekedéséhez vezetett, ami súlyos negatív hatást gyakorol az áldozatok mentális egészségére. Mivel a projektben részt vevő országokban a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek 62%-a nő, a projekt nagy hangsúlyt fektet a nemek közötti egyenlőségre. A nők a frontvonalban dolgozó munkavállalókként is kulcsszerepet játszanak: a frontvonalban dolgozó munkavállalók 73,5%-a részesült pszichológiai elsősegélyben és pszichoszociális támogatásban. 2024 októberéig összesen 23 680 egészségügyi szakembert, önkéntest, elsődleges beavatkozót és más szakembert képeztek ki pszichológiai elsősegély, mentális egészségügyi ellátás és pszichoszociális támogatás nyújtására, miközben mintegy 500 000 lakóhelyét elhagyni kényszerült személy részesült támogatásban.

A nemi dimenzió általános érvényesítése az EU külső tevékenységében

Az EU nemzetközi partnerségei, a harmadik országokkal folytatott politikai és emberi jogi párbeszédei, kereskedelempolitikája, szomszédságpolitikája és bővítési politikái révén előmozdítja a nemek közötti egyenlőséget és a nők társadalmi szerepvállalásának növelését. A 2021-ben elfogadott és 2027-ig meghosszabbított, a külkapcsolatokban a nemek közötti egyenlőségre és a nők társadalmi szerepvállalásának növelésére vonatkozó uniós cselekvési terv (GAP III) továbbra is iránymutatásul szolgál a nemek közötti egyenlőségnek az EU külső tevékenységeinek élvonalába helyezésére irányuló erőfeszítésekhez. ²⁷²Előírja a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítését valamennyi külső politikában és ágazatban, az uniós finanszírozású humanitárius segítségnyújtástól a polgári KBVP-misszióig, de az Európai Fenntartható Fejlődési Alap Plusz által végrehajtott beruházásokban vagy az EU szomszédos régióval – többek között a tagjelölt országokkal és a potenciális tagjelöltekkel – való együttműködésében is. A GAP III azt az ambiciózus célt tűzi ki, hogy 2025-re az új uniós külső fellépések legalább 85%-a hozzájáruljon a nemek közötti egyenlőséghez, valamint a nők és lányok társadalmi szerepvállalásának növeléséhez. A 2021–2023-as időszakra vonatkozó összesített adatok azt mutatják, hogy az összes külső tevékenység 78,4 %-a a nemek közötti egyenlőséget figyelembe vevő vagy célzott, ²⁷³ ami jelentős növekedést jelent a 2019. évi 64,7 %-hoz képest.

Az „Európa együtt” megközelítés, amely a koordináció javítása és a nemzetközi szintre gyakorolt európai hatás növelése érdekében összefogja az EU-t, annak tagállamait és azok diplomáciai hálózatát, a pénzügyi intézményeket és végrehajtó szerveket, valamint az EBB-t és az EBRD-t, a külső tevékenységgel kapcsolatos uniós megközelítés középpontjában áll. Teljes mértékben

271 23 uniós tagállam, valamint Norvégia, Izland, Moldova, Montenegró és Ukrajna.

272 Közös közlemény az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó III. uniós cselekvési terv – Az EU külső tevékenységeiben a nemek közötti egyenlőségre és a nők társadalmi szerepvállalásának növelésére irányuló ambiciózus program, JOIN(2020) 17 final.

273 a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz (Globális Európa) keretében végrehajtott intézkedések 85 %-a, a 2021–2027-es Előcsatlakozási Támogatási Eszköz keretében végrehajtott intézkedések 75 %-a és a közös kül- és biztonságpolitika keretében végrehajtott intézkedések 28 %-a, 2022-ben a humanitárius segítségnyújtási műveletek 88 %-a, 2023-ban pedig 87 %-a.

beépítette a nemek közötti egyenlőségre irányuló erőfeszítéseket a 300 milliárd eurós Global Gateway stratégiába az oktatás, az egészségügy, a digitális gazdaság, az energiaügy és az éghajlatváltozás területén, hozzájárulva az inkluzívabb, méltányosabb, zöld és digitális átálláshoz. A közelmúltban indított célzott intézkedések előmozdítják többek között a tisztességes munkát és a nemi alapú erőszak elleni küzdelmet Bangladesben, a nemek közötti egyenlőséget figyelembe vevő szociális védelmet Malawiban, a nemek közötti egyenlőséget, a békét és a társadalmi kohéziót Kamerun konfliktus sújtotta régióiban, a nők által vezetett zöld átállást Vietnamban, valamint a társadalmi befogadást és kohéziót Latin-Amerikában és a Karib-térségben.

A nemzetközi és fejlesztésfinanszírozási intézményekkel szoros együttműködésben az EU célja, hogy növelje az innovatív finanszírozás hatását, és tovább integrálja a nemi dimenziót az EFFA+-beruházásokba, többek között a nők finanszírozáshoz való hozzáféréseinek, vállalkozói készségeinek és munkaerőpiaci részvételének előmozdítása érdekében. A 2023-ban bejelentett EFFA+-műveletek 72 %-a tartalmazza a nemi dimenziót.

Az EU továbbra is arra törekszik, hogy az általa finanszírozott humanitárius segítségnyújtás jobban igazodjon a nők, lányok, férfiak és fiúk eltérő szükségleteihez és kapacitásaihoz, többek között azáltal, hogy előírja partnerei számára a nemek közötti egyenlőséget figyelembe vevő kockázatelemzések elvégzését,²⁷⁴ valamint egy nemi és életkori mutató használatával annak nyomon követésére és mérésére, hogy az uniós finanszírozású humanitárius tevékenységek milyen mértékben integrálják a nemi és életkori szempontokat.²⁷⁵ Ezt az eszközt 2014 óta folyamatosan használják, és célja a humanitárius segítségnyújtás minőségének javítása annak biztosítása révén, hogy minden intézkedés során figyelembe vegyék a nemet és az életkort. Az EU emellett következetesen finanszírozta a nemi alapú erőszak elleni küzdelmet, valamint a humanitárius helyzetben lévő nők és lányok szexuális és reprodukív egészségével és jogaival kapcsolatos szükségletek támogatását. A polgári védelmi fórum 2024-ben tartott két ülészaka a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésére összpontosított a polgári védelmi csoportokban, illetve az inkluzív szükséghelyzeti menedékhelyeken. Az európai polgári védelmi tudáshálózat részeként létrehoztak egy befogadási oldalt is.²⁷⁶

A nemek közötti egyenlőség az EU tagjelölt és potenciális tagjelölt országokkal való együttműködésének is kulcsfontosságú eleme. Éves bővítési csomagjában az Európai Bizottság részletesen értékeli az egyes tagjelölt és potenciális tagjelölt országok helyzetét, és iránymutatásokat határoz meg a reformprioritásokra vonatkozóan. A csomag mindig tartalmazza a nemek közötti egyenlőség és a nők jogainak értékelését. A csatlakozási tárgyalások keretében az Európai Bizottság folyamatosan nyomon követi a nemek közötti egyenlőség alakulását és az országok nemi alapú erőszak elleni küzdelemre irányuló erőfeszítéseit is. 2024 júniusában az Európai Unió csatlakozási tárgyalásokat kezdett Ukrajnával és Moldovával, ami azt jelenti, hogy az Európai Bizottság értékelni kívánja a nemek közötti egyenlőség és a nők jogainak helyzetét mindkét országban.

Miután 2023 októberében elindult a keleti partnerség nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó munkacsoportja, amely a keleti partnerség mind az öt hosszú távú stratégiai prioritása tekintetében a nemek közötti egyenlőség végrehajtásának megerősítését célzó platform, 2024 februárjában, májusában és decemberében három sikeres rendezvényre került sor, amelyek lehetővé tették a

---

274 A nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos kockázatelemzések segítenek jobban megérteni a nők, lányok, fiúk és férfiak szerepét, erőforrásokhoz való hozzáférést, meglévő egyenlőtlenségeit és helyi támogatási struktúráit, sajátos szükségleteit, sebezhetőségeit, kockázatait, megküzdési stratégiáit és kapacitásait.

275 Gender-Age Marker Toolkit, https://ec.europa.eu/echo/files/policies/sector/gender_age_marker_toolkit.pdf.

276 <https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/about-knowledge-network>

résztvevők számára, hogy megvitassák a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó szakpolitikával és programokkal kapcsolatos kihívásokat, bevált gyakorlatokat és tanulságokat.

Globálispartnerségek és a nemek közötti egyenlőségre irányuló többoldalú uniós erőfeszítések

Az EU globális és többoldalú kötelezettségvállalásaiban továbbra is minden lehetőséget megragadott annak előmozdítására és támogatására, hogy a nők és lányok maradéktalanul élhessenek valamennyi emberi jogukkal. Szorosan együttműködött az ENSZ rendszerével, többek között az ENSZ nőjogi szervezetével, az ENSZ Népesedési Alapjával, az UNICEF-fel, az Emberi Jogi Tanáccsal és az ENSZ Közgyűlésének Harmadik Bizottságával. Az EU továbbra is támogatta a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések (diszkrimináció) minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezmény (CEDAW) teljes körű végrehajtását, valamint a női emberijogvédők, a nőjogi szervezetek és az ifjúság által vezetett szervezetek munkáját a különböző multilaterális fórumokon. Az EU emellett nyomon követi és támogatja a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó 5. fenntartható fejlődési cél végrehajtását a kormányzás minden szintjén, olyan kutatás révén, amely lehetővé teszi a helyi önkormányzatok számára, hogy a helyi fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatos projekt révén a globális célokat a sajátos körülményeikhez igazítsák.²⁷⁷

Az EU részt vett a Nők Helyzetével Foglalkozó Bizottság 68. ülészakán, amelyre 2024 márciusában került sor az ENSZ New York-i székhelyén. Az EU Helena Dalli volt egyenlőségért felelős európai biztos által vezetett küldöttsége keretében meghívta a civil társadalom képviselőit. Az EU tájékoztatási tevékenységeinek részeként négy kísérő rendezvényt is szervezett, többek között az uniós ifjúsági küldöttek által szervezett és elősegített generációk közötti párbeszédet „HerPower: Power of Education for Gender Equality” (Az oktatás ereje a nemek közötti egyenlőségért), az UNICEF-fel partnerségben. Az EU a Nők Helyzetével Foglalkozó Bizottság 68. ülészakán megerősítette jól koordinált progresszív regionális blokkként betöltött szerepét. A záródokumentum egyedülálló abban, hogy a nemi dimenziót alkalmazza a szegénység felszámolására, a szociálpolitikákra és a főbb nemzetközi pénzügyi kérdésekre, például az adósságra, az adózásra, a nemzetközi kereskedelemre és a nemzetközi pénzügyi architektúra reformjára. A szöveg határozottan elkötelezi magát a nők jogképessége, gazdasági autonómiája és függetlensége mellett, amelyet a munkához való joguk támaszt alá, és amely a gondozási és háztartási feladatoknak a háztartásban élő nők és férfiak közötti egyenlő megosztásán alapul. Elkötelezett emellett is, hogy befektessen az ápolási-gondozási gazdaságba.

A nemi alapú erőszak elleni cselekvési koalíció társvezetőjeként az Európai Bizottság továbbra is támogatta az „Egyenlőség generációja” fórumot, amely egy 2021-ben indított, több érdekelt felet tömörítő globális kezdeményezés, amelynek célja a nők jogainak és a nemek közötti egyenlőségnek az előmozdítása világszerte.²⁷⁸ A Bizottság ezért támogatta a különböző érdekelt felekkel – köztük a

²⁷⁷ A JRC helyi fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatos projektje tükrözi az EU azon kötelezettségvállalását, hogy a nemek közötti egyenlőséget valamennyi fenntartható fejlődési célban és a kormányzás valamennyi szintjén érvényesíti. Az 5. fenntartható fejlődési célról szóló kiadvány összefoglalja a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos kihívásokat, bevált gyakorlatokat és ajánlásokat az EU-ban, és arra ösztönösi, hogy a helyi önkormányzatokat képessé tegye arra, hogy a globális célokat egyedi körülményeikhez igazítsák. A felülvizsgálat tárgyát képező egyéb kutatások célja az 5. fenntartható fejlődési cél nyomonkövetési kereteinek javítása a nemek szerint lebontott adatok, a részvételen alapuló megközelítések és az interszekcionális elemzés előmozdítása révén, ezáltal előmozdítva a globális törekvések és a helyi realitások közötti szakadékot áthidaló átalakító politikákat.

²⁷⁸ <https://commitments.generationequality.org/>

civil társadalommal – való jobb koordinációt a nemek közötti egyenlőség előmozdítása érdekében a Globális Digitális Paktum, a Jövőért Paktum és az ENSZ Közgyűlésének 79. ülészsaka keretében.²⁷⁹ Az elszámoltathatóságról szóló 2024. évi jelentés kiemeli a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos célok elérése terén elért kézzelfogható eredményeket, amelyeket az „Egyenlőség generációja” fórum és annak elkötelezett döntéshozói el tudtak érni.²⁸⁰

Az ENSZ 2024 novemberében Bakuban tartott 29. éghajlatváltozási konferenciájának alkalmával az EU a Svéd Nemzetközi Fejlesztési Együttműködési Ügynökséggel és az ENSZ nőjogi szervezetével közösen panelbeszélgetést szervezett „Beruházás a nemek közötti egyenlőségbe az igazságos és zöld átállás érdekében” címmel. A megbeszélés kiemelte az éghajlati válság nemek közötti egyenlőségre gyakorolt hatását: a nők és lányok tapasztalják meg az éghajlatváltozás legnagyobb hatását, míg a nemek közötti egyenlőtlenségek az éghajlatváltozás következményeiként fokozódnak. A nőjogi szervezetek azonban kulcsszerepet játszhatnak az éghajlatváltozás elleni küzdelem finanszírozásával kapcsolatos döntéshozatali folyamatokban.

Az EU továbbra is szorgalmazta és előmozdította a nemek közötti egyenlőséget az olyan kulcsfontosságú multilaterális fórumokon, mint a G7-ek és a G20-ak. Az EU központi szerepet játszott a G7-ek nemek közötti egyenlőséggel és a nők társadalmi szerepvállalásának növelésével foglalkozó munkacsoportjában. Hozzájárult a nemi alapú erőszaknak és a nők gazdasági szerepvállalásának a G7-ek társadalmában és világszerte történő kezeléséről folytatott megbeszélésekhez, többek között a G7-ek 2024 októberében Materában tartott, a nemek közötti egyenlőségről és a nők társadalmi szerepvállalásának növeléséről szóló miniszteri találkozásán. 2024 júniusában, a G7-ek vezetőinek csúcstalálkozója előtt közzétették a nemek közötti szakadék eredménytáblájának harmadik kiadását,²⁸¹ amely a nemek közötti egyenlőség terén a G7-országokban és az EU-ban 2022 óta elért eredmények nyomon követésére szolgáló éves dokumentum.

2024 volt a G20-ak kifejezetten a nők társadalmi szerepvállalásának növelésével foglalkozó munkacsoportjának első éve is, amint azt a 2023. évi delhi vezetői nyilatkozatban bejelentették. A brazil elnökség égisze alatt a megbeszélések középpontjában az egyenlőség állt, beleértve az autonómiát és a gondozási gazdaságot, a nőgyűlölet és az erőszak elleni küzdelmet, valamint az éghajlatváltozást. A G20-ak 2024 októberében Brazíliában miniszteri találkozót tartottak a nők társadalmi szerepvállalásának növeléséről. Ez lehetővé tette a G20-országok és az EU számára, hogy újról megerősítsék a nemek közötti egyenlőség és a nők társadalmi szerepvállalásának növelése iránti elkötelezettségüket, és felgyorsítsák a fenntartható fejlődési célok felé történő előrehaladást, amint azt egy külön elnökségi nyilatkozat is tartalmazza.²⁸²

A nemek közötti egyenlőség továbbra is a világ különböző szervezeteivel és régióival kialakított uniós partnerségek középpontjában áll. Az EU továbbra is támogatja az Unió a Mediterrán Térségért kezdeményezést a nők társadalomban betöltött szerepének megerősítéséről szóló, 2022 októberében Madridban elfogadott ötödik miniszteri nyilatkozat végrehajtásában, különös tekintettel a jogi keretek megerősítésére, a nők vezető szerephez jutásának javítására, a nők gazdasági részvételének növelésére, valamint a nőkkel és lányokkal szembeni erőszak elleni

---

279 <https://www.un.org/techenvoy/global-digital-compact>; <https://www.un.org/en/summit-of-the-future/pact-for-the-future>

280 <https://commitments.generationequality.org/accountability-report-2024> (angol nyelven).

281 <https://www.pariopportunita.gov.it/it/news-e-media/news/2024/g7-dashboard-on-gender-gaps-2024-eng/#:~:text=The%20Dashboard%20on%20Gender%20Gaps.opportunities%20között%20men%20és%20nők>

282 <https://www.g20.utoronto.ca/2024/241011-women-chair-statement.html>

küzdelemre. Az EU az Unió a Mediterrán Térségért és az Anna Lindh Alapítvány által vezetett ifjúsági fellépéseket is támogatja.²⁸³

A nemi alapú erőszak felszámolása

Az EU-nak a nemi alapú erőszak felszámolása iránti elkötelezettsége az elmúlt években rendszeresen gyakorlati intézkedésekben és finanszírozásban öltött testet. 2023-ban és 2024-ben az EU humanitárius segítségnyújtási költségvetéséből mintegy 50 millió EUR-t különített el a sürgősségi helyzetekben előforduló nemi alapú erőszak megelőzésére, enyhítésére és az arra való reagálásra irányuló célzott intézkedésekre, szemben a 2022. évi 41,3 millió EUR-val és a 2021. évi 33,1 millió EUR-val.

Az EU továbbra is támogatja a Reflektorfény kezdeményezést, amely az EU és az ENSZ által 2017-ben indított legnagyobb globális kezdeményezés a nők és lányok elleni erőszak valamennyi formájának 2030-ig történő felszámolására. Hat évvel elindítása után a Reflektorfény programot öt régióban 26 országprogram, 5 regionális program és két, az ENSZ vagyongazdálkodási alapjaiból finanszírozott program révén teljes mértékben végrehajtották. Sikerének köszönhetően a fenntartható fejlődési célok keretében a 12 nagy hatású kezdeményezés egyikeként választották ki. Amint a Reflektorfény a 2.0 szakaszba lép, az EU és az ENSZ azon dolgozik, hogy támogassa az erőszak 2030-ig történő felszámolására irányuló, nagy hatású program keretében indított 16,5 millió eurós Reflektorfény kezdeményezés révén elért eredményeket és megszerzett ismereteket, és folytassa az új nemzeti és regionális programokba való beruházást. Nemzeti szinten az Európai Bizottság eddig 36 millió eurót biztosított a Reflektorfény 2.0 számára Ugandában, Sierra Leonében és Ecuadorban, míg 20 millió eurót készít elő az afrikai regionális program második szakaszára.

A Reflektorfény kiemelt #WithHer digitális szerepvállalási kampánya a káros nemi sztereotípiák és társadalmi normák – a nemi alapú erőszak egyik kiváltó oka – kezelésére irányuló uniós erőfeszítések középpontjában áll. A #WithHer arra összpontosít, hogy online beszélgetéseket szervezzen a kulturális befolyásolók között, és platformot biztosítson az aktivista és túlélő történetekhez. A kampány 2021 óta több mint 224 millió felhasználót ért el az X-en (korábban Twitter), a Facebookon és az Instagramon, és gondosan kialakított bejegyzéseivel jelentősen hozzájárul a káros nemi normák és sztereotípiák megkérdőjelezéséhez. A #WithHer kampány sikere vezetett a WithHer Alap elindításához, amely közvetlenül biztosít forrásokat a nők és lányok elleni erőszak felszámolásán dolgozó hat helyi nőszervezetből álló kohorsz számára. A források mintegy 70%-a (500 000 USD) közvetlenül a kedvezményezett szervezetekhez került rugalmas, korlátlan támogatásként, lehetővé téve a kedvezményezettek számára, hogy fedezzék az alapvető szervezési költségeket, amelyeket ritkán fedeznek projektlapú finanszírozással.

A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó III. uniós cselekvési terv keretében az EU kötelezettséget vállalt arra, hogy növeli a partnerországokban a nők jogaival és a feminista szervezetekkel kapcsolatos pénzügyi és politikai támogatást, és kezeli a civil társadalom mozgásterének szűkülését, amely súlyosbítja a nők emberi jogai elleni visszaesést, és korlátozza a polgárok azon képességét, hogy elszámoltassák kormányaikat. A nőjogi szervezetek és a feminista mozgalmak kulcsszerepet játszanak a hosszú távú előrehaladás elérésében, kezelve a nemek közötti egyenlőtlenség strukturális mozgatórugóit, például a patriarchális rendszereket, a káros társadalmi normákat és a

²⁸³ Például az Unió a Mediterrán Térségért ifjúsági fóruma, az Unió a Mediterrán Térségért 2024. évi ifjúsági laboratóriuma, az Unió a Mediterrán Térségért a nők társadalmi szerepvállalásának növeléséről szóló műhelytalálkozók és találkozók, az Anna Lindh Alapítvány fiatal civil társadalmi vezetői programja vagy a Fialok lendületben a földközi-tengeri térségben program.

nemi alapú erőszakot és megkülönböztetést állandósító kulturális gyakorlatokat. A nők elleni erőszak felszámolására irányuló, 22 millió EUR összegű érdekképviseleti, koalícióépítési és transzformatív feminista cselekvési program, amelyet az ENSZ 2024. évi jövőbeli csúcstalálkozójának keretében indítottak el, a nők és lányok elleni erőszak megszüntetésére irányuló uniós kötelezettségvállalás újabb konkrét eredménye.

Az EU ugyanakkor minden rendelkezésére álló eszközt felhasznált a szükséghelyzetekben elkövetett nemi alapú erőszak és a konfliktusokhoz kapcsolódó szexuális erőszak kezelésére. Az EU 2 millió EUR-val járult hozzá a Globális Túlélők Alapjához, amely a konfliktusokhoz kapcsolódó szexuális erőszak áldozatainak nyújtott jóvátételt és jóvátételt finanszírozza. A Global Fund for Survivors (Globális Alap a Túlélőkért) munkája a világ számos országában arra készítette a kormányokat, hogy megtegyék az első lépéseket a jogszabályok kidolgozása és a jóvátételi programok kidolgozása terén. Eddig több mint 3000 túlélő részesült átfogó ideiglenes jóvátételi intézkedésekben Guineában, a Kongói Demokratikus Köztársaságban, Irakban és Törökországban (beleértve a szíriai túlélőket is), illetve kezdtek ilyen intézkedésekben részesülni. 2024 szeptemberében az EU megszervezte az első magas szintű párbeszédet is az Európai Bizottság Európai Polgári Védelem és Humanitárius Segítségnyújtási Művelet Főigazgatósága és az ENSZ Népesedési Alapja között. Az EU szorosan együttműködött az ENSZ-főtitkár konfliktusok során elkövetett szexuális erőszakkal foglalkozó különleges képviselőjével, és elősegítette a Politikai és Biztonsági Bizottsággal folytatott eszmecserét. Josep Borrell, az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője és Pramila Patten, az ENSZ konfliktushelyzetekben elkövetett szexuális erőszak felszámolásának nemzetközi napja alkalmából június 19-én közös nyilatkozatot adott ki.

A korlátozó intézkedések (szankciók) szintén az EU rendelkezésére álló kulcsfontosságú eszközök a konfliktusokhoz kapcsolódó szexuális és nemi alapú erőszakkal kapcsolatos elszámoltathatóság megerősítésére. 2024 áprilisában az EU globális emberi jogi szankciói keretében korlátozó intézkedéseket vezetett be három szervezettel szemben a széles körben elterjedt szexuális és nemi alapú erőszak miatt, tekintettel az Izraelben 2023. október 7-én elkövetett brutális és megkülönböztetés nélküli terrortámadásokban való felelősségükre.²⁸⁴ Az EU ugyanakkor következetesen sürgette az azonnali tűzszünetet, a polgári lakosság elleni támadások és a kritikus polgári infrastruktúra lerombolásának beszüntetését, valamint a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek védelmét. Az EU aktívan támogatta nemzetközi partnereit és együttműködött velük a kétállami megoldás felé vezető kézzelfogható és visszafordíthatatlan lépésekben, többek között azáltal, hogy 2024 szeptemberében elindította a kétállami megoldás végrehajtására irányuló globális szövetséget. Az EU által közösen vezetett, 100 részt vevő államot és nemzetközi szervezetet magában foglaló kezdeményezés platformot biztosít a regionális és nemzetközi partnerekkel való együttműködéshez az izraeli–palesztin konfliktus politikai rendezésének védelme és előmozdítása érdekében. Az EU 2024-ben jelentősen növelte humanitárius segítségnyújtását is: 237 millió EUR-t különített el Palesztina számára, és²⁸⁵ arra törekedett, hogy a nemi alapú erőszakkal és védelmi tevékenységekkel foglalkozó kezdeményezések révén támogassa a nőket és lányokat Palesztinában. A főképviselő 2025. január 18-án nyilatkozatot adott ki az EU nevében, amelyben melegen üdvözölte a gázai tűzszüneti megállapodást, amely előírja a túsok fokozatos szabadon bocsátását, az ellenségeskedések beszüntetését és a humanitárius szenvedés enyhítését Gázában.²⁸⁶ Miután a

284 A Tanács (KKBP) 2024/1074 határozata. A jegyzékbe vett szervezetek az Al-Quds Brigades, a Palesztin Iszlám Dzsihad fegyveres szárnya, amelyet az EU terrorista szervezetnek minősített; a Nukhba Force, az EU által jegyzékbe vett Hamász terrorista szervezet különleges erőkkel foglalkozó egysége; és a Qassam Brigádok, a Hamász katonai szárnya.

285 Az ilyen kijelölés nem értelmezhető a palesztin állam elismeréseként, és nem érinti a tagállamok e kérdéssel kapcsolatos egyéni álláspontjait.

tűzszüneti megállapodás első szakasza 2025 márciusában lejárt, az EU a második szakasról szóló tárgyalások mielőbbi újraindítására szólított fel.

Az EU a nemi alapú erőszak elleni küzdelemre irányuló konkrét projekteket is támogat. Ez magában foglalja a nemi alapú erőszak áldozatainak támogatását, a nők és lányok ellen²⁸⁷ Etiópiában elkövetett emberi jogi jogsértések dokumentálásának és bejelentésének elősegítését,²⁸⁸ a nemi sztereotípiák kezelését a keleti partnerségben, az áldozatokra és túlélőkre vonatkozó áldozatkezelési rendszerek megerősítését, valamint a nemi szempontokat figyelembe vevő online erőszakra vonatkozó jogszabályok kidolgozásának támogatását a Nyugat-Balkánon.²⁸⁹

Nők, béke és biztonság

Az EU folytatta a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos uniós stratégiai megközelítés és az ahhoz kapcsolódó cselekvési terv végrehajtására irányuló munkát, törekedve arra, hogy a nemi dimenzió még inkább beépüljön az uniós diplomáciába, a politikai párbeszédbe és a politikai döntésekbe. A nőkre, a békére és a biztonságra vonatkozó uniós cselekvési terv ütemtervét 2027-ig meghosszabbították annak érdekében, hogy összhangba hozzák a többéves pénzügyi kerettel és a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó III. cselekvési tervvel. Az ENSZ Biztonsági Tanácsának a nőkről, a békéről és a biztonságról szóló, 2024. október 25-i nyilvános vitáján Ronner-Grubacic, a nemek közötti egyenlőségért és a sokféleségért felelős uniós nagykövet nyilatkozatot tett arról, hogy a nők az elmélettől a gyakorlatig részt vesznek a nemzetközi békében és biztonságban.

Az EU a következők révén járult hozzá a nőkre, a békére és a biztonságra vonatkozó menetrendhez:

- a nemek közötti egyenlőséggel, a biztonsággal és a békefenntartással kapcsolatos projektek támogatása Moldovában, valamint Mongóliában, Indonéziában és más ázsiai országokban a Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetségének (ASEAN) támogatásával;
- támogassa az aknamentesítési erőfeszítéseket annak érdekében, hogy az Azerbajdzsánban lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek biztonságosan hazatérhessenek;
- a nők vezető szerepének támogatása a mianmari/burmai polgári lakosságot célzó korai előrejelző és védelmi mechanizmusokban;
- a vietnami nőkről, békéről és biztonságról szóló nemzeti cselekvési terv elfogadása;
- hivatalos közösségi korai előrejelző és gyorsreagálási rendszerek kialakításának támogatása Szomáliában; és

286 <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/01/18/israelpalestine-statement-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-eu-welcoming-the-ceasefire-and-hostage-deal-in-gaza/>

287 „A túlélőkre összpontosító válaszok megerősítése: Holisztikus, átfogó, túlélőközpontú, nemi alapú erőszak a tigríi szükséghelyzeti programozásban (5 millió EUR, 2021.12.08.–2024), valamint a nemi alapú erőszak túlélői igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréseinek javítása helyi szerepvállalás révén Etiópia Afar és Amhara régióiban (1 millió EUR, 2023.12.06.2025).

288 „EU 4 Nemek közötti egyenlőség: Together Against Gender Stereotypes and Gender-Based Violence II” (Együtt a nemi sztereotípiák és a nemi alapú erőszak ellen II.), amelyet az UNFPA és az UN Women hajt végre.

289 A nyugat-balkáni országokban (Albánia, Bosznia-Hercegovina, Koszovó*, Montenegró, Észak-Macedónia, Szerbia) végrehajtott „EU4 Gender Equality – Women’s Economic Empowerment and End Violence Against Women” (A nemek közötti egyenlőség az EU4-ben – A nők gazdasági szerepvállalásának növelése és a nők elleni erőszak megszüntetése). *Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244 (1999) ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.

- a nőkre, a békére és a biztonságra vonatkozó program intézményesítésének és lokalizálásának támogatása a Fülöp-szigeteken.

Az EU arra is felhasználta diplomáciai hatalmát, hogy

- diplomáciai tájékoztatók szervezése Indonéziában és az ASEAN számára a nőkről, a békéről és a biztonságról;
- a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó adományozói fogadócsoport szervezése Türkmenisztánban;
- vegye fel a nők jogait az EU és Indonézia, Türkmenisztán, Üzbegisztán, Laosz, Kazahsztán és Üzbegisztán közötti emberi jogi párbeszéd napirendjére; és
- különböző találkozókat szervez a női emberijog-védőkkel, és közvetlenül támogatja őket, például Pakisztánban.

A Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz „Béke, stabilitás és konfliktusmegelőzés” tematikus programja keretében folytatott közös biztonság- és védelempolitikai (KBVP) missziók és műveletek továbbra is kulcsszerepet játszottak a nőkre, a békére és a biztonságra vonatkozó menetrend végrehajtásában. A polgári művelti parancsnoknak a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésére vonatkozó operatív iránymutatásaival összhangban a missziók nyomon követési, mentorálási, tanácsadási és képzési tevékenységeik során a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítését célzó intézkedések széles körét hajtják végre. A megelőzés és a védelem a misszió megbízatásának kulcsfontosságú szempontjai, amelyek iránymutatásul szolgálnak a nők és lányok konfliktusokhoz kapcsolódó szexuális és nemi alapú erőszak megelőzésével és védelmével kapcsolatos munkájukhoz. Céljuk továbbá, hogy megerősítsék a nők részvételét a polgári biztonsági ágazat reformjában azáltal, hogy támogatják az érintett női szövetségeket, növelik a nők karrierlehetőségeit, és a nemi dimenziót szem előtt tartva megreformálják az emberierőforrás-politikákat.

Az EU emellett továbbra is találkozott a világ különböző részein működő női nem kormányzati szervezetek képviselőivel, és támogatta a nők és lányok teljes körű, egyenlő és érdemi részvételét és vezetését a konfliktusmegelőzésben és -rendezésben. Továbbra is különös figyelmet fordítottak a közvetítők szerepének megerősítésére a közvetítés valamennyi aspektusában, az uniós közvetítési eszközt támogató, a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó tanácsadó segítségével, hogy valamennyi közvetítési misszióban biztosítsák a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő megközelítést. Az EU végrehajtó partnereken keresztül támogatta a nőket mint „belső közvetítőket”²⁹⁰ különböző konfliktushelyzetekben, és megbízást adott egy, a közvetítők regionális hálózatairól szóló tanulmány elkészítésére. Az EU emellett rendszeres eszmecseréket szervezett a regionális közvetítői hálózatok szerepéről, és elősegítette a békeközvetítéssel foglalkozó uniós gyakorlati közösséget, valamint a közvetítéssel és az átmeneti igazságszolgáltatással foglalkozó munkaértekezletet (mindkettő 2024 októberében).

Az EU célzott támogatást nyújtott annak érdekében, hogy növelje a nők részvételét a közel-keleti békefolyamatban. A nők tanácsadó testületének 1 millió EUR összegű projektje, amely jelenleg a második szakaszban van, támogatja a nők részvételét a szíriai békefolyamatban. A Nők Tanácsadó Testülete az első olyan mechanizmus, amelyet az ENSZ különleges politikai missziója számára hoztak létre a nemek közötti egyenlőség érvényesítésére. Az igazgatótanács egy 15 szíriai nőből álló csoport, amely 2016-ban alakult azzal a céllal, hogy tanácsot adjon az ENSZ különmegbízottjának a politikai folyamat valamennyi aspektusával kapcsolatban. Célja, hogy biztosítsa a nők jelentős

²⁹⁰ A bennfentes közvetítés a békeépítés átalakító és népszerű megközelítése, amelyben a bizalmi közösség tagjai, az úgynevezett bennfentes közvetítők párbeszéd útján oldják meg a helyi konfliktusokat.

képviselését a béketárgyalásokon a helyi, nemzeti, regionális és nemzetközi politikai érdekelt felekkel való együttműködés során. A csoportnak sikerült összegyűjtenie az összes választókerület véleményét, többek között az olyan ellentmondásosabb kérdésekben is, mint az alkotmány kidolgozása.

Szudánban az EU támogatta a szudáni (fiatal) nők szerepére összpontosító inkluzív politikai folyamatot a civil érdekelt felekkel folytatott konzultációk három fordulója és a fiatalokkal folytatott célzott párbeszéd révén, valamint a konfliktusokkal kapcsolatos szexuális erőszak áldozatainak támogatása révén. Etiópiában a meglévő szakpolitikai párbeszédet kiegészítéseként további mentális és pszichoszociális egészségügyi támogatást, valamint a konfliktusokhoz kapcsolódó szexuális erőszak áldozatainak nyújtott támogatást terveznek. A Közép-afrikai Köztársaságban és Mozambikban az EU finanszírozott egy olyan projektet, amelynek célja, hogy növelje a nők tényleges részvételét a fegyveres erőkből, valamint a katonai és a polgári lakosság közötti interakciókban. Bangsaramo-ban, a Fülöp-szigetek autonóm régiójában a befogadás, az erőszak megelőzése és a gazdasági szerepvállalás révén megvalósuló táborátalakítás támogatására irányuló program integrálja a nemi dimenziót azon erőfeszítéseibe, hogy a Moro Iszlám Felszabadítási Front hat fő deklarált táborát békés és produktív közösségekké alakítsa át.

Az EU stratégiai iránytűjének megfelelően 2024 elején meghatározták az EU-ban a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő konfliktuselemzés új módszertanát is, amely a 2024 májusa és szeptembere között lezajlott, a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő közös EU–ENSZ konfliktuselemzésen alapul. A gyakorlat mind a közös módszertanra (az ENSZ Fejlesztési Programja és az EU módszertanainak integrálása), mind az EU–ENSZ közös partnerségi megközelítésre kiterjedt.

Az afganisztáni nők és lányok emberi jogi helyzete 2024-ben tovább romlott. Az „erkölcsi törvény” 2024 augusztusában történt kodifikációjával a tálibok intézményesítették a megkülönböztetés formális rendszerét, korlátozva a nők azon képességét, hogy ne csak a politikában, hanem a társadalmi, gazdasági és oktatási tevékenységekben is részt vegyenek. A középfokú oktatás tilalma továbbra is fennáll, és a tálibok továbbra is szisztematikusan korlátozzák a formális oktatási rendszerhez való hozzáférést, korlátozzák az oktatási lehetőségek választékát, sőt korlátozzák a külföldi oktatást is. Azóta néhány eredetileg megkímélt ágazatban, például az egészségügyben megszüntették a kivételeket (a nőket 2024 decemberében megakadályozták abban, hogy orvosi képzésben vegyenek részt). A nem kormányzati szervezetek (2022. december) és az ENSZ-ügynökségek (2023. április) női alkalmazottaira vonatkozó tilalmakat nem oldották fel. A bűnmegelőzésért és az érények előmozdításáért felelős de facto minisztérium további végrehajtási hatáskörökre tett szert, és továbbra is gazdasági, társadalmi, magán- és politikai korlátozásokat alkalmaz a nőkkel szemben. A nőket a saría bíróságok rendszeresen testi fenyegetésnek vetik alá (nyilvánosan is).

Az EU továbbra is elkötelezett az afgán nők támogatása mellett, és rendszeres párbeszédet folytat a még mindig Afganisztánban tartózkodó női és nőjogi aktivistákkal, miközben elősegíti az emberijog-védők Afganisztánból való biztonságos távozását. 2024 júliusa óta az EU afganisztáni küldöttsége társelnöke az Afganisztánnal foglalkozó koordinációs csoport keretében működő, a nemek közötti egyenlőséggel és az emberi jogokkal foglalkozó technikai munkacsoportnak is. Az afganisztáni inkluzív párbeszéd kezdeményezéssel kapcsolatos, 6 millió eurós költségvetésű projekt keretében az EU támogatja a nők hangjának a párbeszéd formáiba való integrálását az afganisztáni hivatásos nők képzése és fejlesztése révén (a média, az egészségügy és az üzleti ágazat területén, ahol a nők továbbra is dolgozhatnak a tálib jogszabályok alapján). Emellett az ENSZ Fejlesztési Programjával való 15 millió eurós partnerség révén az EU aktívan támogatja a nők gazdasági szerepvállalásának növelését a magánszektorban.

Az EU a többi jelentős nemzetközi adományozóval egyeztetett „nőktől nőig” elvvel összhangban végrehajtja és szorosan nyomon követi a segélyek célba juttatását. Ezen erőfeszítések részeként az EU az ENSZ nőjogi szervezetével (UN Women) folytatott 15 millió EUR összegű partnerség révén 2024-re nemi profilt finanszírozott Afganisztán számára annak érdekében, hogy segítsen számszerűsíteni és minősíteni, hogy a tálibok által bevezetett új jogszabályok milyen mértékben korlátozzák és okoznak társadalmi kárt a nőknek, valamint ajánlásokat fogalmazzon meg e korlátozások kezelésére vonatkozóan.

Egyenlő részvétel és gazdasági szerepvállalás

Az EU elkötelezett a nők társadalomban való egyenlő, teljes körű és érdemi részvétele mellett, beleértve a politikai és gazdasági területeket is. Az EU arra törekszik, hogy ösztönözze a nők politikai vezetését és részvételét azokban a kulcsfontosságú nemzetközi ágazatokban, ahol alulreprezentáltak, például a terrorizmus elleni küzdelemben. Ami a gazdasági szerepvállalást illeti, az EU a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő beruházások révén támogatja a nők részvételét a kettős digitális és zöld átállásban, és a kereskedelempolitika révén előmozdítja a nemek közötti egyenlőséget.

2024 márciusában az EU elindította a nők és a fiatalok demokratikus szerepvállalására irányuló kezdeményezésének új elemét,²⁹¹ amelynek célja, hogy világszerte előmozdítsa a nők teljes körű és hatékony részvételét a politikában és a döntéshozatalban. A hároméves időszak alatt 11,5 millió euróval finanszírozott program a nők közéletben való képviselése előtt álló tartós akadályokkal foglalkozik, beleértve a nemi sztereotípiákat és az állandósult diszkriminatív gyakorlatokat.

Az EU támogatja továbbá, hogy az ASEAN Nőbizottságával együttműködésben tanulmány készüljön a nők ASEAN-on belüli politikai részvételéről és vezető szerepéről. A tanulmány célja, hogy 2025-ig ajánlásokat fogalmazzon meg egy olyan mechanizmus intézményesítésére vonatkozóan, amely nyomon követi a nők politikai részvétele és vezetése terén elért regionális előrehaladást.

Az Európai Unió Tanácsa már 2022-ben elismerte, hogy a terrorizmus és az erőszakos szélsőségeség megelőzésére és leküzdésére irányuló globális erőfeszítéseknek erőteljes nemi dimenziót is magukban kell foglalniuk. Az e jövőkép végrehajtására irányuló uniós erőfeszítések közé tartozik a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésének támogatása a terrorizmus elleni globális fórum munkájában, valamint a „Nők a terrorizmus elleni küzdelemben” című, 2025-ben elindítandó új projekt (3,5 millió EUR), amelynek célja, hogy világszerte növelje a nők aktív és érdemi részvételét és képviselését a biztonság és a terrorizmus elleni küzdelem területén. A CT JUST program keretében az Európai Bizottság arra törekszik, hogy növelje a nők jelenlétét a bűnüldözésben annak érdekében, hogy javítsa a hatóságok kapacitásait a terrorizmusellenes bűnözői lánc mentén. A dél-mediterrán térségben az EU által finanszírozott Momentum regionális projekt az Interpollal partnerségben erősíti a nemek közötti egyenlőség érvényesítését a bűnüldöző intézményekben. Az uniós társfinanszírozású beruházási klímareform-mechanizmus megerősítette a nők gazdaságban való részvételét megkönnyítő üzleti környezeti reformokkal kapcsolatos munkáját. Az EU folytatta a nők vállalkozói készségének és munkához jutásának előmozdítását az afrikai, karibi és csendes-óceáni (AKCS) nemek közötti egyenlőséget támogató eszközén keresztül, amelyen keresztül az Európai Bizottság támogatja az Európai Beruházási Bankot abban, hogy hitelt

291 https://international-partnerships.ec.europa.eu/news-and-events/news/eu-and-partners-launch-wyde-womens-leadership-initiative-2024-03-14_hu

nyújtson az afrikai helyi és regionális bankoknak a nők finanszírozáshoz és vállalkozói készséghez való hozzáféréseinek javítása érdekében, valamint az „Európa együtt” kezdeményezésen keresztül, amely az induló innovatív vállalkozásokba való beruházásra irányul Afrikában. 2024-ben új IYBA piacteremtő platformot hagytak jóvá a fiatal és növekvő vállalkozások, különösen a nők által vezetett vállalkozások támogatására.

Az EU emellett előmozdította és támogatta a nők gazdasági szerepvállalását a szomszédos régióban, például az „Európa együtt” elnevezésű, a déli szomszédságban kereskedelem és beruházás révén megvalósuló munkahelyteremtésre irányuló regionális kezdeményezés révén, amely az első olyan regionális fellépés, amely teljes egészében a dél-mediterrán térség női vállalkozói finanszírozáshoz való hozzáféréseinek és pénzügyi befogadásának javítására irányul, valamint az „EU 4 Gender Equality – Women’s Economic Empowerment and Ending Violence Against Women” elnevezésű regionális program révén, amelynek célja a nők és lányok társadalmi részvételének előmozdítása és a nők gazdasági potenciáljának növelése.

Az EU továbbra is aktív tagja volt a Kereskedelmi Világszervezetnek belül működő, a kereskedelemmel és a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó informális munkacsoportnak. A 2024-ben tartott 13. miniszteri konferencián az informális munkacsoport a mikro-, kis- és középvállalkozásokkal foglalkozó munkacsoporttal együtt elindította a női vállalkozókat célzó pénzügyi befogadási kezdeményezések gyűjteményét. Az EU a Nemzetközi Munkaügyi Szervezettel (ILO) is együttműködött a tisztességes munka kereskedelmére irányuló projektben, amelynek célja, hogy javítsa az ILO alapvető egyezményeinek végrehajtását az EU-val kereskedelmet folytató egyes országokban, többek között a nők munkakörülményeinek javítása, valamint az egyenlő díjazásról és a megkülönböztetésmentességről szóló 100. és 111. alapvető egyezménynek való megfelelés biztosítása révén. Az EU 2019 és 2024 között több mint 9 millió EUR-val finanszírozta a projektet.

A kereskedelemmel és a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos célkitűzések az uniós kereskedelmi és beruházási megállapodások szerves részét képezik. 2024-ben és 2025 elején hatályba léptek az Angolával, Chilével, Kenyával és Új-Zélanddal kötött megállapodások, amelyek jogilag kötelező erejű és végrehajtható kötelezettségvállalásokat tartalmaznak a nemek közötti egyenlőségre vonatkozóan. 2024 decemberében az EU és a Mercosur politikai megállapodásra jutott egy hasonló rendelkezéseket tartalmazó kereskedelmi megállapodásról. Az EU és Kanada közötti átfogó gazdasági és kereskedelmi megállapodás (CETA) kereskedelemre és a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó ajánlásai keretében végzett munka részeként az EU és Kanada 2024-ben két munkaértekezletet szervezett a kereskedelemről és a nemek közötti egyenlőségről. Az EU általános preferenciarendszere keretében az EU nyomon követi, hogy a kedvezményezett országok betartják-e a nők jogainak és a nemek közötti egyenlőségnek az előmozdításáról szóló alapvető nemzetközi egyezményekben foglalt elveket.

A kereskedelem nőkre gyakorolt hatásának jobb megértése érdekében a kereskedelmi megállapodások Bizottság által végzett valamennyi előzetes és utólagos értékelése külön elemzést tartalmaz a nemek közötti egyenlőségről. 2024-ben lezárult az EU és a Dél-afrikai Fejlesztési Közösség országai közötti gazdasági partnerségi megállapodás utólagos értékelése. Emellett a Bizottság 2024-ben megkezdte az EU–Kanada és az EU–Japán kereskedelmi megállapodások utólagos értékelését, amely konkrét nemi szempontú elemzéseket is tartalmaz, amelyek eredményei 2025-ben várhatók.

Következtetés

A 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia végéhez közeledve azt látjuk, hogy a nők és férfiak közötti teljes egyenlőséghez vezető út továbbra is hosszú és nehéz. A 2024-es európai parlamenti választásokat követően az Európai Parlament történetében először csökkent a nők aránya az európai parlamenti képviselők körében. Az elmúlt év főcímei – a nők afganisztáni közéletben való részvételének tilalmától a franciaországi Gisèle Pelicot szívszorító ügyéig – határozottan emlékeztetnek arra, hogy a nemek közötti egyenlőség terén elért előrehaladás törekeny, és hogy a nők jogaiért folytatott küzdelemhez továbbra is rendkívüli rezilienciára van szükség.

Emellett a nők továbbra is alulreprezentáltak a döntéshozatali pozíciókban, és ők viselik a háztartási és gondozási munka terhét. Ezeket a tartós kihívásokat azonban össze kell hasonlítani az elmúlt években elért eredményekkel, amelyek néhány évtizeddel ezelőtt elképzelhetetlenek lettek volna. Ursula von der Leyen elnök első ciklusa (2019–2024) következményekkel járt a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó uniós jogszabályok tekintetében, ami fontos fejleményekhez vezetett az egyenlő díjazás, a vezetőtestületekben a nemek közötti egyensúly, a munka és a magánélet közötti egyensúly, valamint a nőkkel szembeni erőszak elleni küzdelem tekintetében. Most összehangolt közös erőfeszítésekre van szükség a jogszabályok megfelelő végrehajtásának biztosítása érdekében, hogy végre és szisztematikusan érvényre juttassák, védjék és előmozdítsák a nők és lányok jogait és méltóságát.

Egyértelmű, hogy sokkal többet kell tennünk. A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetének (EIGE) nemek közötti egyenlőségre vonatkozó mutatója azt mutatja, hogy Európa a helyes irányba halad, de az előrehaladás tagállamonként jelentősen eltér, és jelentős különbség van a legmagasabb pontszámot elérő és a legalacsonyabb pontszámot elérő tagállamok között. Emellett az a folyamatos küzdelem, amellyel a nők egyes tagállamokban és az EU-n kívül szembesülnek a nők jogainak korlátozása és visszalépése ellen, például Iránban, ahol a nők ellenállnak a kötelező fátyolviselésnek, hangsúlyozza a folyamatos fellépés és éberség szükségességét. Amikor a változás nem magától értetődő, kollektív felelősségünk, hogy cselekedjünk.

E kihívások fényében a mindenki számára biztosítandó egyenlőségért és a minden értelemben vett egyenlőségért folytatott küzdelem továbbra is a Bizottság munkájának középpontjában fog állni az elkövetkező öt évben. A nők jogaira vonatkozó, hamarosan elkészülő ütemterv újólag meg fogja erősíteni a nők és férfiak közötti egyenlőséghez való alapvető jogot az élet minden területén. Kulcsfontosságú lehetőséget fog biztosítani az egyenlőségközpontú Unió hosszú távú célkitűzéseire vonatkozó stratégiák átgondolására és kidolgozására, amelyeket együtt kívánhatunk kiépíteni.

Megjegyzések

(Pierre Dieumegard szócikkből átirányítva)

Az internetes linkeket szó szerint, ellenőrzés nélkül másolták. Egyesek helytelenek, mert a szöveget egy munkadokumentumból másolták, ahol a link az Európai Bizottság belső szerverére ment. Egyes hivatkozások például „Online elérhető” jelöléssel vannak ellátva, de a dokumentum a <https://europe.eu.sharepoint.com/> címen található, amely normál olvasó számára nem hozzáférhető.

Annak érdekében, hogy az európaiak megértsék egymást, emlékeztetünk a nyelvek fontosságára. Az 57. megjegyzés egyértelműen azt mutatja, hogy a fordítások nehézkesek: „Litvánia esetében ez az arány 55 %, de kiugró értéként kizárták az átlag kiszámításából. Az eredmény a „slapping” szó fordítási problémájának tudható be, amelynek nincs pontos litván fordítása, és amelyet a fizikai bántalmazás kevésbé súlyos formájaként is lehetett volna értelmezni.”